

Dünya Art®

OKUR
YAZAR
ÇİZER
PLATFORMU

“HAYAT”
Zeki Demirkubuz

RÖPORTAJ:

İRFAN ALIŞ

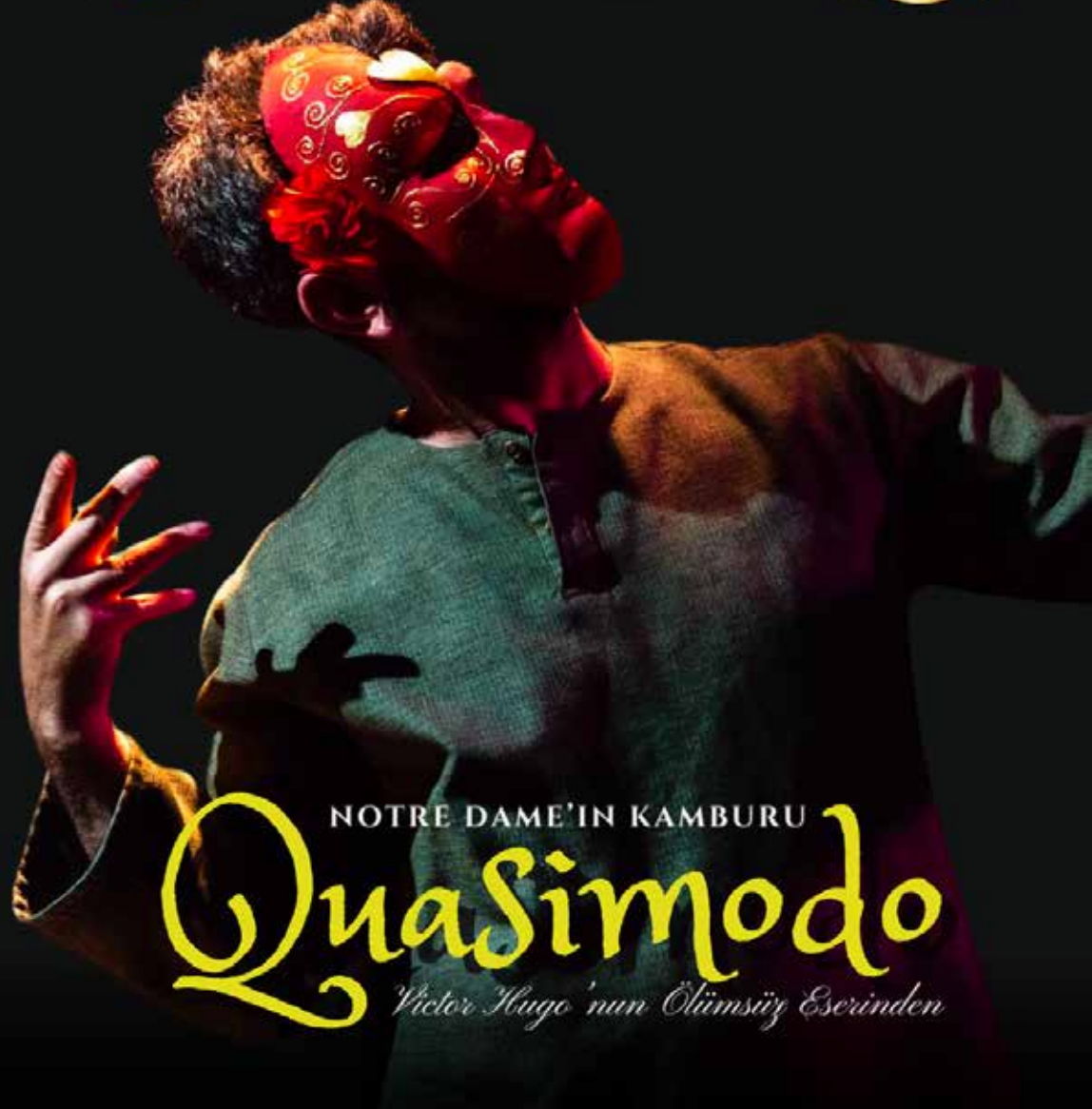

“Aaah ama kopuktu kopuktu zincir olduramadım
ne yaptım ne ettimse olduramadım”

Özkan Uğur

ASMALI
SAHNE

İÇİNDEKİLER

--- TEMMUZ 2024 ---

Yasin Dedebeirođlu <i>Özel Dosya</i>	<i>Nasıl da birmiş meğer hasretler</i>	9
Savaş Aşçı <i>Röportaj</i>	<i>İhan Alış</i>	15
Kerem Gökçe <i>Makale</i>	<i>Suomi'nin Zambakları ve Atatürk'ün Gençliği</i>	19
Nevin Ulusoy <i>İnceleme</i>	<i>"PALYAÇO"Maskenin Ardındaki Keder</i>	25
Eray Emin Aydemir <i>İnceleme</i>	<i>Utrillo Kaosun içinden doğan "Beyaz" yetenek</i>	27
Yağmur Ayan <i>Öykü</i>	<i>"Küçürek Öykü" Bir Diğer Adıyla Minimal Öykü</i>	51
Ezgi Ülkü Aykut <i>Öykü</i>	<i>Kadın Aşk II.Kısım</i>	55
Elif Akpolat <i>Öykü</i>	<i>Bir gün Sineği</i>	47
İlknur Yazıyor <i>Öykü</i>	<i>Zamanın Tozu</i>	55
Murat Öztürk <i>Öykü</i>	<i>Serüven</i>	59
Yiğit Gür <i>Öykü</i>	<i>Bisikletçi Dükkan</i>	65
Esra Koyuncu <i>Şiir</i>	<i>ibre 260</i>	66
Oğuz Marangoz <i>Şiir</i>	<i>Öykümün Kıyısında</i>	67
Ergün Turhan <i>Şiir</i>	<i>Kelebekler Gece de olsa uçar inadına</i>	68
Şeyda Bozkurt <i>Şiir</i>	<i>Aşka Yahuzlğım</i>	70
Alican Öztürk <i>Şiir</i>	<i>Sen Bana Gelirsen</i>	71
Şavaş Aşçı <i>İnceleme</i>	<i>"HAYAT" Zeki Demirkubuz</i>	75
Esra Koyuncu <i>İnceleme</i>	<i>İnsanlığın kaybediliş hikâyesi: Kuşlar da Gitti</i>	77
Şeyma İzler <i>Sohbet</i>	<i>Amor Fatı</i>	85
Gökçe Özdemir <i>İnceleme</i>	<i>"Mümkün Dünyalar"</i>	87

KÜNYE

Sahibi: DüşArt
Genel Yayın Yönetmeni: Savaş Aşçı
Yayın Kurulu: DüşArt
Yayına Hazırlayan: Duygu Yelođlu / DumedyA

e-mail: dusartofficial@gmail.com / bilgi@dusart.com
web sitesi: www.dusart.com

Tasarım:
DUMEDYA
www.dumedyA.com
duygu@dumedyA.com

Manifesto

Düş Art Nedir?

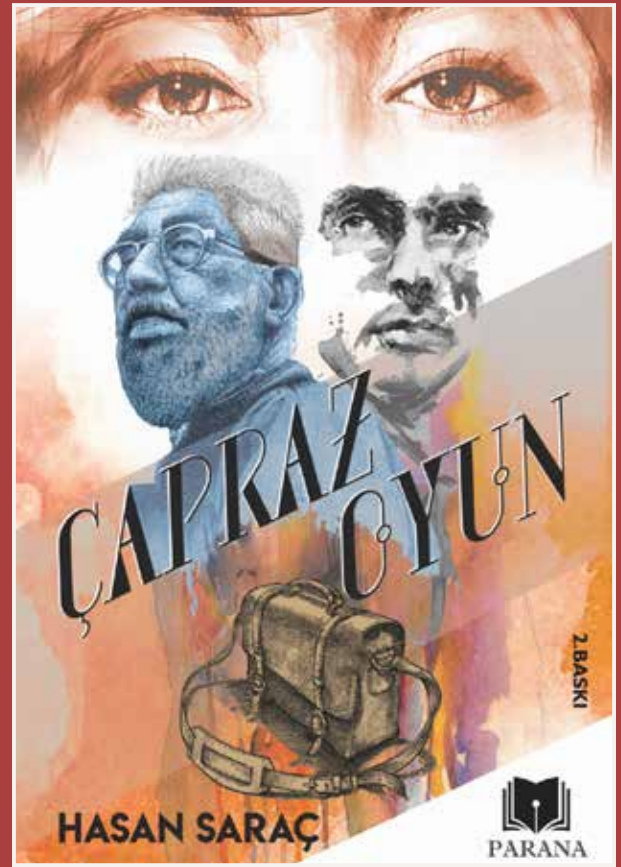
- Edebiyat ve sanat üreticilerini bir arada toplamayı, birlikte üretim yapmayı, üretileni birlikte sunmayı ve bunun sürdürülebilir olmasını amaçlayan kolektif, bağımsız bir oluşumdur.

Ne Yapar?

- Edebi eser üretiminin yanında, tiyatro oyunları, konser, podcast yayınları, sinema ve kitap incelemeleri gibi çeşitli içerikler üreterek edebiyata, sanata hizmet etmeyi ve edebiyat ile sanata ilgiyi artırmayı amaçlar.
- Toplumsal ilerlemenin yalnızca eğitimle olmayacağına ve kültür-sanatın gelişimi sayesinde de sağlanabileceğine inanır. Bu bağlamda nitelikli sanatçıları bünyesine katmayı, hep birlikte ürettikleriyle toplumsal fayda sağlamayı hedefler.
- Düş Art, bağımsız üretimin ve üretim safhasındaki sanatçının yanında olarak üretimi destekleyip teşvik edici olmayı amaçlar.

Ne Okumalı?

Düş Art®

DERGİ

EDİTÖRDEN

EDITÖRDEN

NE YAPARSAN YAP, DAYANIŞMA İLE YAP

Şarkıda “Ne yaparsan yap, aşk ile yap” diyor fakat ben bu kez bu kalıbı farklı bir konuda ve farklı bir şekilde kullanacağım.

Çalıştığım sektörler, ilgilendiğim hobiler ve sosyal çevremde gözlemlediğim şeylerden birisi kolektif çalışmanın etkisi ve önemi olmuştur. Saydıklarımın hangisini ele alırsak alalım, misal iş yaşamında ortak hareket ederek yapılan çalışmanın etkisi ve ortaya çıkardığı şey çoğunlukla çok başarılı oluyor. Bunu hobi veya sosyal çevredeki herhangi bir şey için de düşünebiliriz.

Bir sanat dalıyla ilgileniyor olabiliriz. Bu, en başta bireysel çabayla başlayan fakat süreç içerisinde birçok insanın bir araya gelerek de yaptığı bir üretim, bir icra olabilir.

İcra aşamasında olduğu gibi öğrenme aşamasında da kolektif çalışmanın katkısı büyük olabilir. Özellikle temelinde yaratıcılığın, düşünmenin, düşüncenin ve hayal gücünün önemli olduğu alanlarda bir kişinin aklına gelmeyen başka bir kişinin aklına gelerek yapılmakta olan işi bir anda büyütebilir, geliştirip hayal bile edemeyeceğimiz bir noktaya taşıyabilir.

Bahsedilen dayanışma sadece soyut şeyler için geçerli değildir, aynı durum somut şeylerde de geçerlidir. Misal bir kişinin kaldırabileceği yük ne kadar ise üç kişinin kaldırabileceği yük tahmini olarak bunun üç katı olacaktır. Gerek fikrinsel gerekse fiziksel olarak desteğe ve dayanışmaya açık olmalıyız. Bunu, destek gören ve destek olan tarafları ayırmaksızın söylüyorum. Kimi destek veren olacaktır kimi de desteği gören olacaktır. Zaman zaman tarafların yer değiştirdiği de olacaktır. Burada önemli olan tek şey, sahip olunan ruhun ve bilincin kaybedilmemesidir.

Kurmuş olduğumuz platformun temelinde yine dayanışma ruhu vardır ve gücünü bu ruhtan almaktadır. Süreç boyunca bu ruhu korumaya ve etkileşimde olduğumuz kişi veya gruplara aşlamaya devam edeceğiz ve sürecin bizleri nerelere getireceğine hep birlikte şahitlik göreceğiz.

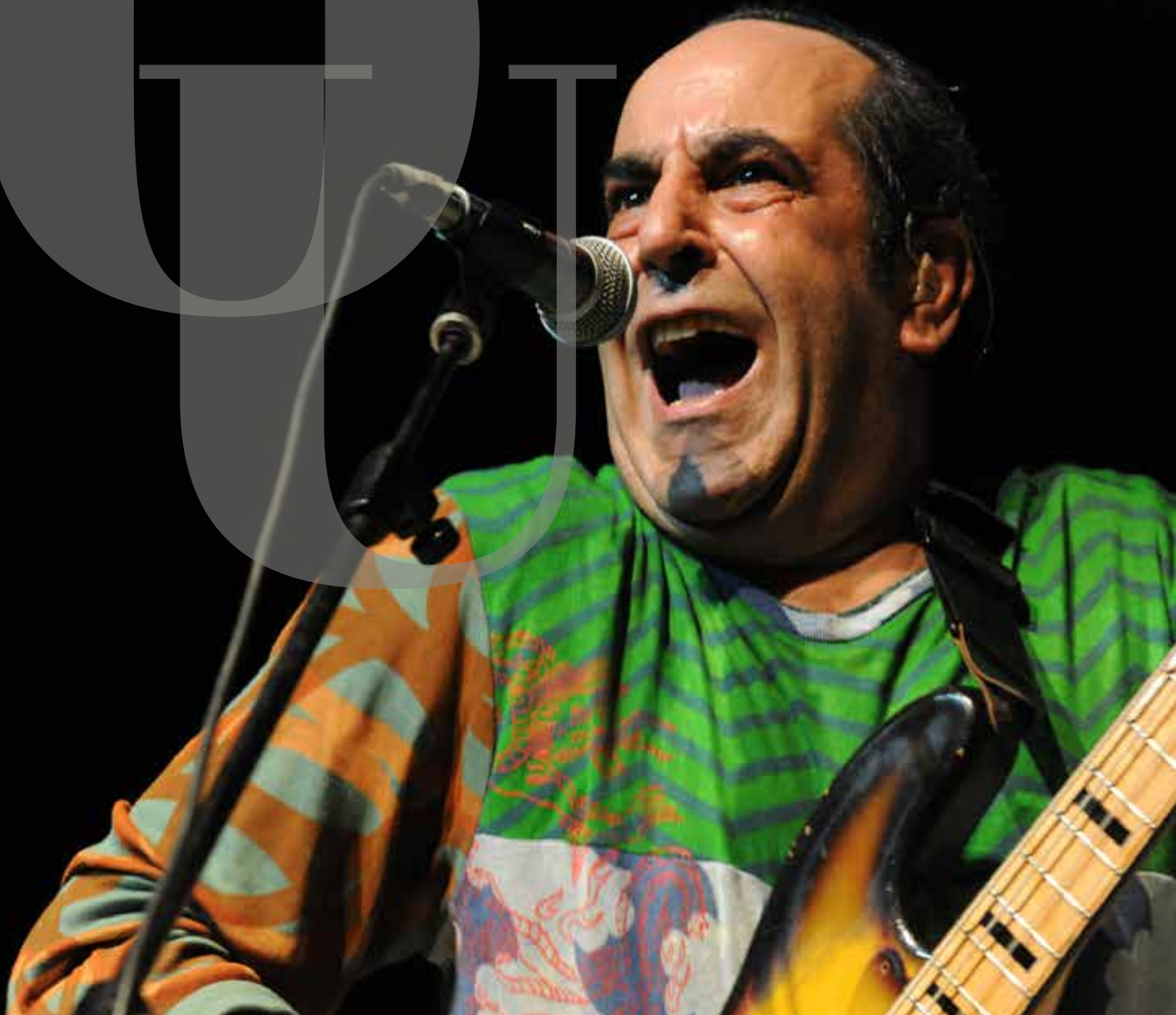
Bahsettiğim gibi Düş Art bu dayanışma ruhu ile yola çıkmış ve aynı ruhla ilk adımlarını atmaktadır. Henüz ilk adımlarını atmakta olan bir platform olarak elbette bize de aynı dayanışma ruhu ile destek olan kişi veya kurumlar oldu ve olmaya devam etmekte. Bu ruhu ilk gösterenlerden biri Asmalı Sahne ve Muharrem Uğurlu olmuştur. Bu desteğin, benim de çok sevdiğim tiyatro camiasından olması mutluluğumu iki katına çıkarmıştır. Bu yazı aracılığı ile hem kendilerine, ekip arkadaşlarına teşekkür etmek hem de dayanışmanın yaygınlaşması gerektiğini vurgulamak istiyorum.

Platformumuzun amaçlarından biri de sesini duyurmak isteyen edebiyat veya sanat emekçilerinin bize katılarak dayanışma içerisinde seslerini bu platform üzerinden duyurmalarını sağlamaktır. Dayanışmaya açık bir yapı olarak edebiyat ve sanat severleri aramızda görmeyi, birlikte üretim yapmayı heyecanla bekliyoruz.

Dayanışmayı yaşatmaya devam edeceğiz...

Savaş Aşçı

ÖZEL

ÖZEL DOSYA

Yasin DEDEBEKİROĞLU

yasindedebekiroglu

Nasıl da birmiş meğer hasretler

Yıl 1953, ülke gündemi bir hayli hareketli. Doğumların, kayıpların ve önemli olayların yılı. Dumlupınar denizaltı faciası yaşanmış, Atatürk'ün aziz naaşı ebedi istirahatgâhı Anıtkabir'e taşınmış. Siyasi gündemin nabzının düşmediği yıllar. Takvimler 17 Ekim'i gösteriyor ve Uğur ailesinin beşinci çocuğu dünyaya geliyor. Baba Hurşit Uğur, o tarihte İstanbul Şehir Hatlarında çarkçibaşı olarak çalışıyor, anne Nahide Uğur ise ev kadını. İşte o çocuk Türkiye'nin gelmiş geçmiş en iyi ve çeşitli yeteneklere sahip müzisyenlerinden Özkan Uğur, nüfus adıyla Raif Özkan Uğur.

Bu renkli insanın müziğe olan ilgisi ilkokulda eline aldığı mandolinle başlamış. Hatta ilk dönemler oyuncu olmakmış hayali. Bu durumu kendisiyle yapılan bir röportajında şu sözlerle ifade etmiş; "Oyuncu olmak isterdim. Anneme

ve babama zamanında çok yalvarmıştım konservatüra yazdırmaları için. Ama iyi ki de yazdırmamışlar: Öyle olsaydı MFÖ olmazdı. MFÖ'süz bir hayat düşünmüyorum. Bunu her zaman söylerim."

Ağabeyinin Hollanda'dan getirdiği gitar her şeyin başlangıcı. Kendi kendine akor kalıplarını öğrenmiş ve Fenerbahçe lisesinde okurken "Atomikler" adında ilk amatör müzik grubunu kurmuş. Bu grupla o dönemin popüler şarkılarını yorumlamış günümüz tabiriyle kavır (cover) yapmıştır. Bir dip not eklemek isterim, Türk sahaf dünyasının ünlü ismi, koleksiyoner ve sahaf Uğur Güracar, Özkan Uğur'un aynı liseden arkadaşıdır. Kaderin cilvesi mi, yoksa acı bir tesadüf mü, Özkan Uğur'un vefatından bir gün sonra 9 Temmuz 2023' te kalp krizi geçirerek vefat etmiştir.

Hatta bir gün evvel sosyal medya hesabından şu sözlerle bazı fotoğraflar paylaşmış; "Özkan Uğur... Fenerbahçe Lisesi'nden arkadaşımızdı. Mahallemizin ağabeyi sayılırdı. 70'lerde Kalamış'ta, özellikle de Kalamış İskelesi'nin dibindeki "Köhne" nam çay bahçesindeki muhabbet kazanının mutat müdavimlerindendi. Bu dünyaya da, muhtemelen Mazhar'a da dayanamadı...Gitti..." Bir fotoğrafın altına da; "YIL 1969 lise 1deyiz Tamer Aktekin (Ritim Gitar) Özkan Uğur (Solo Gitar) Engin Suay (Bateri) Ve ben (Bas gitar).... Hülya adlı bir de bayan solistimiz vardı ama o her yere gelmezdi) OPTİ-MATLAR adlı bir orkestra kurmuştuk. Fenerbahçe spor tesisleri lokali ve Moda Yelken Kulüpte konserler verirdik... bir konserimizde lokalin fotoğrafçısıydı anı ölümsüzleştiren..." notunu düşmüştür.

Bu notları sizlerle paylaşmamdaki en önemli etken Özkan Uğur'un müzikle olan bağının ne kadar güçlü temeller üzerine kurulu olduğunu göstermek. Başarının bir tesadüf olmadığını ve bu yolda harcanan mesaiyi düşünün isterim.

Müziğe tam manasıyla profesyonel adımını 1970 yılında Şerif Yüzbaşıoğlu Orkestrası'nda atıyor. 1971 yılında yaşadığı semt olan Kızıltoprak'ta Kaygısızlar grubunun bateristi Ali Serdar onu Mazhar Alanson ve Fuat Güner'le tanıştırtıyor.

Bu tanışmayla ilgili ölümünden çok kısa süre önce TRT Müzik kanalında yayınlanan bir programında Alanson; bir prova yerimiz var Ankara'dan geliyorum çalışmaya, kapıdan içeri al yanaklı genç bir çocuk giriyor, "kim bu?" diyorum. Arkadaş Bas gitar çalıyor, diyorlar. Kardeşim diyorum grupta bir basçı var (Sarıdık Kuyaş), iki bas mı olacak yani? Bir süre çift bas gitarla sahnelerine devam ediyorlar. Kuyaş'ın Paris'e gitmesi ile grubun bas gitaristi Uğur oluyor. Ancak grup bir süre sonra dağılıyor.

Uğur, 1972 yılında Barış Manço'nun kurmuş olduğu Kurtalan Ekspres'in kadrosunda da yer aldı. Hatta o dönem kendi bas gitarını yapmaya çalışır ancak

bir süre sonra Barış Manço ona "Fender Jazz Bass" hediye eder. Hayatını kaybettiği son güne kadar bu gitar favorisi olmuştur. Grubla bir plak yayımladıktan sonra Barış Manço'nun askere gitmesiyle birlikte yine yolları ayrılır. Özkan Uğur, Aydın Çakuş ve Nur Yenal'la

Ter adındaki topluluğunu kurar. Ekip Erkin Koray'la birleşir ve 1972 yılında "Hor Görme Garibi / Züleyha" 45'liğini çıkarır. Barış Manço'nun askerden dönüşüyle tekrar kendini Kurtalan Ekspres grubunda bulur.

İki yıl grupla çalıştıktan sonra farklı gruplara geçer, ancak bu gruplarla da pek fazla uyuşamaz. 1976 yılında Fuat Güner ve Mazhar Alanson "Mazhar - Fuat" adıyla folk rock tarzında Türküz Türkü

Çağırırız albümünü çıkarır. Aslında bu albümde bas gitarda Özkan Uğur vardır.

En nihayetinde resmi olarak da gruba dahil olmasıyla İpucu Beşlisi adını alırlar. "Heyecanlı / Hop Otur Hop Kalk" adında bir 45'lik yayımlayıp Seyyal Taner'le çalışırlar. Grup uzun ömürlü olmaz ve yolları yine ayrılır.

1978 yılına gelindiğinde Cengiz Teoman ile Dilek Ertek'in sözlerini yazdığı Galip Boransu bestesi "İmkânsız" adlı parça ile Grup Karma adıyla Türkiye elemelerine katılırlar. Grup Karma Eurovision Türkiye finallerinde derece alır. Bu noktadan sonra günümüz tabiriyle piyasaya işler yaparak geçimini sağlar. 1980'li yıllara gelindiğinde yaşanan darbe sebebiyle Türkiye'nin siyasi iklimi değişmiş, sosyokültürel anlamda birçok şey

farklılaşmıştır. İçerikleri sakıncalı bulunan kitaplar, ne olduğuna bakılmaksızın kapak görselleri sebebiyle yakılan yerli / yabancı plaklar...

Yukarıda paylaştığım Uğur Güracar'ın da hatırlattığı, Kadıköy Kalamış'taki Köhne isimli çay bahçesi 70'lerde gençlerin buluşma yeridir. Özkan Uğur, Mazhar Alanson, Fuat Güner daha kimler kimler mekânın müdavimidir. Ancak 1980 darbesi bu durumu değiştirir.

Bu sıralarda Özkan Uğur, Ferhan Şensoy'un Şahları da Vururlar, Kahraman Bakkal Süpermarke- te Karşı isimli oyunlarında hem oyuncu hem müzisyen olarak yer alır. Hepimizin melodisini duyar duymaz tanıyacağımız ve dilimize pelesenk olan Yalnızlık Ömür Boyu, Ele Güne Karşı gibi birçok hit parça burada doğar. Artık iyice tanınmaya başlamış- tır, tiyatro sahnesinin de tozunu

yutmasından mütevellit kafasında şimşekler çakmaya başlamıştır. Yine aynı dönemlerde Devekuşu Kabare oyunu Büyük Kabare'de de yer alır. Gazinolarda, konserlerde ve müzikallerde Ajda Pekkan ve Sezen Aksu'ya vokal yaparak para kazanmaya çalışır.

Sonunda 1983 yılında Mazhar - Fuat - Özkan olarak resmen bir araya geliyorlar. Kendilerine

yalnızca isimlerinin baş harfleriyle oluşturdukları "MFÖ" ismini ve- riyorlar. Varlarını yoklarını, yap- tıkları gofret reklamı müziğinden kazandıkları tüm parayı ilk albüm- lerine yatırıyorlar. Arabesk furyası- nın sözüm ona taşı toprağı altın İstanbul'dan tüm ülkeyi etkisine aldığı bir dönem bu dönem. İşin ne kadar zor olduğunu siz düşünün. Çok kapı kapanıyor yüzlerine.

Türk müzik tarihinin en uzun soluklu grubu MFÖ ilk albümleri “Ele Güne Karşı Yapayalnız” ile 1984 Ocak ayında dinleyicisiyle buluşur. Albüm çok iyi bir satış ivmesi yakalar ve haftalarca liste başı kalır. Bu albümle birlikte Türkçe pop/rock müziğine de yeni bir soluk gelmiştir. Yıllar sonra yapılan bir röportajlarında; “aslında biz her albümde farklı bir sound denemiştik” demişlerdir. Şimdi dinleyince gerçekten öyle. Aynı zamanda bu albüm 2017 yılında yayımlanan bir gazetenin Türkiye’nin En iyi 100 Albümü listesinde ilk sırada yer aldı. Hepimizin konserlerde Güllerin İçinden şarkısının sonunda Özkan abimizden dinlediğimiz o enfes bas gitar solosunu albümde Erkan Oğur çalmıştır ama Özkan Uğur bu açıklamayı her fırsatta yaparak hakkı teslim etmiştir.

Günümüzden bakınca kolay gibi görünse de dönemine göre bir hayli geç tanınmışlardır. Aslında otuzlu yaşları geçtikleri bu dönemde meşhur olmak onları birbirlerine daha sıkı bağlamıştır. Gençlik heyecanlarını uygunluklarıyla yoğurmuşlardır. Özkan Uğur’un ses rengi bir hayli dikkat çekicidir. Uydurduğu sözler ve seslerle, şarkılar resmen devleşir. Grubun adeta dinamosu gibi, heyecanı hep yüksek tutmayı başarır. Örneğin Ali Desidero şarkısını onsuz düşünmek imkansızdır.

Albümden bir yıl sonra Eurovision kapıları açılır. Özkan Uğur’un sokakta oynayan çocuklardan duyduğu kelimeleri ekleyerek renk kattığı “Diday Diday Day” ve

1988 yılında da “Sufi” olmak üzere iki kez bizi temsil ederler. 1989 yılında da “Adı Naim” ile elemelere katılırlar ancak bu pek başarı getirmez.

Aynı yıl Aysun Aslan ile evlenir. Bu evlilikten Alişan adında bir çocukları olur. Alişan da babasıyla birlikte birkaç filmde yer almıştır. Grubu MFÖ olmak üzere, tanıdığımız tanımadığımız çok isme vokalleriyle destek olur. Grupta solo albüm yayınlamayan tek isimdir. Bir röportajında bunu kendisinin bu şekilde tercih ettiğini belirtmiştir. Yavuz Çetin, Sezen Aksu, Demet Sağıroğlu, Yonca Lodi... daha kimler var saymakla bitmez. Sezen Aksu’nun Deliveren albümünü dinlemenizi öneririm, dikkatle dinleyenler ne demek istediğimi anlayacaktır.

Oyunculuga da adım atmıştır artık. Ali Poyrazoğlu ve Mazhar Alanson’un başrollerini paylaştığı “Arkadaşım Şeytan” filminde yer almıştır. 1996 yılında Yönetmenliğini ve senaristliğini Yavuz Turgul’un yaptığı Eşkिया filmindeki Sedat rolünü üstlenmiştir.

1993-1994 Yıllarında Müzikli Hatıralar adında TRT’de MFÖ olarak bir program da yapmışlardır.

Yine bu yıllarda TV dizilerine de dahil olmuş, İkinci Bahar dizisinde Zabıta Şecaattin rolüyle izleyenlere merhaba demiştir. Yer aldığı her reklam, dizi, film sevilmiş, canlandırdığı her karakteri resmen yaşamıştır. Yer aldığı işler saymakla bitmez, bu sebeple bir listesini yazının sonunda bulabilirsiniz.

İlk olarak yayınladığı solo şarkı 1998 yapımı “Karışık Pizza” filmi için yaptığı “Maksat Muhabbet Olsun” parçasıdır. 2004 yılında Cem Yılmaz’ın GORA filminde rol almış, aynı film için Olduramadım isimli bir şarkı yapmıştır. Bu şarkının esin kaynağının eşi olduğunu, bir kısım sözlerini Aysun hanımın yazıp bıraktığı bir notta gördüğünü ifade etmiştir. Şarkının güzel bir de klibi vardır. Muhtemelen herkesin hatırlayacağı Poyraz Karayel dizisinde seslendirdiği “Aynada” isimli şarkıyla 2016 yılında bir de single yayınlamıştır.

2010’lu yıllara geldiğimizde maa- lesef lenfoma kanserine yakalanır. Büyük bir sabırla tedavi sürecini tamamlar ve kanseri yener. Bu hastalıktan sonra yine eski sağlığına kavuşur. Ancak 2020 yılında hastalığı tekrar nükseder. Akıllı ilaç tedavisi görür, hatta sosyal medya hesabından kanserli hücrelerin de temizlendiğini ifade etmiştir. Vefatından 1,5 ay evvel yoğun bakıma alındı. Sevgili Özkan Uğur, 8 Temmuz 2023 günü 69 yaşında bu dünyaya veda etti. Sesi kulaklarımızda, ismi kalbimizde yaşayacak.

Vefatından sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından adına bir müzik stüdyosu kurulmuştur.

Yattığı yer incitmesin.

Anısına Saygıyla,

ALBÜMLER / KAYITLAR

Barış Manço & Kurtalan Ekspres
1972: Ölüm Allah'ın Emri / Gamzedeyim Deva Bulmam
1973: Lambaya Püf De / Kalk Gidelim Küheylan
1973: Gönül Dağı / Hey Koca Topçu
1974: Nazar Eyle / Gülme Ha Gülme
Rıfat Öncel & Kurtalan Ekspres
1973: Zeynebim / Dosta Bizden Selam Olsun
Erkin Koray & Ter
1972: Hor Görme Garibi / Züleyha
Mazhar - Fuat
1974: Türküz Türkü Çağırırız (LP)
Edip Akbayram & Dostlar
1974: Garip / Kaşların Karasına
Ersen & Dadaşlar
1975: Dostlar Merhaba / Ne Sevdiğin Belli Ne Sevmediğin
1975: Gafil Gezme Şaşkın / Güzele Bak Güzele
1976: Ekmek Parası / Zalim
Selda & Dadaşlar
1976: Türkülerimiz (LP)
Seyhan Karabay & Kardaşlar
1976: Kan Davası / Dam Üstünde Çul Serer
İpucu Beşlisi
1976: Heyecanlı / Hop Otur Hop Kalk
Grup Karma
1978: İmkansız / Mutlu Mu Gülenler
MFÖ
1984: Ele Güne Karşı Yapayalnız
1985: Peki Peki Anladık
1986: Vak The Rock
1987: No Problem
1990: Geldiler
1992: Agannaga Rüşvet
1992: Dönmem Yolumdan
1995: M.V.A.B.
2006: AGU
2011: Ve MFÖ

2017: Kendi Kendime

SOLO ŞARKILAR

Maksat Muhabbet Olsun, Karışık Pizza filmi
Olduramadım, G.O.R.A.
Bir Bakman Lazım, Erşan Kureri dizisi

FİLMOGRAFİ

Arkadaşım Şeytan
Eşkıya
Komser Şekspir
G.O.R.A
Kısık Ateşte 15 Dakika
Yahşi Batı
Pek Yakında
Arif V 216
Karakomik Filmler
Karakomik Filmler 2

DİZİLER

İkinci Bahar
Yeter Anne
Alacakaranlık
İstanbul Şahidimdir
Cennet Mahallesi
Sıkı Dostlar
Türk Malı
Bir Ömür Yetmez
Şubat
Galip Derviş
Poyraz Karayel
Jet Sosyete
Erşan Kureri

Kaynaklar:

Güven Erkin Erkal - Türkiye Rock Tarihi - Esen Kitap - 2013

Ele Güne Karşı. Belgesel; Gain Medya - 2020

https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96zkan_U%C4%9Fur

<https://www.sinemalar.com/filmleri/29581/ozkan-ugur>

<https://www.mistikalem.com/yasam/unlu-sahaf-ve-koleksiyoner-ugur-guracar-vefat-etti-haberi-22797>

<https://www.kralmuzik.com.tr/biyografisi/ozkan-ugur>

<https://onedio.com/haber/ozkan-ugur-kimdir-kac-yasinda-nerede-okudu-ozkan-ugur-un-filmleri-ve-sarkilari-nelerdir-1070934>

<https://gazeteokijen.com/turkiye/ozkan-ugur-hayatini-kaybetti-183016>

<https://nhaber.nl/unlu-sahaf-ugur-guracar-son-paylasimi-ozkan-ugur-ozel-fotograf-lari-oldu/>

<https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/fuat-ugur-42295662>

<https://www.themaggar.com/ozkan-ugur-yasami/>

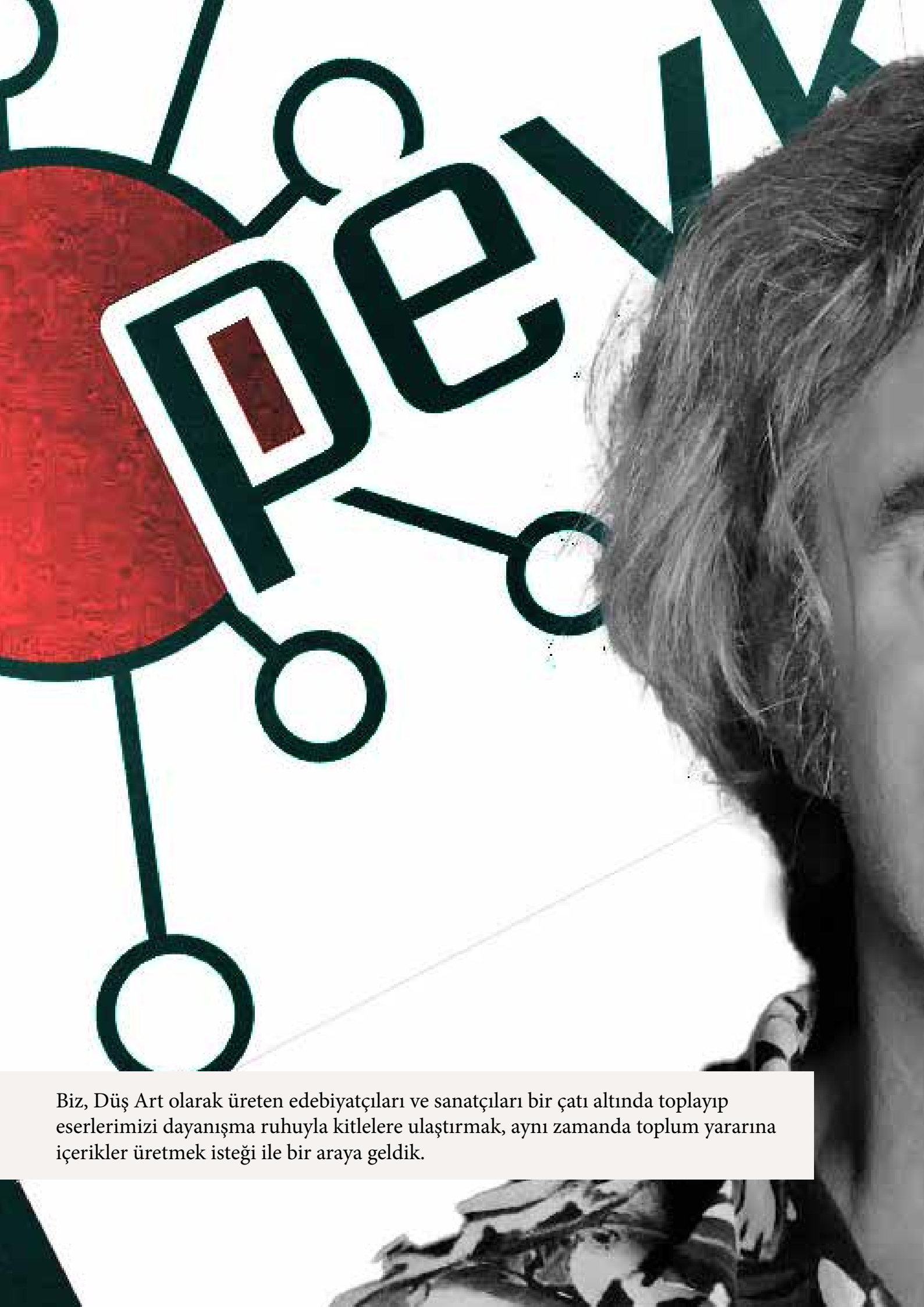
<https://www.istdergi.com/guncel/hayati-guzellestiren-adam-ozkan-ugur>

<https://serbestiyet.com/featured/mahallemizin-en-neseli-abisi-ozkan-ugur-135196/>

<https://www.sinemamuzik.com/detay/ozkan-ugur-bas-gitar>

<https://serbestiyet.com/featured/mahallemizin-en-neseli-abisi-ozkan-ugur-135196/>

<https://www.ekonomim.com/hafsa/boyle-de-olmaz-ki-haberi-700673>

Biz, Düş Art olarak üreten edebiyatçıları ve sanatçıları bir çatı altında toplayıp eserlerimizi dayanışma ruhuyla kitlelere ulaştırmak, aynı zamanda toplum yararına içerikler üretmek isteği ile bir araya geldik.

RÖPORTAJ

Savaş AŞÇI

savasascii

İrfan Alış

Öncelikle, bilinenler dışında İrfan Alış kimdir? Mesela, sizi müzisyen olmaya ilk iten, tetikleyen şey ne oldu ve bu yola girmeden önce hayatınızda bir kırılma anı yaşadınız mı?

Öyle tetikleyen bir şey olmadı. Kendi işimden arta kalan zamanlarda zaten müziğimi yapıyordum ben. Emeklilik gelince de tamamen müziğe odaklandım.

Öncesinde mesleğiniz neydi?

Çok fazla iş yaptım. Doğramacılık bunlardan biri. Sonra, Ege’de butiklerde fotoğraf standımız vardı. Ondan sonra da tamamen Peyk olarak kendi müziğimizi yapmaya başladık.

Bir programda kendinizi ozanlara yakın gördüğünüzü ifade etmişsiniz. Son on veya yirmi yılı düşünürsek, sizce bizim yaşayan ozanımız kim olabilir şu an?

Bunun kararını ben veremem, buna halk karar verebilir. Bir isim de söyleyemem çok fazla isim söylenebilir.

Yakın geçmişimizde Cem Karaca, Barış Manço ve Erkin Koray sizin gittiğiniz yoldan giden insanlardı. En azından tür olarak yakın diyebiliriz. Bu isimler veya bir başkası size bu yolda ilham oldu mu?

Hepsini sayabiliriz hatta Ahmet Kaya’yı da Moğolları da bunlara dahil edebiliriz. Bir dönem Fransa’da yaşadım; Fransa’daki göçmen müzisyenlerini severim, Etiyopik müzikleri severim. Orchestra Baobab,

Paul Simon, Nina Simone, Fikret Kızılok, Bülent Ortaçgil, Deep Purple, Led Zeppelin, Türk Halk Ozanlarından Aşık Veysel, Mahzuni Şerif... Hatta Orhan Gencebay’ın eski dönemlerini söyleyebilirim. Hepsini sever, dinlerim.

Zevkler, beğeniler kişiseldir. Fakat birisinin önerisi, başka birinde yeni bir kapı açabiliyor zaman zaman. Ben buna keşif gözüyle veya zenginlik olarak bakıyorum. Siz de bize; bir oyun ve bir kitap tavsiyesi verir misiniz?

Kitaptan başlayayım, İhsan Oktay Anar’ın Puslu Kıtalar Atlası kitabını severim. Çok fazla oyun izlemedim ama Genco Erkal’ın oynadığı Bir Delinin Hatıra Defteri’ni söyleyebilirim.

En sevdiğiniz yazar, oyuncu ve müzisyen kimdir?

Yazarlardan Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Kemal Tahir. Kemal olanların hepsi. Oyuncu olarak Tarık Akan. Tarık Akan; o yakışıklı ve zengin rolünü elinin tersiyle itip kendi sinemasını yapması önemlidir. İlk yaptığı filmlerden biri Canım Kardeşim filmidir. Orada yoksul bir karakteri canlandırır.

Filmden önce Ertem Eğilmez kendisini filmin gişe yapmayacağı konusunda uyarır fakat Tarık Akan yine de filmi yapar ve sonuç olarak film iyi bir gişe yapamaz o dönem ama Tarık Akan kendisine çizdiği yoldan artık geri dönmez ve kendi istediği tarzda filmler yapar. Müzisyen olarak tek bir tane söylemek zor ama bir grup söyleyeyim; Pink Floyd.

Son okuduğunuz kitaplar içerisinde en keyif aldığınız kitap hangisi oldu?

Yakın dönemde pek kitap okumaya zamanım olmadı. Daha eskiye dönersek aklımda kalan Yaşar Kemal'in Bir Ada Hikayesi kitabı.

Bir kitabın filme uyarlanmasını isteseniz bu hangi kitap olurdu?

Uyarlanmadıysa eğer İhsan Oktay Anar'ın Efrasiyab'ın Hikayeleri olabilir.

Filmleri düşününce mesela benim aklıma hep ilk önce Baba filmi gelir. Siz bir filmi izlerken "keşke bu filmin müziğini ben yapsaydım" dediğiniz oldu mu?

"Keşke" dediğim bir film müziği yok ama denemek isterdim. Müzikal yapıyoruz zaten, film müziği de yapılabilir.

Düş Art, dayanışma ruhu ile ortaya çıkmış bir platform. Siz de bu ruhla Olta Dayanışma'yı kurduunuz ve biz de seve seve ilk sayımızda dilimiz döndüğünce bunu anlatmaya çalıştık. Tekrar olacağı için çok kısa birkaç cümle ile siz bahseder misiniz bize Olta'dan. Bir de Olta nereye kadar gidecek, varmak istediği nokta nedir?

"Olta Dayanışma" birlikte müzik yapma fikri olarak pandemi döneminde ortaya çıktı. İşinden olan, emeğini sergileyemeyen müzisyenlerin bir araya gelmesiyle yola çıkıldı. On beş albüm 180 şarkı yapıldı şimdiye kadar. Bunların gelirinin bir kısmı ihtiyacı olan müzisyenlere dağıtıldı. Nereye kadar gideceğini söylemek zor. Adım adım gideceğiz.

Şu an on altıncı albümü düşünüyoruz. Ondan sonra on yediyi düşünüyoruz.

Müzik dışında bir de Hamiyet adında bir oyunda karşımıza çıktınız. Bu oyunda Peyk veya İrfan Alış'ı nerede görüyoruz?

Biz, Hamiyet'in hayali arka daşlarıyız. Hamiyet hayalinde bizimle müzik yaptığını ve kendisinin, bizim liderimiz olduğunu düşünüyor. Biz bu müzikal oyunda sadece müzik yapmıyoruz aynı zamanda oyunun karakterleriyiz de. Oyuncu olarak da varız bu işte.

Son olarak, sizin de şarkı yazma atölyesi yaptığınızı görüyoruz. Bu yolda ilerlemek isteyen gençlere neler önermek istersiniz. Bu işin olmazsa olmazı nedir?

Niye müzik yapacaklarını bilmeliler. Neyi, neden yaptığını seçmesi lazım. Yüksek beklenti, aşırı hırsları olmamalı. Çevremizde görüyoruz; hemen çok dinlenmek isteyenler oluyor. Bu işler kolay değil. Sabretmeliler.

Bizi kabul edip sorularımıza içtenlikle cevap verdiğiniz için size çok teşekkür ediyoruz.

Sahneniz, alkışınız çok olsun...

MAKALE

Kerem GÖKÇE

@keremg1923

Suomi'nin Zambakları ve Atatürk'ün Gençliği

Dünya üzerinde birçok devlet var oldu ve yok oldu. Günümüzde de yüzlerce devlet varlığını sürdürüyor. Bu devletlerin modernleşmesi, ilerlemesi kimlerin sayesinde olmuştur? Ya da bir milletin bağımsızlığını kazanması? Bir yönetici, kral veya cumhurbaşkanı sayesinde değil, o devletin milleti sayesinde, milletin devletin düşeceği durum karşısında takınacağı tavırlar sayesinde.

Örnek vermek gerekirse; bir siyasetçi düşünün, nerede yetkinliği olmayan insan varsa, onların inanacağı şeyler anlatıp, popülizmi kullanarak başa gelen başarısız bir yönetici ile yönetilmek yine o devletin halkının eseridir. Çünkü o devlete oklokrasiyi getiren halkın kendisidir. Çünkü başa gelen kişi de o halktan birisidir. Devletin kötü durumundan, zor şartlarından kurtarmak da yine aynı halkın elindedir. Keza refahın artması ve

eğitilmek de. Finlandiya ve Fin halkı buna çok büyük bir örnektir. Kendi ülkelerine Suomi diyen, geniş ovaların, bataklıkların bulunduğu bir ülkenin milletinin ileri gitmesi, gelişmesi ve günümüzde hala en mutlu ülke statüsünde olması bir tesadüf mü? Hayır. Bu Fin halkının azim ve kararlılığının bir sonucudur.

Mustafa Kemal Atatürk'ün 1919'da Amasya Genelgesi'nde söylediği "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararlılığı kurtaracaktır." sözünü doğrular nitelikte bir kitap olan Beyaz Zambaklar Ülkesinde, yıllarca başka ülkelere bağlı olmuş (İsveç, Rus İmparatorluğu) bir şekilde yaşayan Finlandiya'nın kendi kendine yetmesi, eğitilmiş olması, askerlerin sadece askeri değil birçok konuda eğitim almasını anlatan ve devletin ileri gitmesini sunan bir manifestodur. Bu millet birçok konuda gelişmiştir ve adeta ölü bir durumda

iken yeniden dirilmiştir. Bu kitap hem bir manifesto hem de Finlandiya'nın kurtuluş öyküsüdür.

Mustafa Kemal Atatürk'ün de okullarda okutulmasını istemesi ve askeri okullarda zorunlu olarak okutmasının sebebi; askerlerin devleti nasıl ileriye taşıyabileceğini anlatan ve askerlerin tahsilli birer birey olmasını istemesidir.

Fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür, vatanına ve halkına sahip çıkan nesiller yetişmesini istemesidir.

Kitabın Türkiye'deki yeri için bunlar yeterli değildir. Hatta geçmişte yapılan anketlerde askerlerin en çok etkilendiği kitap Beyaz Zambaklar Ülkesinde olmuş ve hatta Kur'an'dan bile daha çok satan ve okunan bir kitap olmuştur.

Başlıklar altında kitabı inceleyecek olursak;

MİLLETİN AZİM VE KARARLILIĞI

Finlandiya'nın, Rus İmparatorluğu'na bağlı olduğu zamanlar yaşam şartları zordur. Fakir bir ülkedir Finlandiya fakat halkın çok büyük bir özelliği vardı. Bu fakir ülkeye bağlıydılar ve azimli idiler. Bataklıktan oluşan bu ülkeye fazlasıyla düşkünlüler. Büyük bir azimle çalışır ve kendi kendilerine yetmekteydiler. Atatürk döneminin Türk milleti için de bu durum geçerliydi. Yani burada Fin halkı "Coğrafya kaderdir." argümanını da yıkmış bulunmaktadırlar. Bir halk umudunu yitirmiş ise, devletini yükseltip ileriye taşıyacağına inanmazsa, köle olmaya seslerini çıkarmıyorsa o millettten hiçbir şey beklenmez. Adeta ölüme doğru sürüklenen bir devletin milleti ölmeye yüz tutmuştur.

YENİ NESİLLER VE ÇAĞDAŞ FİKİRLER

Bir yönetici ne kadar iyi bir yönetici olursa olsun bir devleti belli bir zamana kadar taşıyabilir. Ondan sonra gelecek olan yeni nesillerdir ve yeni nesillerin de ülkeyi iyi yönetmesi onların hür düşüncelerle yetişmesine bağlıdır. Burada demek istediğim; dünyanın koşullarına uymayan, çağdaş olmayan, artık başarı gösteremeyen ideolojilerle, düşüncelerle yönetilen bir ülke bırakın gelişmeyi, bir bataklığa saplanır. Mesela Atatürk saltanatla da Türkiye'yi yönetebilirdi fakat nereye kadar? Dünyanın o zamanlarındaki en

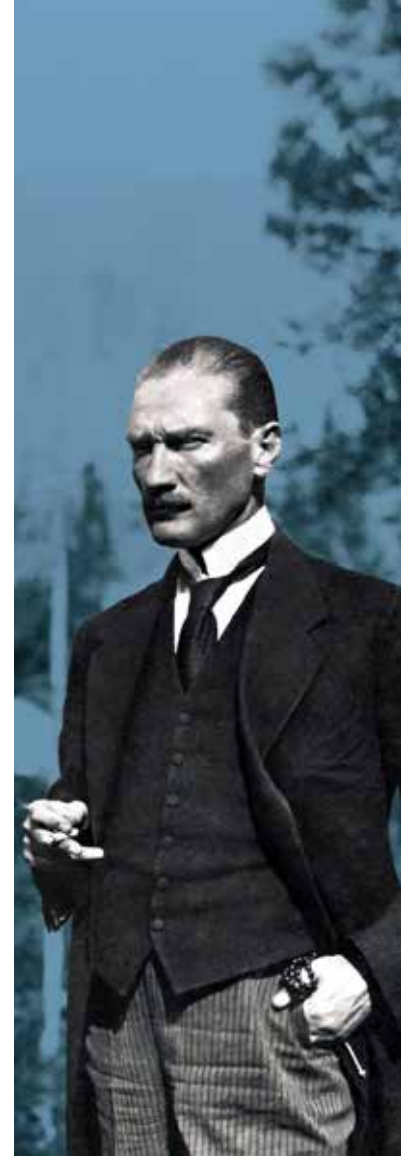
uygun yönetim şekli demokrasi, en uygun devlet yapısı cumhuriyet idi. O dönemdeki dünyanın durumuna bakarsak imparatorluklar sırasıyla yıkılmaktaydı (Rus İmparatorluğu, Alman İmparatorluğu, Çing Hanedanı) ve yerlerine cumhuriyetler (SSCB, Weimar Cumhuriyeti, Çin Cumhuriyeti) kurulmaktaydı.

Eğer yeni nesillere çağdaş olmayan, irtica fikirler, ideolojiler zorla dayatılırsa o ülke asla gelişemez. Mustafa Kemal Atatürk'ün de okullarda okutulmasını istemesinin belki de en büyük sebebi budur. Yetiştireceği fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesillere şu sözü söylemektedir:

"Cumhuriyet'i biz kurduk, devam ettirecek sizensiz." Cumhuriyet'i kurmuş ve onu gelecek nesillere emanet etmiştir.

Bağımsızlık Mücadelesi
Belki de Beyaz Zambaklar Ülkesinde'nin ana konusudur; fakir fakat azimli insanlara sahip olan Finlandiya ve Fin halkının bağımsızlık mücadelesi.

Belki de kitabın yazıldığı zamana kadar, dünyada en büyük bağımsızlık mücadelesini 1920'lerde Türkler vermiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde İngilizleri, Yunanlıları, Fransızları, İtalyanları, Ermenileri ve imparatorluk içinde yaşayan isyancı toplulukları yenmişti ve 1923'te imparatorluk yerini cumhuriyete bırakmıştı ve

Atatürk bağımsızlık hakkında şu sözü söyler:

"Ben milletimin ve büyük atalarımın en kıymetli miraslarından olan bağımsızlık aşkı ile yaratılmış bir adamım."

Fin halkına bakacak olursak onlar Türklerden daha önce bağımsız olmuşlardı. 6 Aralık 1917'de Rusya'dan bağımsızlığını ilan eden Finlandiya, Rus İmparatorluğu'nda 1917'de meydana gelen Bolşevik devriminden sonra 31 Aralık 1917'den sonra da bağımsızlığı Sovyetler tarafından tanınmıştı.

Çünkü Bolşeviklerin ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin ilk lideri Vladimir Lenin'in uluslar politikasına göre bir milletin kendisine ait bağımsız bir devleti olmalıydı. Zaten Rus İmparatorluğu yıkıldıktan sonra Rusya'dan sadece Finlandiya değil, Ukrayna, Estonya, Litvanya, Letonya, Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan gibi birçok ülke bağımsız olmuştur.

Fakat Finlandiya'nın bağımsız olmasından sonra 1918 yılının 25 Ocak ile 15 Mayıs tarihleri arası bir iç savaş olmuştur. Amaç bağımsız olan Finlandiya'nın tekrardan Rusya'ya bağlı kılınmasıydı. Bir sağ-sol kavgası niteliğindedir. Fakat buna rağmen Finlandiya bağımsız olarak günümüze kadar gelmiştir.

KÜLTÜR

Kültür bir bayrak gibidir. Bir milletin adeta bağımsızlık sembollerindedir. Bir insanın bir millete ait olduğunu o milletin geleneklerinden (halk oyunları, müzikleri, giyim kuşamları gibi) öğrenebiliriz. Zeybek oynayan birinin Türk, tango oynayan birinin Latin Amerikalı, sirtaki yapan birinin de Yunan olduğunu anlayabiliriz.

Kitapta da Finlandiya halkının Rusya ile 1808-1809 yıllarında birleşmesinden sonra kendi kültürlerini yaratmaya başladıkları öne sürülür.

Türkiye'deki Türk Devriminden sonra başlatılan Türkleştirme/ Türkçeleştirme çalışmaları tıpkı Finlandiya'nın bu çalışmalarına benzer. Atatürk'ün yazdığı Geometri kitabında geometrik şekillere Türkçe isim vermesi, Arap ve Fars karışımı olan Osmanlı Türkçesinde Türkçeleşmeye giderek Türkçe kelimeler kullanmaya gidilmesi...

EĞİTİM (NORMAL EĞİTİM VE ASKERİ EĞİTİM)

Ordu demek sadece Silahlı Kuvvetler değil, o milleti ileriye taşıyacak ilim, irfan öğrenen ve öğreten bireylerden oluşan ordudur.

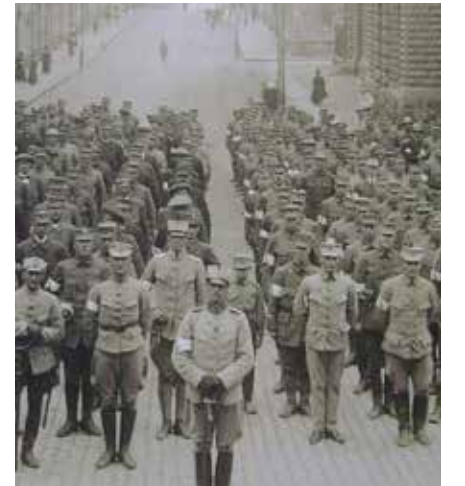
Suomi'nin (Finlandiya) yüz ölçümü 338.468 km karedir. Yani Türkiye'den daha küçük bir ülke fakat Finlandiya bu küçük ülkeye kitabın yazıldığı tarihlerde bile birçok okul yapmış. Bunların haricinde Finlandiya, gençlerinin dersleri haricinde de farklı aktivitelerle uğraşmasını ister. Finlandiya'nın eğitimi hakkında bunlar yetersiz. Petrov, kitapta Finlandiya eğitiminin programını da vermiştir.

Mustafa Kemal Atatürk, bu kitabı askeri okullarda zorunlu olarak okutturdu. Bunun en büyük sebebi ise bir askerinin sadece askerlik görevi olmadığı ve askerlik görevlerinin haricinde de devletini çağdaş medeniyetlerin arasına sokmak, devletin milli benliğini yeniden uyandırıp özünü hatırlatmak gibi görevleri

de vardır askerlerin. Beyaz Zambaklar Ülkesinde kitabında kışla sadece kışla değildir. Kışlayı bir okul, birçok alanda eğitim veren bir eğitimhane yapmak amaçlanır. Burada amaç, askerlerin sadece bir asker değil, bu ülkeyi taşıyacak, her alanda eğitimli özellikle de kültür alanında eğitilmiş birer birey olarak yetiştirmektir.

Genel Değerlendirme:

Genel olarak bu kitap emperyalizm altında sömürülmeye yüz tutmuş milletlerin, bağımsızlık mücadeleleri için ve bağımsızlık kazanan ülkelerinin yükselmesi, ileriye gitmesi için bir manifestodur ve bu milleti ileriye götürecek şey; tekrar etmiş gibi olacağız ama gelecek nesillerdir. Fakat umutsuz kişilerden oluşan bir millet için bu zordur. Ne olursa olsun bir insan umudunu yitirmemeli. Atatürk'ün şu sözüyle de metni bitiriyorum: "Umutsuz durumlar yoktur, umutsuz insanlar vardır. Ben hiçbir zaman umudumu yitirmediğim."

İNCELEME

Nevin ULUSOY

nevinulusoy

“PALYAÇO”

Maskenin Ardındaki Keder

Sanat unuttuğumuz ya da umursamaz gördüğümüz yaşamın bazı ayrıntılarıyla yüz yüze gelmemiz için bir yol. Belki de yaşam mücadelesinin kargaşası içinde fark etmediğimiz ince ayrıntılarla...

Zihnimizin, ruhumuzun derinliklerinde ne varsa hem karanlık hem aydınlık, bu dünya ve ötesiyle ilgili sorunlar, bazen komik bazen de trajik bir şekilde farklı biçimlerde gösterilir sanat aracılığıyla. Bizi zincirlerle bağlayan şeylerden kurtarmak için bir çabadır bu, azat bilmez köleler olarak önünde eğildiklerimizden. Herkesin sürdürdüğünü gördüğümüz yaşam tarzları, sorgulamadan kabul ettiğimiz gelenekler ve herkesin sahip olduğu amaçlar... Nedenini hiç bilmeden.

Sanat durup düşünmemizi istiyor bizden, yaşa-

dıklarımız, yaptıklarımız üzerine ve en önemlisi de gerçekten istediğimizin bunlar olup olmadığını sorgulamamızı istiyor. Haz nerededir, bencillikte mi yoksa başkalarını da umursamakta mı?

Heinrich Böll'ün “Palyaço” adlı romanı insanları boğan kurumları ve gelenekleri sorgulayan, ahlaksız ahlakı, toplumda baskın durumdaki insanların ve sistemin ikiyüzlülüğünü ortaya koyan bir başyapıt.

İkinci Dünya Savaşı sonrası Alman edebiyatının eşsiz bir yazarıdır Böll. 1972’de Nobel Edebiyat Ödülünü kazanan yazar, 1917 Köln doğumludur ve yaşamını 1985’te, Bornheim-Merten’de yitirmiştir. Yazı hayatına kısa öykülerle başlayan Böll, denemeler de kaleme almıştır. Hiciv ve ironiyle bezeli gerçekçi romanlar yazmıştır.

“Palyaço” basıldıktan sonra Katolik kurumları hakkındaki fikirleri yüzünden sert eleştirilere maruz kalmıştır. Kendisi de bir Katolik olan yazar, dinin sevgi dolu doğasının peşindedir ve kurumların yorumlarının sorunlu taraflarını belirtmektedir.

Hans Schiner, palyaçomuz, gerçekten varlıklı bir ailenin oğludur. Ailesi bir kömür madenine ve başka bir sürü şeye sahiptir ancak kahramanımızın içinde boğulduğunu söylediği geniş evi ve bir sürü arabalarını saymazsak, neredeyse fakir bir aile yaşantısı sürdürürler. Sıkıntılı döneminde onu ziyaret eden babasına çocukluğunda yemekten sonra hiçbir zaman tokluk hissetmediğini söyler. Evlerinde yumurta yoktu, annesi her zaman bunların sağlıksız olduğunu ifade etmişti.

Sıcak bir banyo yapmalarına da izin verilmiyordu, bu büyük bir lüks olarak görülüyordu. Annesi sürekli “para ebedidir.” deyip dururdu. “Ebedi para. Ebedi bir aşk.” der palyaçomuz da. Nazileri kötülemekte tereddüt etmez annesi ve ırkçılık karşıtı topluluklarda önemli bir yer edinir. Halbuki savaş zamanı birçok kişi ve sanatçı gibi annesinin de Hitler yandaşı olduğunu gayet net hatırlar Hans. Kızını birliklere ziyarete bile göndermiştir kadın, ziyaret sırasında ölen Henrietta, daha on altısında bir kız. Ablasını çokça düşünür Hans, anne babasını affedemez. Şimdi çok trajik bir durumda görürüz palyaçomuzu, doğru dürüst çalışamaz çünkü tek sevdiği kadın, Marie, dini sebeplerle onu terk etmiştir. Bilinen anlamıyla inançlı biri değildir Hans, bir kiliseye bağlı değildir ama Marie Katoliktir. Üç yıl birlikte yaşamışlardır, ancak Marie huzursuz olmuştur, evlenmek ve çocuklarını birer Katolik olarak yetiştirmektir arzusu. Ne kadar mutluydular oysa. Hans onun dini düşüncelerine karışmamış, onu kilisede ayinlere götürmüştür, dini toplantılara beraber katılmışlardır. Bu toplantılarda insanlarda bir ikiyüzlülük sezmişti Hans. Bize de Frehlingen adında bir işçiyi anlatır. Üç çocuklu dul bir kadınla yaşayan Frehlingen, rahibin bu günahkâr yaşantıyı bırakmasını söylediği için onları terk etmiştir. Kadıncağız fahişelik yapmak zorunda kalmış, Frehlingen de kadına gerçekten âşık olduğu için sarhoşun tekine dönüşmüştür. Hans, rahibin yaptığının tamamen yanlış olduğuna inanır. İnsanlar her şeyi kurallarla açıklamaya çalışırken eğer bu ku-

rallar başkalarına zarar veriyorsa, Hans’ın kurallarla tatmin olmasına imkân yoktur. “İyi ve doğru olanı sanırım kendilerine de bir yarar sağladığı zaman yapacaklardı.” diye düşünür. Palyaço olması toplumsal davranış kodlarının ve insanların fikirlerinin reddi aslında. İnsanlar kendileri için yararlı olan şeyler için harekete geçiyorlar yalnızca ama hep başkalarının yararı için çaba sarf ettiklerini iddia ediyorlar. Hans’ın tek istediği kendisine uygun olduğuna inandığı bir yaşam sürdürmek ve Marie etrafında ihtiyaç duyduğu tek insan. İlişkilerinin başından beri hep engellerle karşılaştılar, en başta da komşular, Hans’ın deyişiyle, şeytandan daha keskin gözleri olan komşuların engeli. Marie bazen “Katolik havası”na ihtiyaç duyardı, Hans’ın işi nedeniyle şehirden şehre gidip duruyorlar, otellerde kalıyorlardı. İkisi de seviyordu bu yaşam tarzını. Marie’nin evi küçüktü, ama bu “dar odalar”da nasıl da ferahlık buluyor-du kahramanımız.

Aynanın karşısında prova yapması gerekir Hans’ın, “en etkileyici yanı hareketsiz yüzü olan bir palyaço...” Marie olmadan bunu bile yapamıyor ve biz de Marie’nin onun için ifade ettiği anlamı derinden hissediyoruz. Alıştırmasından sonra en büyük ihtiyacı Marie, aynaya uzun uzun baktıktan sonra. “Böyle anlarda hemen Marie’ye koşar, onun gözlerinde kendimi seyrededim. O beni bırakıp gittiğinden bu yana yüz idmanımı yapmıyorum. Korkuyorum, deli olurum diye... Beni aynadan geri getirecek kimse yoktu.” Gerçeğin ne olduğunu ayırt edemiyor artık, geçmişte gerçekten ne olduğunu bilemiyor.

Boş gardıroba bakıyor, öyle acı çekiyor ki... İçmeye başlıyor, neredeyse hiç parası yok, bazı arkadaşlarına, anne babasına, rahip olmak için eğitim gören erkek kardeşine telefon ediyor. Telefona cevap veren rahibe “ruhsal bir kanama”-dan muzdarip olduğunu söylüyor. Rahibin ruh kelimesinden rahatsız olduğunu hissediyor: “Ruhla ilgili bir şeyin bu kadar önemli olabileceğini kavrayamamış gibiydi.” Ona kimse yardım etmiyor, kimse yanında değil, Marie’yi evli, çocuklu olarak hayal ediyor, hep karanlık yerlerde, kiliseye gidip günah çıkarıyor, rahip derdinin ne olduğunu bir türlü anlayamıyor. “Bir palyaço gerek sana.”

Palyaçomuzu öylece bırakırız, o çaresiz halinde, makyajıyla. Maskenin ardında onca keder, görmeyen gözler, onca insanı yansıtan... Zincirlerimizi kırdığımızda bile, insanlar bir şekilde önümüze engeller koyabiliyor. D. H. Lawrence’in “Lady Chatterley’nin Sevgilisi” romanında toplumsal kuralların ötesinde aşkı bulan çift, hiçe saydıkları kurallar, aslında kendilerini hiç ilgilendirmeyen insanlar yüzünden aşklarını kucaklayamazlar doyasıya. Önyargılar, genel geçer fikirler, yalnızca sahip olmak için sahip olduğumuz şeyler, hepsi kalbimiz için birer zehir. Unutulmaz “Cumartesi Gecesi Ateşi” filminde kahramanımızın dediği gibi: “Tek kurtuluş yolu kendine göre doğru olanı yapmak. Senden bekleneni yapmak çıkar yol değil.” “Palyaço”-yu dinleyelim, onun hikayesi bizim hikayemiz, binlerce yıllık insanlık hikayesi. Işık ellerimizde, bütün saçma kurallar ve davranışlardan azade.

Ne Seyretmeli?

Düş Art®

Mavice,

İNCELEME

Utrillo

Kaosun içinden doğan “Beyaz” yetenek

Eray Emin AYDEMİR

erayeminaydemir

Utrillo’yu inceleyenler onun sanatını dört bölüme ayırırlar. 1904-1906 yılları Montmagny Dönemi, 1907-1908 Empresyonist Dönem, 1909- 1914 Beyaz Dönem ve son olarak, 1922-1955 yılları arasında, oldukça parlak ve göz alıcı tonları kullandığı Renkli Dönem. Utrillo’nun başyapıtları Chigaco’dan İskoçya’ya kadar birçok ülkede halen sergilenmekte.

Sanatı besleyen en önemli etkenin ne olduğu halen bir tartışma konusu. Bu ulvi etkinliği kalplerden notalara, tuvalere, dizele taşıyan ana sebep bir ilham mı yoksa zor şartların sağladığı bir uyanış mı bilmek mümkün değil. Ancak karşımızda bize gülümseyerek bakan bir gerçek var; siyasette, bilimde hatta sporda olsun, en iyiler her zaman zor şartlarla mücadele eden insanlar oluyor. Bu

durum doğal olarak sanat için de geçerli. Birazdan kendisinden bahsedeceğimiz Maurice Utrillo da bu isimlerden biri. Bizim ifademizle “Kaosun içinden doğan ‘Beyaz’ yetenek”...

Fakir bir barakada başlayan hayatın değişen isimleri

1883 yılının soğuk bir Aralık gününde yeni doğmuş bebeğini kucağına alan on sekiz yaşındaki Marie Clementine Valadon, oğlunun çok zor şartlar içinde büyüyecek muazzam işler çıkaracağını elbette bilemezdi. Sirk akrobatlığının yanı sıra, ünlü resamlara modellik yapan ve ilerleyen yıllarda kendisi de bir ressam olan Clementine, Daniel Kitabı’ndan esinlenerek kendisine Suzanne ismini takmıştı. Genç annenin ressam sevgilisi Miguel Utrillo, yaşadıkları yoğun

aşkın da etkisiyle Maurice’i evlat edinmişti. Babasının kim olduğuna dair spekülasyonlar halen tartışılrsa da o güne kadar annesinin soyadını kullanan Maurice için sanatla iç içe geçirilecek gençliğin temelleri böylece atılmış oldu.

Annesinin sanatsal yaşamı sebebiyle büyük annesi tarafından büyütülmek zorunda kalan Maurice, genel olarak içe kapanık bir çocuktü ve çocukluğu hastalıklarla geçti. İyi sayılmayacak şartlarda büyüyen Maurice için hayatındaki kritik noktalardan biri ise annesi Suzanne’in bir banker olan Paul Mousis ile tanışması oldu. Evlilikle sonuçlanan bu tanışmadan sonra Mousis tüm ailesini Montmartre’deki bir apartmana yerleştirdi ve Maurice’in eğitimi ile bizzat ilgilendi.

Eğitim hayatı boyunca uyumsuz ve asi tavırlar gösteren Maurice, kendine bir hayat çizme konusunda erken davrandı. Çocukluğundan beri insanlarla ilişkileri iyi olmayan bu genç adam bir bankada çalışmaya başladı ancak bu durum da çok uzun sürmedi. Sorunlu aile yapısı onun alkol ile fazla haşır neşir olmasına sebep oldu. Çok sık alkol alan, zaman zaman da krizler geçiren genç adam, bir batağa saplanmak üzereyken doktorunun tavsiyesi üzerine, annesinin de yardımıyla resim sanatına yöneldi. Başka bir ifadeyle çocukluğunda onunla fazla ilgilenemeyen ancak daha iyi bir yaşam elde etmesi için bağlantılarını ve kadınlığını silah olarak kullanmayı iyi bilen annesi, yetişkinliğinde onun kurtarıcı meleği oldu ve ona resim yapmasını öğütledi.

Alkolle olan yakın ilişkisi hiçbir zaman kopmasa da resim sanatı

Utrillo'yu hayata bağlayan bir etki yarattı. Zorluklar bitmemişti. Annesinin zengin Paul Mousis ile olan evliliğinin bitmesinin ardından büyük bir mali kriz içine düşen Utrillo, resim yapmaktan vazgeçmedi ancak alkolün etkisini de fazlasıyla hissetmeye devam etti. Hırçın yapısı nedeniyle kavgalara karışmaktan, hatta bazen tutuklanmaktan kurtulamayan Utrillo, yaptığı eşsiz resimleri oldukça ucuz fiyatlara elden çıkartarak içki alıyor, bohem yaşamı içinde kıvranıyordu. Utrillo bunları yaşarken annesi, tanınmamış bir ressam olan Andre Utteir ile hayatını birleştirdi.

Sanat ile hayata tutunmak

Alkolü bir yandan çok sevip bir yandan da kurtulmak istemesi, öte yandan da geçirdiği ruhsal nöbetler onun sanatını etkileyen ana etkenler oldular. Başka bir ifadeyle

hayatını olumsuz etkileyen şartları sanatını beslemek için kullanacak kadar zeki bir insandı Utrillo. Eğitimini annesinden ve onun ünlü arkadaşlarından alan Utrillo, -her ne kadar bu eğitim pek yeterli gözükmeseyse de- gözlemciliği sayesinde çok şey öğrendi. Sokaklar fazlasıyla ilgisini çekiyor, kaldırımlarda dolanan insanların yüzlerindeki ifadeler onu her zaman büyülüyordu.

Eserlerini açık havada çalışarak verirken Paris sokaklarını, evleri, caddeleri ve -yalnızlığının geliştirdiği gözlemciliğinin etkisiyle- kimsenin göremediği detayları eserlerine yansıtıyordu. Hüznün, mutsuz bir çocukluğun, alkolizmin her tablosuna yansıdığı Utrillo, resmini yapacağı sokağın taslağını ayrıntılı şekilde cetvel yardımıyla planlarken, ressamdan daha çok bir mimar gibi matematiksel detayları da kullanıyordu.

Nitekim, Utrillo gibi bir dâhinin ön önemli sanatsal dönemi olan 1909-1914 (bazı kaynaklarda 1904-1914) yılları arasında yalnızlık duygusunu eserlerinde ustalıkla dışa vuran sanatçı, kendine özgü post empresyonist stili ile sanat tarihinde yeni bir boyut yarattı. “Beyaz dönem” olarak da adlandırılan ve sanatının en verimli eserlerini sunduğu bu dönemde, solgun renklerle resmedip nispeten koyu renklerle gölge ve detayları belirginleştirdiği ıssız sokak manzaralarını keskin perspektiflerle güçlendirdiği halde, eserlerindeki sadeliği koruması nedeniyle en çok taklit edilen post empresyonist ressamlardan biri haline geldi. Bu nedendir ki sanat çevrelerinin yanı sıra sadeliği sayesinde halkın da yoğun olarak ilgi gösterdiği bir ressamdı.

Bunalımla resmedilen beyaz düşler

Eleştirmenlerin en başarılı bulduğu “Beyaz dönem” ile ilgili büyük övgüler alan Utrillo, her ne kadar başarılı bir ressam olup ünlense de içsel sorunlarından bir türlü kurtulmayı başaramadı. Giderek içine

kapanan Utrillo, eserlerini atölyede yapmaya başladı. Ne var ki kötü eski dostları yakasını bırakmıyordu. Alkolün ve kötü beslenmenin sonucunda birçok kez hastalanan ressam, arkadaşlarının ısrarı ile La Boetie Sokağı’nda bir resim sergisi açtı. Ancak açılışına oldukça sarhoş gittiği bu sergide kendi eserlerini bile tanımakta zorluk çekiyordu.

Gelen ün ve paranın birçok şeyi değiştirmesi beklenirken, Utrillo’nun hayatı sanatsal açıdan verimli ancak duygusal açıdan bir o kadar da zordu. Annesi ve yeni üvey babası onun hayatını olumlu olarak etkilemeye çalışsa da düşüncelerindeki yalnızlıktan kurtulamayan Utrillo, bir kayığın okyanusta ilerlemeye çalışması gibi birçok kez farklı bunalımların içine düştü. Ancak iç dünyasındaki bütün sarsıntılara rağmen ünü artmaya devam etti ve 1928 yılında Fransa’da oldukça önemli bir unvan olan “Légion d’Honneur” nişanıyla ödüllendirildi. 1938 yılında annesinin ölümünün ardından içinde bulunduğu girdabın daha da derinleştiği Utrillo, 1934 yılında evlendiği Lucie Va-

lore’nin zekâsı ve sevgisiyle hayata tutunmayı başardı. Kalabalıklardan hoşlanmayan, insanlarla fazla yakın olmaktan çekinen bu büyük dahi, eşiyle inzivaya çekildiği Vesinet Villası’nda 1955 yılında hayata veda ederken arkasında fırtınalı bir geçmiş ve sayısız eser bıraktı.

Beyazı en iyi kullanan ressam

Yaşadığı zor hayat, alkolizm, depresif halleri ve 1924’te intihara teşebbüs edecek kadar ruhsal çöküntüler içine giren bu eşsiz ressam sadece “Beyaz Dönem”de değil, neredeyse yaptığı tüm eserlerinde beyaz renkleri çok iyi kullandı. “Tüm zamanların beyazı en iyi kullanan ressamı” olarak öne çıkmasını sağlayan, birçok ressam ve eleştirmenin kentsel manzaraları en iyi yansıtan ressam olarak değerlendirdiği, resim dışı malzemeleri de tablolarında kullanan Utrillo’nun en önemli eserleri, “Église Saint Léger, Soissons”, “L’Escalier de La Reine Berthe à Chartres”, “Le Lapin Agile”, “Rue à Hyère”, “Rue Custine a Montmartre” ve “Place des Abbesses in the Snow” olarak görülebilir.

Daha önce Gözden dergisinde yayımlanmıştır.

ÖYKÜ

Yağmur AYAN

@ygmrayan

Minimal Öykü Bir Diğer Adıyla “Küçürek Öykü”

İnsanoğlu günümüze gelene kadar birçok çağı ve dönemi yaşadı, gördü. Aynı şekilde edebiyat da öyle; farklı dönemlerde yaşatıldı, günümüzü yaşıyor, yaşamaya da devam edecek. Bahsi geçen dönemlerden biri ise modern öykü dönemidir.

Modern öykü, Avrupa'da 1800'lerin birinci yarısında ortaya çıkmış ve bu tür öyküler kaleme alınmıştır. Bizdeki görünümünü 1800'lerin sonunda kazanmıştır. Söz ettiğim öykü türüne ise bu dönem içerisinde rastlamak mümkündür. Fakat Türk edebiyatında yerini daha geç bir dönemde almıştır.

Küçürek öykü ise, öykünün bir alt türü olarak

tanımlanır. Ayrıca hiç şüphesiz ki, modern öykücülükte, küçürek öykü denildiğinde zihnimize canlanan ilk isimlerden biri Ferit Edgü'dür.

Ferit Edgü'nün ifade ettiği şekilde ise küçürek öykü okuyucuyu teşvik eden ve okuması kolay bir türdür. Aksi yönde değerlendirilmese bile küçürek öyküyü farklı açılardan değerlendiren yazarlar da vardır.

Günümüze bakacak olursak, hiçbir şeye yeteri kadar zamanı olmayan zamane insanının, hızlı yaşayıp çabuk tüketenlerin dünyasındayız artık. Geniş bir kitle, uzun metinlerin çoğunu okumaktan çekiniyor, okurken sıkılıyor.

Her şeyin hızlıca akıp gittiği, kaydırmalı ekranların zihnimize sızdığı şu dönemde uzun metinler okumaya kimse nin zamanı ve sabrı yok gibi. Tabii durum böyle olunca minimal ama aynı zamanda etkili, derinlikli bir tür olan küçürek öykü daha çok ön plana çıkıyor.

Küçürek öyküde anlatım yoğundur. Sembolik öğeler barındırır ve imgesel bir anlatım vardır. Bu yüzden okuyucuyu düşündürür ve şaşırtır. Bir bakıma da ayrıntıları bulup öyküyü tamamlamak okuyucuya düşer. Aslında bu da okuyana farklı bir zevk ve tat verir. Yazdığım birkaç örneği okurken de umarım zevk alırsınız.

Gözler

Gözleri uzaktan bakınca cam mavisiydi, yakındansa 'kara'nlıktı.

Armut Ağacı

Babamı sarı armut ağacımın yanına ektiler.
Benden hızlı büyüsün diye onu her hafta suladım.
Armut ağacım büyüdü. Babam büyümedi, bense susuz kaldım.

Yazı-Tura

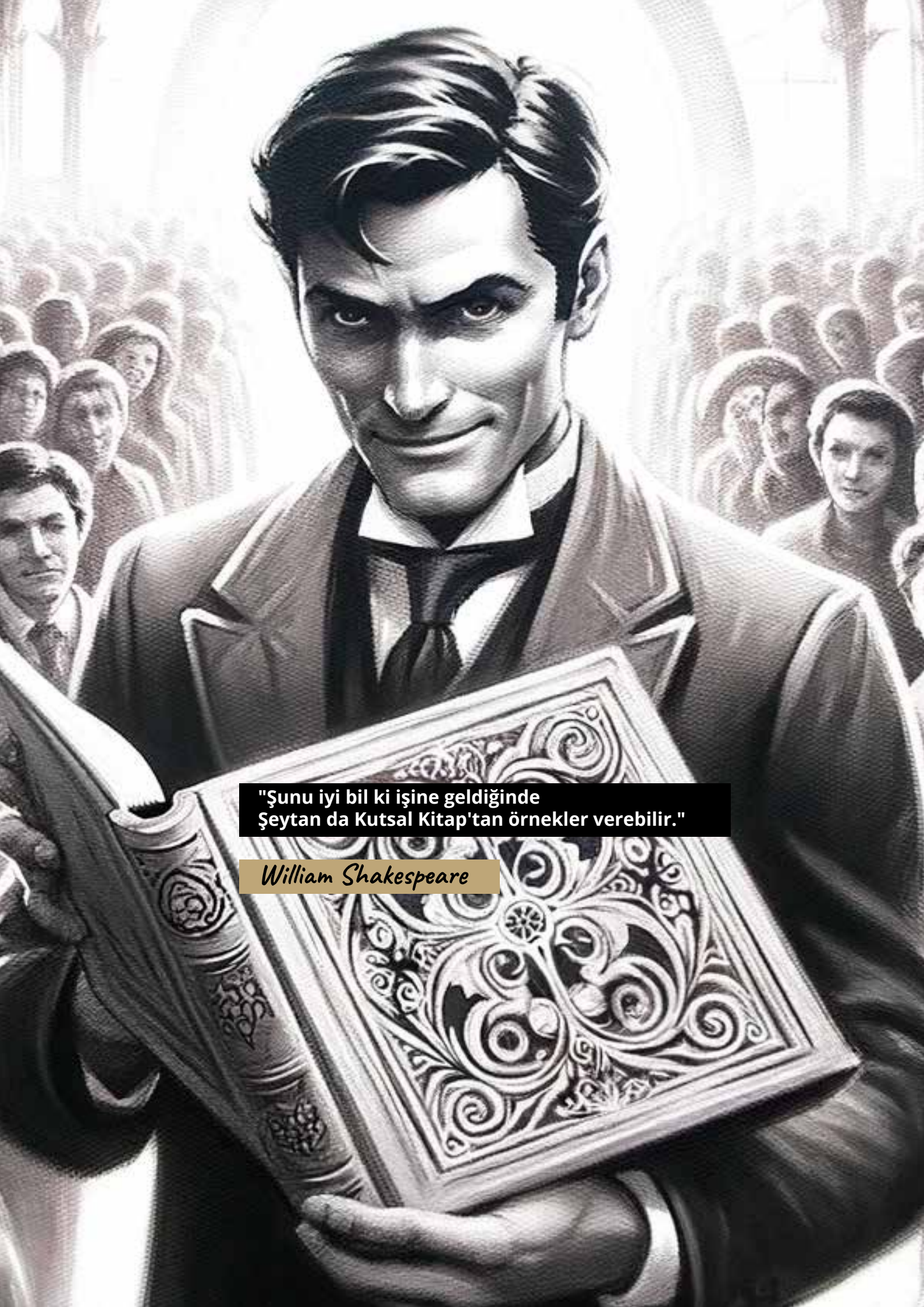
"Yazı mı, tura mı?" dedi.
"Yazı" diye, haykırıverdim."
"Zira yazımız, ihtimallerin en yükseğidir." diye de ekledim.

Derin

"Sırt üstü uzanmıştım."
"Sonra ne oldu?"
"Bedenimin hemen altından, biri seslendi."
"Kimdi peki?"
"Derin! -di."

Uçurtma

Bir uçurumun kenarına düşüp çakılı kaldı.
İpsiz bir uçurtmanın sonu hep aynıydı.
Kim bilir, belki de ipini kendi koparmıştı.

"Şunu iyi bil ki işine geldiğinde
Şeytan da Kutsal Kitap'tan örnekler verebilir."

William Shakespeare

ÖYKÜ

Ezgi Ülkü AYKUT

@ezgi_lk_aykut

II. Kısım

Kadim Aşk

Ülgen ile yan yana Eski Mardin'in sokaklarında kalabalığa karıştık. Son altı ay içerisinde kurduğumu düşündüğüm dünya tuzla buz olmuş, kendim için doğru kararları almaya çalışırken yürüdüğüm sokaklar ve bu macera beni korkutmak yerine daha da cesaretli yapmıştı.

Ülgen bir elinde annemin ona hitaben yazdığı "Kadim Aşk" adlı kitabını tutuyor, diğer eliyle de sırtıma hafifçe dokunarak gideceğim yön konusunda rehberlik ediyordu.

Artık Eski Mardin'in üst sokaklarına gelmiştik. Bölgenin kendine has o sarı taş kemerli yapılarının altından geçerek yürümeye devam ediyorduk. Hiç konuşmamıştık,

ikimiz de kendi zaman akışında geçmişe gitmişti. Ülgen birden durdu ve sırt çantasından oymaları olan bakır bir anahtar çıkardı. Önünde durduğumuz kapı ise büyüleyiciydi. Üstünde tavus kuşu ve güneş figürü vardı. Elle oyuldukları belli oluyordu. Kapının iki kulpu vardı, birisi sağda birisi solda ve ikisinin de başı bakır idi. Ülgen anahtarı çevirdiğinde kapı kendisine has bir sesle yavaşça gıcırdayarak açıldı.

Ülgen biraz geri çekilerek önce benim girmem için yolu açtı. Ben ise gördüğüm manzara karşısında şaşırılmıştım. Loş bir koridor ya da oda beklerken beni bir avlu ve avlunun tam orasında duran zeytin ve defne ağacı karşıladı.

Şaşkınlıkla evin avlusuna girerken Ülgen "Mardin'in yöresel evlerinde mutlaka avlu olur. Odalar o avlunun çevresindedir. Genellikle mutfak ve misafir odaları alt katta ve yatak odaları üst kattadır." dedi. Bu sefer ben geri çekildim ve onun bana yolu göstermesini bekledim. Ülgen ise doğruca mutfığa girdi. Sırt çantasını kapının kenarına bırakarak eline cezveyi aldı ve "Süryani Kahvesi" dedi. Ben ise kafam karışık bir halde "Kapıda tavus kuşu ve güneş var. Sen Ezidi değil misin?" dedim. Güldü ve annem seni iyi yetiştirmiş ufaklık, dedi. Sonra devam etti "bizler burada Süryani'si, Ezidi'si, Arap'ı, Kürt'ü ve Türk'ü bir arada yaşıyoruz. Mardin'deki bu hoşgörü ve kültür zenginliği de buradan gelir."

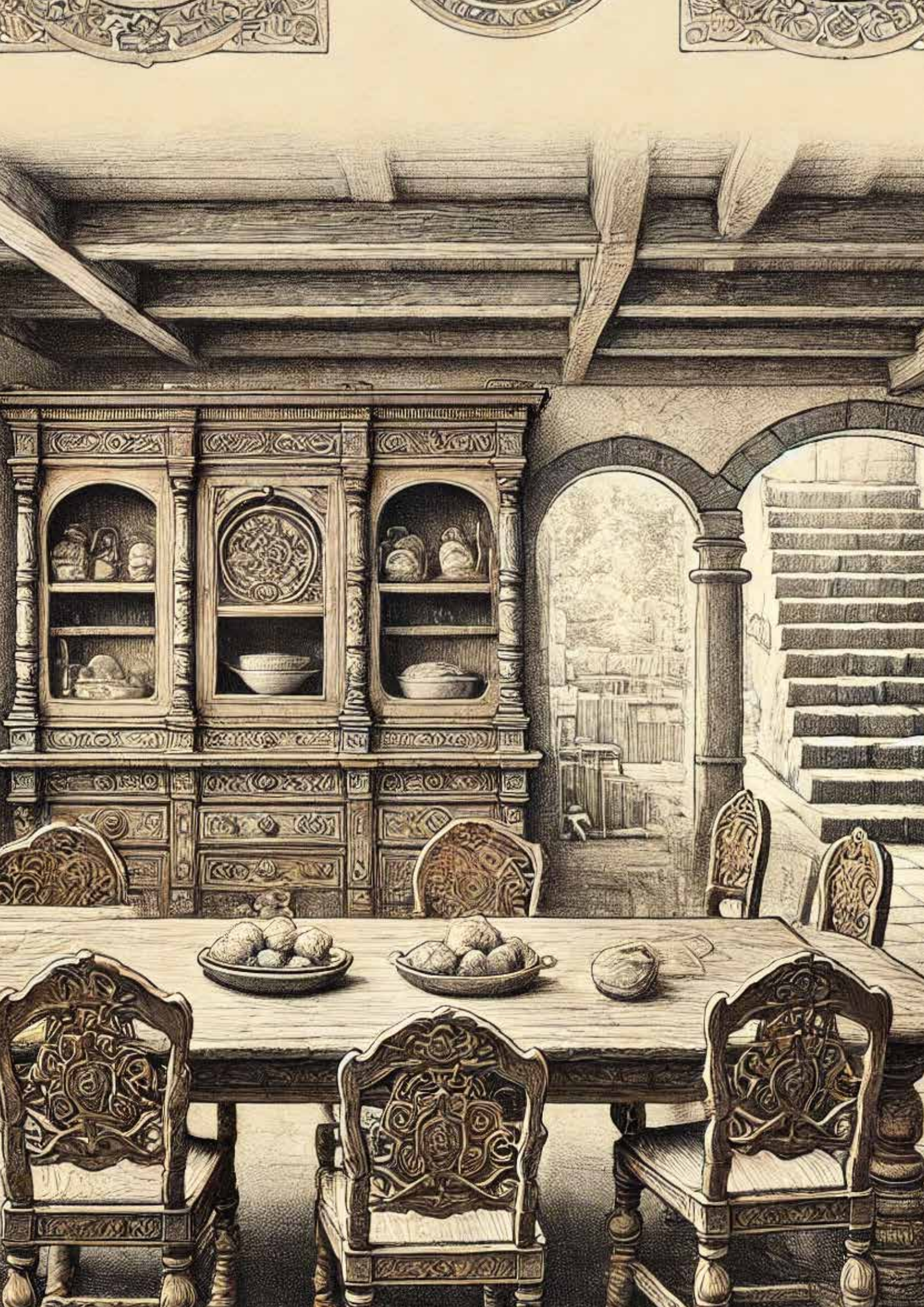
Mutfak öyle bildiğiniz mutfaklar gibi değildi. Mutfağın küçük duvarında büyük taş bir şömine vardı. Yanında ise taştan bir bölmede odunlar duruyordu. Tüm dolaplar ahşap ve çoğu yeşil telli kapaklara sahipti. Tabakların olduğu raf ise ince Mdf'dendi ve kapağı yoktu. Bardaklar da aynı şekilde açık raflarda dizili idi. Tencereler ise taş gözlerin birisinde boy sırasına göre dizilmişti. Yüz yıllık bu mutfağa günümüzden gelen tek şey mutfak tezgâhı idi. O da taştan ve bakır musluk ile bu ahenge uyum sağlıyordu. Mutfağın tam ortasında ise en az kırk yıllık ceviz ağacından altı kişilik bir masa ve oymaları ile insanı büyüleyen sandalyeler vardı. Kim bilir bu mutfak ne güzel anlar yaşamıştır, ne sıcak sohbetlere şahit olmuştur diye düşünürken Ülgen “Kahveler hazır” dedi ve ahşap bir tepsiye kahveleri de ekledikten sonra “rica etsem sırt çantamı alır mısınız?” diyerek mutfaktan çıktı. Şimdi avluya bakan taş merdivenlerden üst kata çıkıyorduk.

Merdivenin korkulukları anneannemin anlattığı gibi güneş ve çınar yaprağı motifleri ile süslüydü. Bu taş evin her detayına titizlikle bakılmıştı. Ülgen merdivenleri çıkınca soldaki ilk kapıyı açtı ve içeri girdik. Oda dikdörtgendi ve her duvara dayanmış üstü beyaz etaminlerle işli örtülerle süslenmiş ot sedirlerle çevrelenmişti. Bu büyük odada iki taş şömine bulunmaktaydı. Şöminelerin biri üstünde ay ve güneş diğeri ise yaşam ağacı ve tavus kuşu motifleri ile oda-

ya mistik bir hava katıyordu. İki duvarda raf amacıyla kullanılsın diye taştan küçük bölmeler vardı. O rafları incelerken bir anda dondum kaldım çünkü anneannemin bahsettiği o seramik fincan orada duruyordu. İstmeden fincanların durduğu rafa ilerledim, bu iki eşyanın yanında bir de kurutulmuş çiçekler olmalıydı. Gerçekten de fincanın sol tarafındaki boşluğa özenle yerleştirilmişti o kuru çiçekler. Yani anneannem gitse de Ülgen için hiçbir şey değişmemişti. Anneannemi bu kadar üzen bu objeler hâlâ yerli yerinde ve aradan on beş yıl geçse de ilk günkü gibi duruyorlardı. Anneannemin geldiği ve özellikle gezdiği yerlere rehberlik yapmasını istediğim bu adama karşı sinirlerimin gerildiğini, burada bulunmamın ise bir hata olduğu düşünmeye başladım. Evet gitmeliydim, elimdeki sırt çantasını rafların önünde duran sedire bırakıp kapıya doğru yönelmiştim ki Ülgen seslendi. “Umay lütfen! gel konuşalım.” dedi. Kafamı çevirdiğimde onun bana çok yakın bir mesafede durduğunu ve beni izlediğini anlamıştım. Bunlar o objeler, diyerek hırsıyla yüzümü Ülgen'e döndüm. Ülgen ise şaşkın bir şekilde bana bakarak, “Onlar benim geçmişim” dedi. Güldüm, derin bir nefes alarak sonra konuşalım, dedim ve salondan açtığı kapıya yürüdüm. Kapıdan içeri girince gözüm uçsuz bucaksız Mezopotamya toprakları ile buluştu. Ova sanki ayaklarımın altındaydı. Kapı geniş bir balkona açılmıştı, burada bir asma çardağı ve tam altında altı kişilik ahşap bir masa

beni karşılaşmıştı. Ülgen pişirdiği kahve, reyhan şerbeti ve suyu bu masanın üstüne koymuştu. Şimdi ise yanımdan geçerek masadaki sandalyelerden birisine oturdu. Sinirli bir tavırla ben de oturduğum sandalyenin tam karşındaki sandalyeye oturdum. “Ben yetmiş beş yaşındayım Umay ve onlar benim geçmişim, ben var oldukça onlar orada duracaklar.” dedi. Önümde duran suyu içtikten sonra derin bir nefes alıp sessizce oturmaya devam ettim.

Güneş turuncuya dönen bir renkle Mezopotamya'nın üzerine batarken görsel bir şov yapıyordu sanki. Saate baktım. Sessizce otururken yedi olmuştu ve ben çok açtım. Ülgen de saate baktığımı fark edince “Hadi bir şeyler hazırlayalım.” dedi. Mutfağa indik. Ülgen usta bir aşçı edasıyla yöreye özgü Lebni çorbası yaptı. Dolabında bulunan birkaç çeşit peyniri özenle kesti ve kapalı kaplara koydu. Şaraplıktan iki tane bölgeye özgü şarap şişesi çıkardı ve tezgâhın altından çıkardığı hasır sepete özenle yerleştirdi. Bana terastan çantalarımızı almamı söyledi. Soru sormadan dediklerini yaptım. Evden çıkarak arabasını park ettiği yere kadar yürüdük sessizce. Elimizdekileri bagaja koyduk, Ülgen konuşmadan arabadaki teybi açtı. Sihirli flüt eşliğinde etrafı seyretmeye başladım.

Diyarbakır'a doğru yol almaya başladık. Mardin'in modern yüzü, tarihi yapısından sonra beni daha çok rahatsız etmeye başlamıştı. Yola bakarken yeniden anneannemin sesini duydum." Kızgınlığın Ülgen'e mi yoksa yaşadıklarına yani kendine mi Umay? Unutma güzel kızım "Ipse te vincere incipit cum vitia tua videre et emendare / Kendini yenmek, kusurlarını görmek ve onları düzeltmekle başlar." Oturduğum koltukta irkilerek doğruldum. Sihirli Flüt Operası'nın "Sessizlik Sınavı" bölümü çalıyordu. Tamino'nun içsel hislerini ve Pamina'ya duyduğu aşkı ifade eder. Tamino, Pamina'yı gördüğünde onun güzelliği ve bu aşk onu, geçeceği sınavlar için güdüler. Aryanın bu bölümü Tamino'nun içsel yolculuğu ve aydınlanması anlatır. Şu an düşündüklerimle, hislerimle bir bütün gibi sanki fondaki müzik ve arya...

Mezopotamya'nın uçsuz bucaksız, buğday ekili tarlalarla dolu topraklarında yol alırken çok fazla ağaç görmezsiniz şehir ve ilçe merkezlerinde. Yol artık ara sıra denk geldiğimiz küçük köyler dışında sağlıklı sollu tarlalarla doluydu. Yol kenarında iyi yolculuklar dileyen gelincik çiçekleri ve papatyalar vardı. Ülgen iki eliyle direksiyonu

kavrayıp yola odaklanmıştı hâlbuki yolda tek tük araç dışında başka hiçbir şey yoktu. Belli ki söylediklerimi düşünüyordu.

Yoldaki tabela Mazı ilçesine geldiğimizi gösterdiğinde artık çevremiz ağaçlarla dolmaya başlamıştı. Uçsuz bucaksız ekili tarlalardan sonra bu ağaçlık bölge gerçekten bana tanıdık bir huzur vermişti. Uzun süre sonra ilk kez yolda virajlar vardı. Sonra Ülgen birden yavaşlamaya başladı. Başımı bu ağaçların olduğu küçük köy manzaralardan karşımdaki yola verdiğimde beş yüz metre ilerimizde sağlıklı sollu beton bloklar ve küçük kulübeler gördüm.

Şaşkınlıkla Ülgen'e bakınca "Korkma Umay, polis kontrolü." dedi. Artık beton blokların arasında ilerliyorduk. Önümüze otuzlu yaşlarda bıyıklı bir polis memuru geçti ve eliyle dur işareti yaptı. Durduğumuz anda başka bir polis memuru ise Ülgen'in tarafındaki cama vurarak kimlikleri istedi. Kimliklerimizi uzatarak beklemeğe başladık. Birkaç dakika sonra memur kimliklerimizi vererek devam etmemize izin verdi. "Bu kontroller normal mi? Bizim oralarda bu şekilde kontrol yoktur" dedim. Ülgen ise gülerek "Buralar-

da bu kontroller normal, endişelenecek bir durum yok" dedi ve sert bir şekilde karşımıza çıkan göbekten direksiyonunu sağa kırdı. Yol artık bir tepenin kenarında kıvrıla kıvrıla gidiyordu ve ben nereye gittiğimizi anlamıştım.

Anneannem Umay'ın geceleri şarap eşliğinde ayı seyrettiğimiz o zamanlarda mitlerle harmanlayarak anlattığı Zerzevan Kalesi'ne gidiyorduk. Oturduğum yerde heyecanla daha dikkatli etrafımı incelemeye başladım. Yolun sağ tarafına üç metreye yakın taştan duvar örülmüştü, sanırım bu heyelana karşı önem amaçlıydı. Sonra karşımıza çıkan geniş otoparka girerek arabayı park ettik.

Ülgen dışarı çıkarak "Çetin geldik!" diye bağırdı. O sırada yüzleri Mardin'in güneşinde kapkara olmuş iki genç çocuk koşarak yanımıza geldiler ve hemen bagajı açıp içinde bulunan sepeti alarak karşımızda duran yüzyıllar öncesine ait merdivenleri çıkmaya başladılar.

“Hoş geldiniz” sesi ile kafamı merdivenlerin tepesine kaldırıncaya, gözünde güneş gözlükleri, başında şapkasıyla el sallayan birini gördüm. Sanırım Çetin idi. Ülgen ise eli ile bana yolu göstererek “Hadi Umay Kızım...” dedi. Toprak merdivenleri çıkmaya başladık. Neredeyse kırk beş derecelik bir tepeyi bu merdivenlerle çıkacaktık. Allahtan ayağımda spor ayakkabılarım vardı yoksa gerçekten zorlanırdım. Bir ara duraksama ihtiyacı duydum, nefes nefese bu dik merdivenleri o dönemin insanları acaba hangi korkularla ya da sevinçlerle çıkmışlardı diye düşündüm. Hava geceye dönmeye başlamasına rağmen hâlâ boğucu ve sıcaktı. Bu da merdivenleri çıkarken insanı gerçekten zorluyordu. Ülgen ise önümde benden daha hızlı merdivenleri çıkıyordu. Merdivenler hafifçe sağa döndüğünde geriye doğru baktı ve göz göze geldik. Eliyle hadi diye işaret etti. Yavaş yavaş merdivenleri tırmanmaya devam ettim. Son basamağa geldiğimde ise karşıma çıkacak manzarayı merakla bekliyordum. Anneannem burayı bana anlatırken hep bulutların üstünden dünyayı izlediğim bir yer olarak hayal etmiştim.

“Ipse te vincere, continua conatu et sacrificio eget/Kendini yenmek,

sürekli bir çaba ve özveri gerektirir. Hadi ay ışığım, güzel Umay’ım şimdi kendinle yüzleşme vakti. Sana anlattığım her hikâyede bir bilgi saklı idi. Şimdi onlar sana rehberlik edecek ve ben hep seninle olacağım.” dedi anneannem ya da ben böyle düşünmek istedim. Artık bu sesi duyduğumda korkmuyorum, çevremde bir hayal ya da hayalet aramıyordum. Derin bir nefes alarak son basamağı çıktım, gözlerimi hafifçe aralayınca karşımda duran manzara nefesimi kesti. Tüm Diyarbakır ve Mardin’in sonsuz toprakları gerçekten bulutların arasında kalmış bir şekilde beni karşılıyordu. Kuru bir oyuncak bebek gibi hızlı adımlarla karşımdaki manzaraya doğru ilerlemeye başladım. Kalbim heyecanla çarpıyordu. Gün alacakaranlığa dönerken gökyüzünün o sönmeye başlayan turuncu ve pembe renkleri yerini koyu bir mor tona bırakmaya başlamıştı.

Burası; M.S. üçüncü yüzyıla dayanan bir tarihe sahipti. Roma İmparatorluğu’nun sınırlarını korumak amacıyla inşa edilen bu kale, yaklaşık olarak bin yedi yüz – bin sekiz yüz yaşındaydı. Hem askeri hem de dini açıdan kullanılmış ve dünyanın ilk tamamı korunmuş Mithraizm dininin tek tapınağına ev sahipliği yapmaktaydı burası.

Hint-Pers kökenli bir tanrı olan Mithra, güneş tanrısıydı ve bu dine inananlar bir güneşe tapma kültürüne sahipti. Mithra, ana olarak güneş tanrısı olsa da ışık, savaş, adalet ve inancın da tanrısıdır. Burası ona adanmış özel bir yerdi.

Anneannemin bana buraları anlattığı tüm o gecelerde hayal ettiğimden farklı olmayan bu yer beni büyülemişti. Gözlerimden yaşlar süzülürken, turistlerin oturup manzarayı seyretmesi için konulmuş banka oturdum. Burası sonsuzluğu anlatan en güzel doğa resmi gibiydi ve kusursuzluğu ile nefesimi kesiyordu. Ülgen sessizce yanıma ilişti ve “Ona o kadar çok benziyorsun ki... O da buraya her geldiğimizde bu banka oturur ve ilk önce bu manzaranın tadını çıkarırdı.” dedi. “Bana Mardin ile ilgili maceralarını anlatırken en çok burada geçen maceralarını dinlemeyi severdim.” dedim. “Hadi bizi bekliyorlar” dedi Ülgen... Ülgen, “Çetin burada Mithra Tapınağını bulan ve hâlâ araştırmalarına devam eden arkeoloğumuz, Erol ve Cüneyt ise asistanları...” diyerek bizi tanıştırdı.

Çetin Bey “Bu saatte buraya turist kabul etmeyiz ancak anneannen Umay benim için özel bir insandır. Ona bir gün torunu Umay buraya geldiğinde rehberlik edeceğime söz vermiştim. O gün bugünmüş küçük hanım.” dedi. Şaşırp kaldım. On yıl önce ölen anneannem bugünlerin planını mı yapmıştı!

Çetin Bey ve ekibi önde biz arka-larında, önümüzde duran yüz-lerce yıllık tarihi yolda yürümeye başladık. Sağ tarafımda Zerzevan Kalesi’nin fotoğraflarda yer alan o ünlü ayakta kalan kale sütunları vardı. Sanki kalenin iç kısmına doğru ilerliyorduk. Yol toprak ve taşlarla doluydu. Sütunlar arkamızda kaldıktan birkaç adım sonra sağlı sollu eski yaşam yerlerinin kalıntıları belirmeye başladı. Bir süre ilerledikten sonra düz bir alanda durduk. Sanki dört yol ağzı gibi her yerimizde eskiye ait olan kalıntılar vardı. Çetin bana karşıdaki kalıntıların önünde duran tabelayı gösterdi.

Ben de yavaşça o tabelanın yanına gittim. “Mithras Tapınağı” yazı-yordu. Tabeladan başımı kaldırdığımda Çetin ilerlemem için işaret etti ve ben tapınağın ilk kısmından içeri girdim.

Yerlerde çeşitli kil kalıntıları sağlı sollu sıralanırken ufak bir avlu gibi bir yere girdik. Sağ taraf ise tapınağın içine doğru gidiyordu. Çetin elime bir fener vererek ilerlemem için teşvik etti. Elimdeki feneri

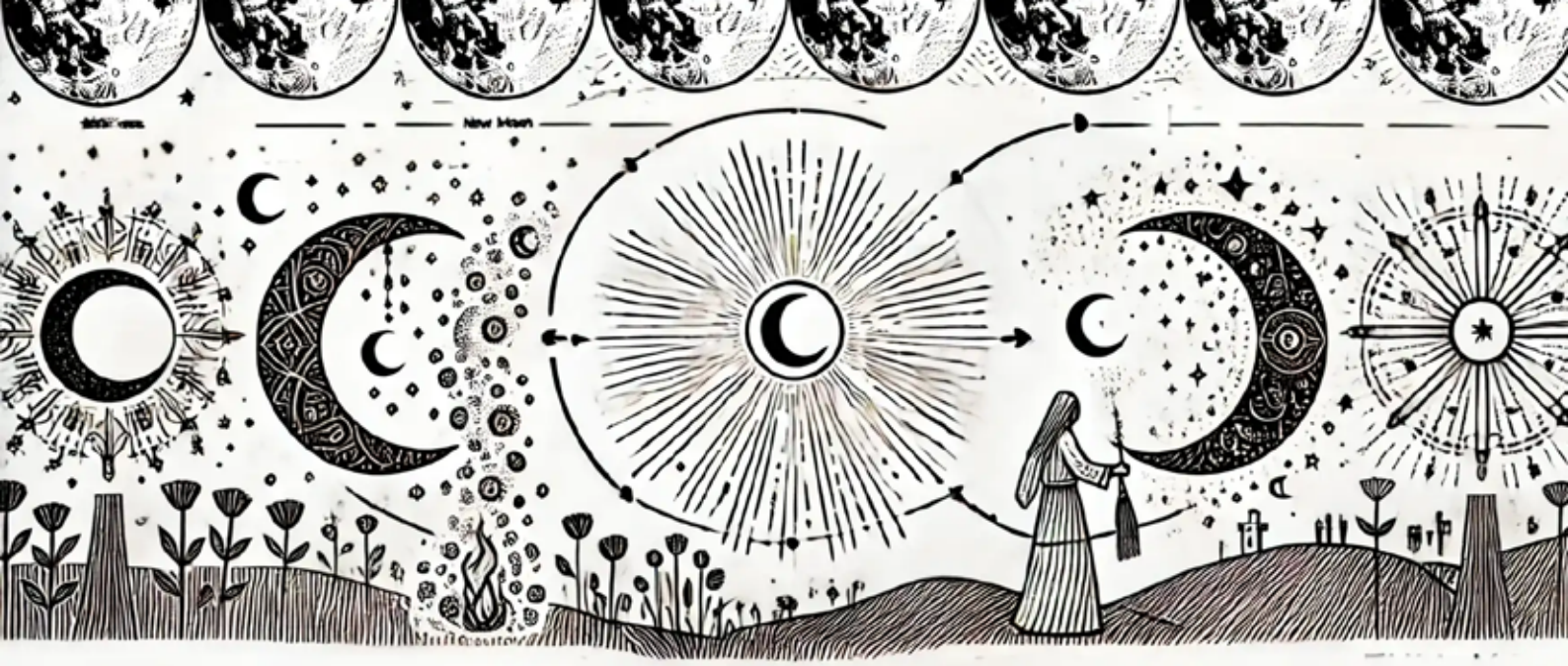
açarak tapınağın içerisine girmek için kafamı hafifçe eğdim. Karşımda taştan yapılan, oturduğun zaman sırtını taş duvara yaslayacağı o dönemin sedirleri ve bir taş masa bana “merhaba” dedi. Sol tarafımda ise yerde bir eviyeye benzeyen bir oyuk vardı. Oyuğun sol tarafında ise içeriye doğru giden bir kapı vardı. İçerisi dışarıya göre gerçekten serindi. Ben içeriye açılan kapıya yöneldiğimde Çetin, “Hayır, şimdi güvenli olmaz, sonra Umay!” dedi. Peki anlamında başımı salladım ve usulca dışarı, onların yanına çıktım.

Tapınağın dışında arkeologlar için konulmuş konteyner, masa ve ateşin yandığı yere doğru ilerledik. Kimse konuşmuyordu. Gece ise o koyu karanlığı ile büyüleyici manzaranın üstünü örtmüştü, sadece uzaktaki irili ufaklı köylerin ışıkları yanıp sönüyordu. Herkes gibi ben de masanın etrafındaki bir sandalyeye yerleştim. Konuşmaya takatim yoktu. Sabahtan beri yaşadıklarım yormuştu beni.

Ülgen yerinden kalktı, eline aldığı tirbuşon ile evden getirdiğimiz şarabı açtı ve herkese birer kadeh şarap koydu. Ben elime aldığım şarabın o topraksı ve baharatımsı kokusunu içime çekerek bir yudum içtim. O arada Çetin “Biz sen haber verince et aldık, artık pişirmeye başlayalım. Umay kızımız acıkmıştır.” dedi. Ülgen “Ben de bir şeyler hazırladım, gençler onları da masaya koysunlar.” dedi.

Ardından bana dönerek “Müziği açar mısın?” dedi. Şaşırdım, ancak bluetooth ile telefonu konteynerin içindeki internet sistemine bağlayarak Bach’ın “The art Of Fugue BWV 1080” eserini dinlemek için açtım. Ülgen ve Çetin birbirine bakarak gülmeye başladılar. Sonra Çetin “Anneannen Umay’a ne kadar benziyorsun. Onun da çaldığı ilk müzik bu olurdu hep.” dedi. Ülgen ise “Hadi Umay gökyüzüne bak, ay kendini göstermeden bu görsel şöleni izle.” dedi. Başımı yukarı çevirdiğimde hayatımda hiç görmediğim kadar çok yıldızın bir arada gökyüzündeki ışıldamalarını gördüm. Şok oldum. Küçük ve Büyük ayı, Kutup Yıldızı ve buğuların içinde yolculuk eden yıldızlara ev sahipliği yapan Samanyolu. Elimi kaldırdığımda dokunacak kadar yakından bana “merhaba” diyorlardı. “Aman Allah’ım!!!” diye bağırdım elimde olmadan.

Ülgen ise yanıma sokularak “Anneannen buralara her gelişinde ilk önce burayı gezerdi Umay. Şimdi nedenini anlamaya başladın mı?” dedi. Başımı sallayarak elimde şarabımla biraz ileride yönü Diyarbakır’a doğru bakan banka oturdum. Müziğin o büyülü notaları ruhuma ve heyecanıma eşlik ediyordu. Gökyüzündeki bu görsel şova ara sıra kayan yıldızlar da eklenmişti. Burada yıldızlar değil turna kuşları ölenleri haber verirdi. Kayan yıldızlar dilek tutmak içindi.

Ne kadar zaman geçti bilmiyorum ancak Ülgen içinde mangalda pişmiş etler, lebeni ve peynir olan bir tabakla yanıma geldi. “Ay bir saatte kadar doğacak, hadi karnını doyur.” dedi. Tepsiyi kucağıma alıp yeniden konulan şarabımla birlikte içindekileri yemeğe başladım. Lebeni, yoğurt çorbasının soğuk haliydi, bu sıcak havada iyi gelmişti. Etler ise bölgenin hayvanlarının ovada yediği kekik gibi otların kokusu ile doluydu. Tabagımı hızlıca bitirdim çünkü çok acıkmıştım. Kafamı yeniden önümdeki manzaraya çevirdiğimde ayın büyüleyici bir şekilde karşımdaki oviden doğuşunu gördüm. Ay ortaya çıkınca yıldızların sayısı azalmış gibi görünse de gecenin bu kadar güzel olabileceği aklıma gelmemişti.

O anda Sihirli Flüt’ün Gece Kraliçesi’ni içeren üçüncü bölüm aryasını duydum.

Ayın ve Ay ışığının karanlıkta gerçekleri göstermek gibi bir gücü vardır. Bazı kavimler ayı kadın bazıları ise erkek olarak betimlemiş olsalar da Ezidilere göre; ay, temizlik ve arınma ile ilgili önemli sembolik anlamlar

taşır. Ayın evreleri ve ışığı, ruhsal ve fiziksel temizlik ritüellerinde önemli bir rol oynar. Bu bağlamda Ezidilik’te ayın temizliği ve arınma ile ilişki zamanları; Yeni Ay ve yeni başlangıçlarının olduğu dönemdir. Yeni Ay, eski yüklerden kurtulma, geçmişteki olumsuzluklardan, hatalardan ve yüklerden arınma zamanıdır. Ezidiler, Yeni Ay döneminde geçmişte yaşanan hatalardan, olumsuz düşüncelerden ve ruhsal yüklerden arınmak için çeşitli ritüeller yaparlar. Bu, kişinin ruhsal ve duygusal olarak hafiflemesini sağlar. Dolunay ve Arınma Ritüellerini ise Dolunay zamanları yaparlar... Dolunayın parlak ışığı, kötü ruhların ve negatif enerjilerin uzaklaştırılması için kullanılır. Dolunayın ışığı altında yapılan ritüeller, manevi arınma ve yenilenme sağlar.

Ay, karanlığın içinde doğarken yüzü ışığa dönük olanların yollarını aydınlatır kısacası. Sihirli Flüt Aryasının kulağıma gelen ezgileriyle karşımda yükselen ay ışığını izlemeye başladım yeniden. Ay için ne çok hikâye yazılmış ne çok efsane anlatılmıştı. Halbuki ay ışığı ne gecenin kraliçesi ne de kö-

tülüğün anası olarak adlandırılan Lilith ya da Hecate idi. O sadece karanlığa ışık tutan, karanlıkta saklanan, gizlenen gerçekleri açığa çıkaran gümüş renkli bilge idi.

Ülgen “Umay anneannen, ömrümün sonbaharındayken benim ilkbaharım olmuştu ve konuşamamak kaybettirdi ona da bana da.” dedi.

Güldüm ve yüzümü Ülgen’e dönerek; “anneannem kıskanç bir kadın değildir Ülgen. Ninem sana o fincanı sorduğunda her şeyi olduğu gibi anlatmaman yüzünden araştırmaya başlamıştı. Sadece üreticisini bulmak ve kendisine de almak istiyordu. Bazen doğruyu konuşmak için doğru zamanı bekleyeyim derken kaybederiz. İkinizin arasında bu olmuş galiba. Bir zamanlar anneannemin de kaldığı yaşam alanını gördüm.

Evin avlusundaki defne ve zeytin ağacı anneannemin ektiği ağaçlar, özenle bakmışsın. O an sana kızgınlıkla atfettiğim şeylerden utandım. Yaşadıklarımın hırsını senden çıkardım galiba ama bir şey sormak istiyorum sana?”

Ülgen 'peki' anlamında başını salladı. Ben de konuşmaya devam ettim. "Kafede gözlerin sürekli gelen ve giden insanları takip ediyordu, neden?"

Ülgen tebessümle; "Sevgili Umay ben hep o kafede anneannen ile buluşurdum. Sen bana Umay'ın öldüğünü söyleyinceye kadar bir umutla onun geleceğini düşünüyordum. O yüzden gelen giden herkesi izliyordum. Şimdi geleceğini biliyorum. Ben de bir şey sorabilir miyim sana?" dedi.

Başımı 'peki' anlamında sallayınca Ülgen devam etti ve beklediğim soruyu sordu. "Salonda belli başlı bazı objelere baktın, durdun. Neden?"

Kafamı kaldırdım ve Ay'a baktım. Sonra derin bir iç çekerek; ninemle yaşadığım anılar zihnimde sanki o yaşıyormuş gibi canlandı ve anlatmaya başladım. Kelimeleri özenle seçmeye çalışıyordum, bir daha Ülgen'i incitmek istemiyordum çünkü. "O objelerin yeri hiç değişmemiş Ülgen, her şey ninemin gördüğü, şahit olduğu ve bıraktığı gibi" dedim ve devam ettim; "Kitap yayınlandıktan bir süre sonra ninemle dolunay ritüelimiz olan sohbetlere geri döndük. Güneş bizi büyütür, besler. Buna tıpta D vitamini, bitkilerin oksijen üretimi vb. örnek gösterilebilir lakin ay karanlığı aydınlatarak, sırları ortaya çıkarır. Bu yüzden kültürler arınma ritüelleri düzenlerler. Biz de ninemle bu zamanlarda bizi rahatsız eden şeyleri konuşarak geçirirdik. O gecelerden birisinde böyle bir dolunay vardı gökyü-

zünde. Ninem kırmızı bir mum yaktı. Bu sefer fonda daha önce hiç duymadığım bir müzik vardı. Hovin Mernem'in Sareri adlı şarkısı çalıyordu. Elinde bir kadeh şarabı ile pencere kenarındaki eski hâki yeşili berjer koltuğuna yerleşti, eliyle karşısındaki koltuğa da benim oturmamı istedi ve yine Mardin'i anlatmaya başladı Ülgen.

Sık sık seni anlatırdı bana" diye devam ettim; Ninem "Sanırım Ülgen ile olan hikâyemde beni en çok üzen, Ülgen'in beni o fincanın sahibini kıskanmakla suçladığı anlardı. Hâlbuki o fincanı da o fincanın üreticisini de benim hayatıma sokan o idi. Olanları olduğu gibi anlatmak yerine benim kafamı karıştıran ve konunun üstüne gitmeme neden olan o idi Umay'ım. 'İnsan bir kez canı yandığında yoğurdu üfleyerek yer' demiş büyüklerimiz. Benimki de o misal idi ancak Ülgen'in hiç bilmediği şey, o kadının bana o bu konuşmayı yapmadan çok önce ulaşmış olması idi. Kadının anlattıkları benimle beraber gidecek çünkü ben o ne anlatırsa anlatsın Ülgen'e inanmayı seçtim.

Ona söz vermişim! Yüzüm ayçiçeği gibi güneşe yani O'na dönük olacaktı. Sadece sorduğumda bana her şeyi anlatır diye ummuştum. Rahatsızlığımı dile getirmeme rağmen o fincanın orada durması ince ince, yavaş yavaş beni incitmiş ve gitmemi kolaylaştırmıştı. Ülgen'in hiç anlamadığı diğer şey ise benim hangi gerekçe ile olursa olsun bir kadın, hemcinsim için bir erkekle kavga etmeyeceğim idi. Ülgen naif, duygu dolu, geçmişine

çok bağlı, güvendiği zaman yanıldığını görse de kopamayan birisi. Kalbinde kötülük yok ancak bana, benim onun için gösterdiğim hassasiyeti gösterememişti. İnsanlara sevgiyi öğretebilirsin ancak nasıl göstereceklerini ya da paylaşacaklarını öğretemezsin güzel kızım. Bugün olanlara dışarıdan baktığım zaman Ülgen beni gerçekten sevmiştir, ancak kendince sevmiştir.

Bu sevgi o kadar güzel, o kadar narin ve büyüktü ki o kadını Ülgen ona ilgi onun istediği hisleri duymasa da benim ayağıma kadar getirmişti." dedi. O zaman bu söylediklerini anlayamamıştım Ülgen, şimdi seninle yan yana Zerzevan Kalesinde, oturduğumuz bu bankta ninemin söylediklerinin anlamını yeni yeni kavriyorum. Bu da beni derinden sarsıyor, diyerek Ülgen'in çakır rengi gözlerine baktım.

Ülgen hüzünlü ve titreyen bir sesle "Bunu bilmiyordum. Yani o fincanın üreticisinin anneannenin karşısına çıktığını." Şaşkınlığı her halinden belli idi. Ve devam etti, "Ben de yüzümü anneanne çevirmiştim Umay kızım. Lakin şimdi anlıyorum ki ben onu kendi anılarından koruyamamışım. Ben hep basit bir kıskançlık sanmıştım tüm olanları ve ninen gibi güçlü bir kadına hayret etmişim. Bana sorduğu her soruyu da buna bağlamıştım. Olayları şimdi anlıyorum. O gittikten sonra... Sen karşıma çıkınca..." dedi ve elini omuzuma koyarak Mezopotamya'nın o uçsuz bucaksız ovasında ve tek tük yanan köy evlerinin ışıklarına doğru bakmaya başladı.

İkimiz de kendi içimize dönmüş, derin düşüncelere dalmıştık. Geçmiş ve bugün birbirine karışmıştı. Ninem Umay, Ülgen ve benim çıktığımız bu yolculukta bize eşlik etmeye devam ediyordu.

Ülgen ve ben duyduğumuz sesle irkilerek birbirimize baktık. Mardin'e ayak bastığım andan itibaren duyduğum bu ses nineme aitti ve bu sefer Ülgen de onu ve söylediklerini duyuyordu. "Bilim her şeyi açıklayamaz ve açıklayamadığını da kabul eder. İnsan bedeni bir enerji ise ve enerji yok olmuyorsa bilin ki sevdiğiniz de sizlerle. Sadece sizin algıladığınız boyutlarda değiller. Umay'ım sen sadece açık açık konuşmadığın için suçlusun git ve Kutay ile konuş. Hislerini, duygularını ve düşündüklerini söyle! Ne kaybedebilirsin ki bu saatten sonra. Ancak ruhun arınır ve yeniden yola çıkmaya hazır hale gelirsin. Ah Ülgen'im, çocuk ruhlu güneşim. Sana gelince, hayat çok kısa ve her gün yeni şeyler öğreniyoruz. Geçmişine bağlı olman çok güzel, çok değerli. Ancak yenileri yaşarken onları kutuya koymayı bilmeli insan. Bunu yapmalı ki yeni güzel anılar anlam kazansın, bunu yapmalı ki geçmişin gölgesi yeni anıları ve yeni yaşanmışlıkları kirletmesin. Yoksa yaşadığın her şeyi iyi ki yaşamışsın ve tüm yaşadıkların seni bana, benim âşık olduğum adam olarak büyüttü, geliştirdi ve karşıma çıkardı. Hepsine sırf bu yüzden ayrı ayrı teşekkür ederim. Seninle yaşadığım her an benim için çok değerli ve kıymetli idi, bunu bil Ülgen'im" Ülgen bir an ayağa kalktı ve etrafına bakındı. Aradığı şeyin anneannem olduğu-

nu biliyordum. Tebessümle elini tuttum ve yeniden oturduğumuz banka oturmasını sağladım. Ülgen artık hıçkırıklarla ağlıyordu. Ninemin sesi ise devam etti. "Şimdi yol Deyrulzafaran Manastırı'na gidiyor ve aradığınız cevapları birlikte birbirinize destek olarak bulacaksınız, unutmayın".

Ülgen ve ben birbirimize sarıldık. Ülgen içindeki soruların cevabını yavaş yavaş bulmaya başlamışken ben de hayatımın bu karmaşık döneminde nasıl yeni bir yol çizeceğimi ve yaralarımı iyileştireceğimi öğrenmeye başlıyordum. Ülgen şaşkınlıkla sadece "Umay!!!" diyebilirdi. Bense tüm bu tuhaf ve anlam veremediğim olaylara rağmen ninemin yanımda olmasından çok mutlu idim.

Ay gökyüzünde iyice yükselmişken oturduğumuz banktan kalkıp masadaki grubun arasına karıştık. Karşımızda ay ve arkamızda Mithras Tapınağı vardı. Mithras Tapınağı'nda; ritüeller arasında kurban sunma, yemin etme ve su ile arınma gibi sembolik eylemler yer alırdı. Mithras kültüründe toplu yemekler de önemli bir yer tutardı; üyeler birlikte yemek yer, şarap içer ve Mithras'a adanmış dualar okurlardı. Bu ziyafetler, topluluk bağlarını güçlendirmek için önemliydi. Mithras kültürü, boğa, güneş ve ay gibi sembollerle doluydu. Mithras'ın boğa öldürme sahnesi, hayatın ve doğanın dönüşümünü temsil ederken, güneş ve ay sembolleri ise ışık ve karanlığın mücadelesini ifade ederdi. Mithras kültürü, Roma İmparatorluğu'nun farklı bölgelerinde yayılmış olsa da

Hristiyanlığın yükselişiyle birlikte zamanla yok olmuştur. Ancak, arkeolojik kazılar ve tarihi kayıtlar sayesinde bu gizemli kült hakkında bazı bilgiler edinilebilmişti. Ve burayı bulan ve tarihe rehberlik yapan arkeolog şu an karşımda idi.

Arkeolog Çetin ve asistanları şaşkın şaşkın bize bakarken, göz yaşlarımı silerek, masadaki gruba doğru "Belki boğa kesemeyiz ancak bir mum yakarak arınabilir ve hepimizin hayatına bir şekilde dokunmuş olan anneannemi yad edebiliriz!" dedim. Çetin hemen konteynerin içine girip sayıma göre mum getirdi. Hepimiz yüzümüzü dolunaya çevirerek yüzyıllar önce insanların yaptığı gibi dileklerimiz dileyerek mumlarımızı yaktık. Bu aslında geçmiş dönemlerde de yapılan bir ritüeldi. Sadece yirmi birinci yüzyıl insanları olarak bizler unutmuştuk.

Ülgen de ani bir hareketle konteynere geri döndü ve biraz sonra Arman Amar Childhood adlı Human belgeselindeki müziğin ezgilerini duymaya başladık. Ülgen elinde yeni açılmış bir şişe şarap ve kadehle konteynerden çıkarak yanımıza geldi. Kadehlerimizi doldurdu ve bize bakarak konuşmaya başladı. "Ay ışığında tanıdığım, ay ışığında âşık olduğum, değerini bilemediğim o gümüş saçlı kadın, ben seni sevdiğimi ve sevilmemin ne kadar huzurlu, güvenli ve kıymetli olduğunu senden öğrendim Umay!" diyerek kadehini havaya kaldırdı. Hepimiz aynı anda kadehimizi havaya kaldırdık ve "Umay'a!" diyerek içtik.

O an bir kez daha anladım, önemli olan sevilmek değildi, sevdiğinden emin olmaktı. Karşılık beklemeden, sadece içinde hissederek bu duyguyu yaşayabilmek. Konuşabilmekt, anlatabilmekt, en önemlisi anlayabilmekt.

Bu zordu, insanlar o yüzden bu histen kaçıyorlardı ancak Umay da Ülgen de bunu birlikte öğrenmişler ve bu bilgelikle sevgilerini yaşıyorlardı.

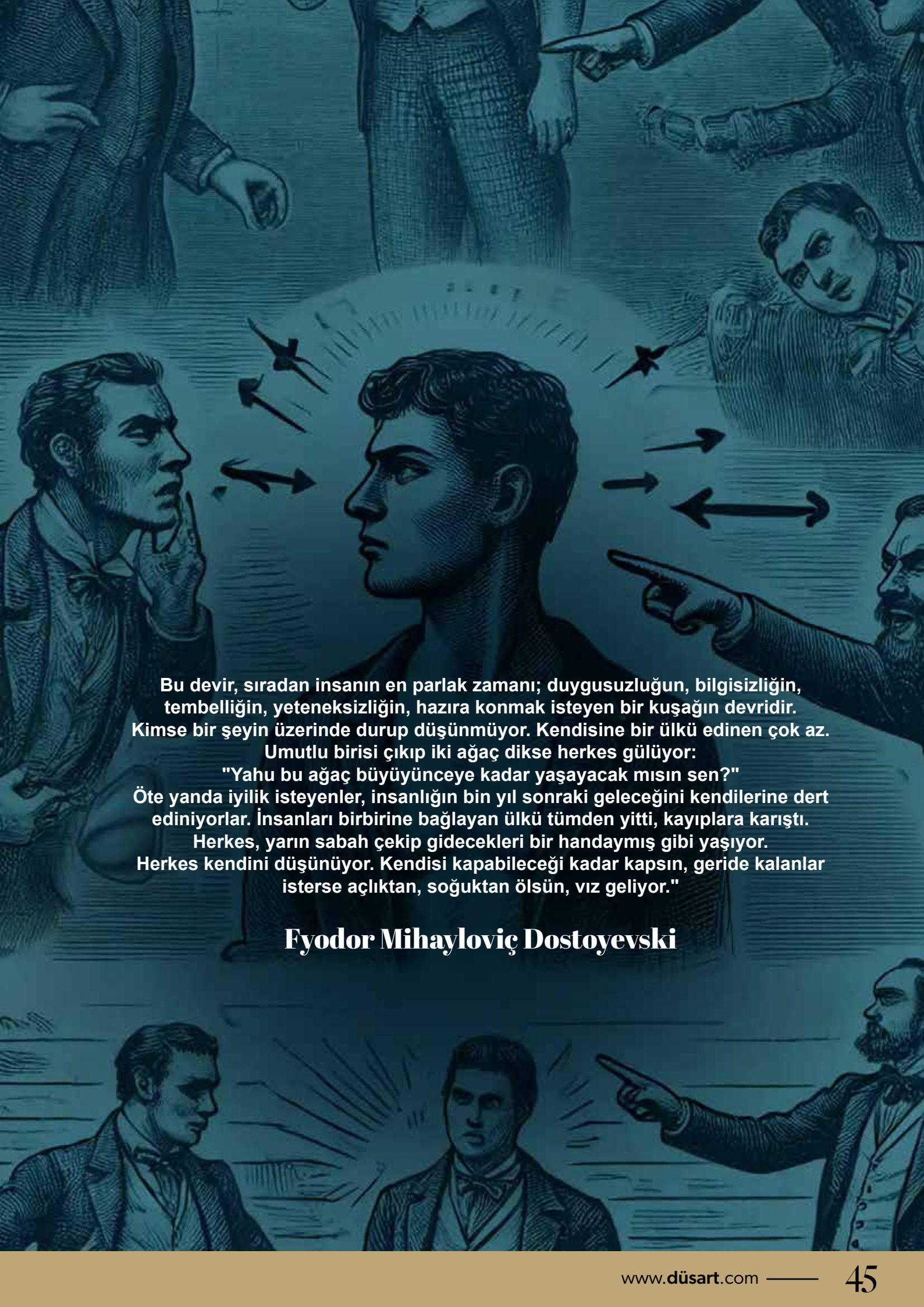
Sevgi içinde yalanı, ihaneti, sırları barındıramazdı. O, saf ve büyüten

bir enerji idi. Bulunması zor, bulunduğu ise kıymeti bilinmeyen. Etrafında hissedildiği zaman kıskanılan ve her türlü kötülüğe uğrayandı. O kadın da bunu hissetmiş ve kendince kötülüğünü kusmuştu nineme ve Ülgen'e.

“Amor, fundamentum potentissimum est; humanitatis structuram sustinens est caementum / Sevgi, en güçlü temeldir; insanlık yapısını ayakta tutan harçtır.” “Ay ışığım, Umay'ım, güzel torunum benim.” sesi ile bulunduğu andan silkilerek çıktım. Bir yerlerde anne-

annem bizi tebessümle izliyordu ve biliyordum ki o da şu an bize kadehini kaldırıyordu.

Ülgen'e döndüm ve kimsenin duymayacağı bir sesle “Evren, senin içinde Ülgen.” dedim. Tebessüm etti, elini omuzuma koydu ve biz Ay'ın gümüş ışıklarında karşımızdaki manzaraya Arman Amar'ın ezgileriyle bakmaya devam ederken bu sözün içindeki bulmacanın ne olduğunu düşünüyordum. Biliyordum ki yakın zamanda bunun sırrını da burada Mardin'de çözecektim...

Bu devir, sıradan insanın en parlak zamanı; duygusuzluğun, bilgisizliğin, tembelliğin, yeteneksizliğin, hazır konmak isteyen bir kuşağın devridir. Kimse bir şeyin üzerinde durup düşünmüyor. Kendisine bir ülkü edinen çok az. Umutlu birisi çıkıp iki ağaç dikse herkes gülüyor: "Yahu bu ağaç büyüyünceye kadar yaşayacak mısın sen?" Öte yanda iyilik isteyenler, insanlığın bin yıl sonraki geleceğini kendilerine dert ediniyorlar. İnsanları birbirine bağlayan ülkü tümünden yitti, kayıplara karıştı. Herkes, yarın sabah çekip gidecekleri bir handaymış gibi yaşıyor. Herkes kendini düşünüyor. Kendisi kapabileceği kadar kapsın, geride kalanlar isterse açlıktan, soğuktan ölsün, vız geliyor."

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski

ÖYKÜ

Elif AKPOLAT

@ eliff.akpolat

Bir gün Sineği

Yaşamın tüm sahteliğinden usanmış, artık insanı bünyesinde taşımak istemeyen, göbeği hazımsızlıkla şiştikçe şişmiş; yorgun ve karamsar bir dünyadayım.

Dün; zerresini göremediğim gri, ağır bulutlar göğü kapladı. Güneş ise, benim gibi boyunun ölçüsünü almış, doğuşunu ağırdan alıyor. Tüm yavaşlığına rağmen, kızıl şavkı, bulutları kayısı kıvamında bir yumurta gibi usulca boyamaya başladı bile.

Ama hoşuma gitmiyor bu. Odanın içinde ışık oyunları ile yarattığı tatlı yanılsamalar dikkatimi dağıtıyor. Bugün bana ümidin ve hayalin zerresi bulaşsın istemiyorum. Hülyalara dalmadan, kendimi bu renk cümbüşünden koruyarak, tüm gerçekliği tek tek yakalamak isteyen avcı gibi pusuya, odanın en kuytusuna çekiliyorum. Ayağıma batan cam kırıklarından, içimde

karşı koyamadığım bir haykırış belirliyor. Ahhhh! Sesimdeki hırıltıdan avcı değil de yaralı bir hayvan olduğumu hatırlıyorum. Bu defa gün ışığına değil, zifiri karanlığa dayayacağım sırtımı. İyice sürüklüyorum bedenimi karanlığa.

Yüreğim karşı koyamadığım bir telaş içinde. Sanki burada sessizliğin içine gömülü bir adada değilmiş de harabeye dönmüş bir şehrin, çalan sirenlerini duymuş olmanın huzursuzluğu var.

Yıkıntıların arasında sakince dolanır gibi gezdiriyorum elimi üzerinde. Terli vücudunda gezdikten sonra kalbinin tam üzerine konmuş ellerimi, minnetle tutup öpüşünü hatırlıyorum birden.

Aşınmış ayakkabılarıyla basıp geçtiğin yüreğim; isyanla, öfkeyle, duyduğum acıyla bir tempo tutturuyor.

Denizaşırı ülkelerde yüz yıllarca sömürülmüş; ama direnmekten bir an olsun vazgeçmemiş siyahilerin ezgilerindeki ritimler bunlar. İsyân aynı isyan...

İnsan içinde bir sürü farklı insancık taşırmış. Romantik, gerçeğe, cesur, korkak, sevgi dolu, bencil, özgeci... vs. Her yaşantıyla içimizdeki birileri palazlanır, birileri yaralanarak can çekişir, kimileri de ölümleri bizi terk edermiş.

Dün hangilerini öldürdün, hangilerini yanına katıp beraberinde götürdün Üsküdar'a demir atacak o vapurla bilmiyorum. Ama şimdi, içimde dimdik duran, inatçı buklelerini savurarak kalın dudaklarıyla, güçlü hançeresiyle hayata meydan okuyan, yeni, bilmediğim biri belirliyor. Moloz yığınlarının arasında dimdik ayakta duruyor... Duruşunu seveyim senin!

Yine de azaldığımı, gün gibi güneş gibi yalnızlığımın da biraz daha ağırlaşmış bir yük gibi göğüs kafesimin üzerinde oturduğunu hissediyorum.

Hayıflanıyorum, en iyi olanlar git-ti. Bana kalanlar ise keskin bıçak ucu gibi anılarla çizip durdu tüm gece bedenimi. Bedenime dokunduğça bir kenar mahalle serserisi düşünüyor aklıma. Hiç üzerinden çıkarmadığı buz mavi pantolonu, siyah deri ceketıyla esmer, yağız, boylu poslu bıçkın delikanlı. Her akşam yolumu bekleyen, binaların duvarlara adımı nakşeden ama yüzüme bakmaya cesaret edemeyen. Geceleri pencerenin altında Müslüm'ün türlü türkülerini söyleyen. 'dünya tersine dönse vazgeçmem...' diyerek naralar atan. İsyân aynı isyân...

Bir gece merakıma yenilip camımdan sarkıp ona bakmıştım. Elinde bir kamkaz çakı, kollarına çizikler atıyordu. Bugün olduğu gibi dehşetle açılmıştı gözlerim. Beni görmemişti.

Çünkü gözleri ancak bir duvarın üzerinde yan yana gelebilecek olan isimlerimizdeydi. Ona bunu içindeki hangi insancık yapıyordu şimdi merak ediyorum. Sevgi olamazdı taşıdığı. Çünkü sevgi elinde bıçakla gezmezdi tekinsiz sokaklarda. Acıması olmayan aşık yanıydı bunu yaptıran. Ancak aşık insanı böylesine kendisini paramparça etme cesaretini verir, vazgeçmem diyerek naralar attırırdı. Oysa en çabuk vazgeçenler de âşık olurdular. Her gece şehvetle, büyük bir arzuyla bedenlerini

tutuşturur, sonunda farkına bile varmadan yaşam belirtisi kalmayan kül yığınına dönerlerdi.

Güneş, davetsiz bir misafir gibi odamın içinde yükseliyor şimdi. Eskiden pencerenin altında bağdaş kuran şimdi odamda volta atan o serserinin gölgesi küçülme-yeye başladı.

O hiç yapmadığım konuşmayı yıllar sonra yapmak istiyorum. Biraz sonra kaybolacağını bilerek telaşla, ayağa fırlıyor içimdeki biri. Siyah deri ceketine yapışmış, vazgeçmem diyerek haykırırken ne oldu da vazgeçtin benden? Oysa biz tüketmedik de birbirimizi? Konuşmuyor. Her zaman olduğu gibi dilsiz, sessiz kalıyor.

Sükûtun altın olduğunu bilerek, konuşsa hepten yok olacağını bilerek susuyor. Gölgesi ağır ağır kayboluyor... Midemdeki geceden kalma bulantı tekrar baş gösteriyor.

Senden bana kalanlar bencil, zalim ve geveze olanlardı. Üstelik gece boyunca tüm acımasızlıkları ile saf gerçeği kusup durdular üzerime. Ve gerçek hiç bu kadar tiksindirici olmamıştı. Zaten oldum olası saf gerçeklikten nefret ederim ben. Bu yüzden gidişinle üzerime üşüşen duyguları savuşturmak için, tüm gece yanımda buraya farkında olmadan çantamda getirdiğim Tante Rosa'yı okuyup durdum. Ne diyordu;

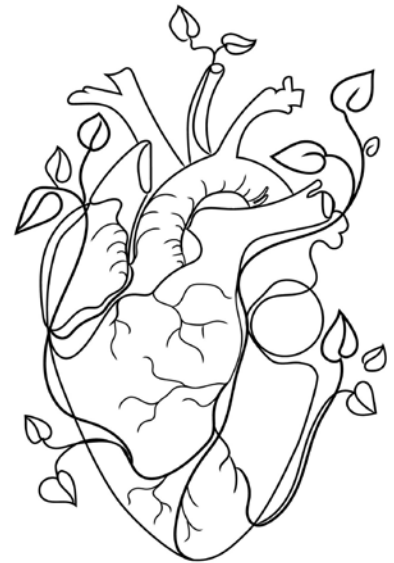
Bir aşkın aşk olduğu,
Bir sessizliğin sessizlik olduğu

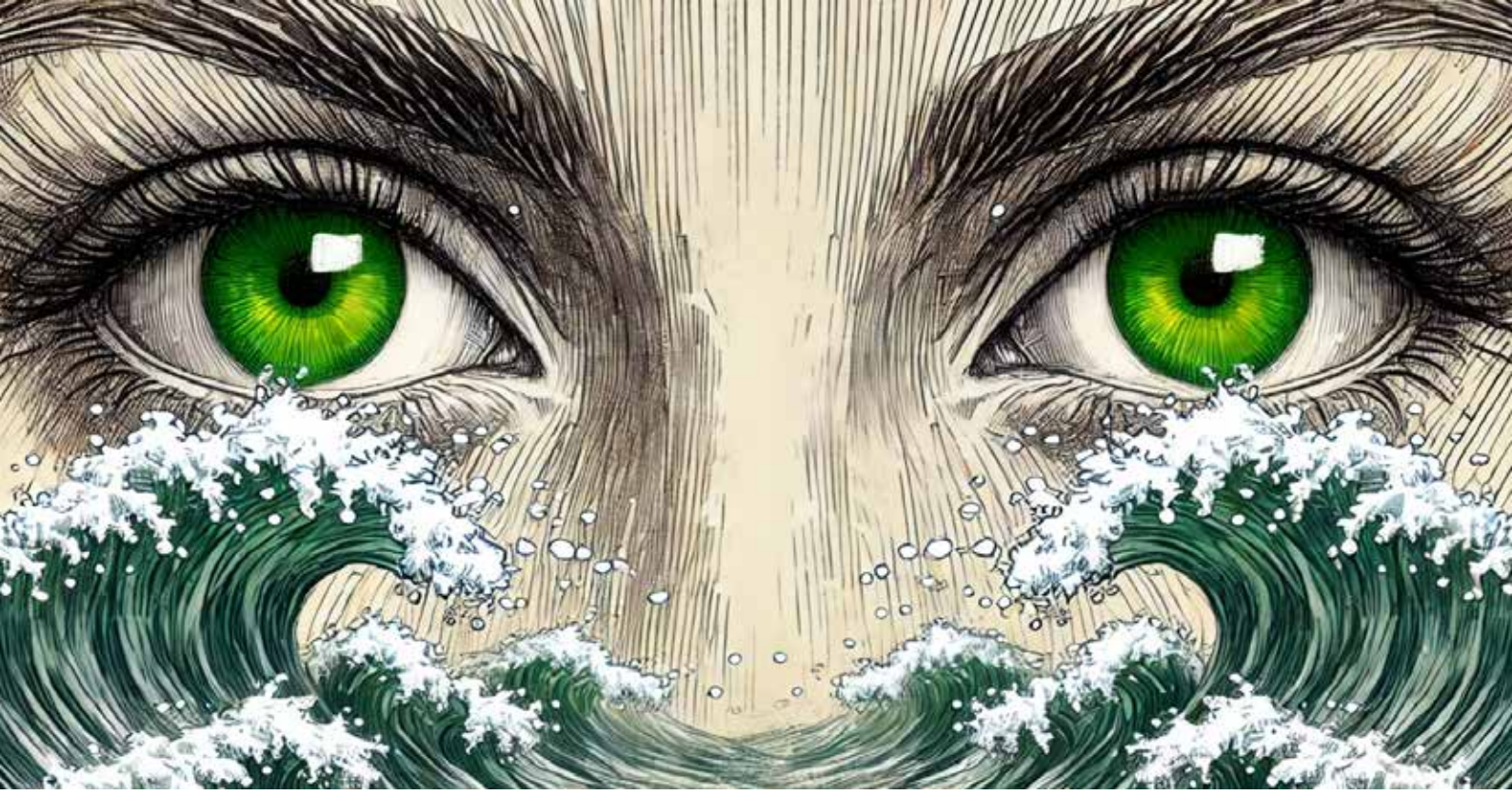
Bir başkaldırının başkaldırı olduğu günler gelecekti, inanıyordun... ..

En çok bu satırları okudukça sarsıldım. Canım kadının, yıllar önce yaşama, gelecek güzel yıllara dair duyduğu inanç gözlerimi yaşattı. Ve ben bu gece sadece bunun için gözyaşı döktüm. Umudu tüketmek az şey mi?

Arınmak istiyorum şimdi bütün gece dalgalarıyla yüreğimi döven denize atlayıp arınmak ya da ölmek. İçimdeki kötülerini ehlileştirmek belki de. Ama bunu yapmadan önce her şeyi bir bir düşünüp öyle hükmümü vermeliyim. Kalbim tekrar sabırsızlıkla çarpmaya başladı hızla. Bu defa kötü ruhları kovalayıp, içimde vakitsiz ölenleri sonsuz bir kabullenişle bir an önce uğurlamak ister gibi çarpıyor.

Hoşuma gidiyor bu. Ama bunun için hikâyenin en başına en başına gitmeliyim. Her şeyden ve herkesten umudumu kestiğim bir zamanda yüreğimde ansızın parlayan ilk kıvılcıma.

O yeşil gözlerle gözlerimin buluştuğu ilk an. Gözlerim dalgalar da. Hükmü onlar verecekse, gel gitleriyle o anları bana taşımaları. Beyaz köpükler halinde, kabarak, büyüyerek çarpıyorlar odamın duvarlarına.

Kapıyorum gözlerimi. Güneş ışığının kaçak göçek girdiği floresan lambalarının ancak aydınlattığı öğrencilerle dolu koridordayım. Duvarların ardından gelen piyanonun sesini işitiyorum. Bu müziği çalan parmakların sahibine doğru çekildiğimi hissediyor, ilk kez onu merak ediyorum. Koridordaki uzun siyah deri koltuğa oturup müziğe bırakıyorum kendimi.

Ne kadar sonra bilmiyorum müzik susuyor, ben sessizliğe alışmaya çalışırken aniden açılıyor kapı. Yeşil, siyah harelili kanatları olan bir kelebek çıkıyor odadan. Şaşıp kalıyorum telaşla uçan bu kelebeği görünce. Belki yüzlerce kere karşılaşmış olmamıza rağmen

ilk kez bu kadar dikkatle bakmış olmalıyım ki kanatlarını ancak fark ediyorum. Uçarak çıkıyor koridordan dışarı. Ben de ona yetişmek için kanatlanmam gerektiğini anlıyorum. Kelebeklere öykünerek kendime renkli pullu kanatlar yerine alelade renklerden bir çift kanat aceleyle biçip ve peşi sıra süzülüyorum. Tabureye oturmuş, uçuşu gibi telaşla sigarasını içerken buluyorum onu. Düşünüyorum Chopinden, Nocturne çalarken yoktu böyle telaş. Şimdi anlıyorum, oltasını yavaş yavaş çeken bir balıkçının ağırbaşlılığıymış o günkü tavrı. Ben kelebeğe öykünürken oltadaki balıkmışım. Bu hatırlayışla çizik atıyorum bedenime.

Onun nedensiz telaşına kapılarak heyecanla, acemice teşekkür ediyorum. Göz alıcı yeşil kanatları oynuyor, tam hatırlamıyorum ama aydınlık bir gülüş beliriyor yüzünde. Bunu bir işaret kabul edip hayra yoruyorum. Utangaç bir telaşla

kelebeğe öykünen ben kanatlarımı unutarak çıkıyorum okuldan.

Gün iyiden iyiye aydınlandı. Aniden çıkan rüzgâr tüm bulutları süpürdü gökyüzünden. Fanusu andıran bu cam yığını odayı gürültüye boğuyor. Homurdanıyor pencereler. İçeri girmek, içerde paramparça olan benliğimi de alıp süpürmek istiyor. Henüz çok erken...

Martılar çığlık çığlığa. Çığlıkları büyüdükçe gövdeleri de büyüyor. Feryat ederek havada salınan martının birinin peşine takılıyorum bu defa.

Boğaz manzaralı, deniz kenarında bir kafedeyiz şimdi. Sular dingin. Yaza hazırlanan bir bahar gününün geç vakitleri. Bu defa kanatlarını göremiyorum, sırt çantasının altına saklamış. Ağır konular konuşulacak besbelli. Sohbet ederek kaç saat akıp gitti dingin sulara bilmiyorum.

Elinde oldukça etkilendiğini söylediği bir kitap var. Sivas'ı, Ali Baba'yı anlatıyor büyük bir ciddiyetle. İzmir'in çiçeğine, sıcağına oranının rehavetine alışkın bir kelebeğin Sivas'ın bozkırında ne yaptığını merakla dinliyorum. Kanatlarının düşündüğümünden daha güçlü olduğuna hükmediyorum, saygıyla. O konuştuğça denizin mavisinin, derinliğinin gözlerine yansımadığını fark ediyorum. Sığ suları andıran yeşil gözlerine biraz daha dikkatli bakıyorum. Gözler denizi görmüyor, gözleri gözlerimi görmüyor. Bira şişesinin içindeki köpüklere dalıp gidiyor. Köpükler gibi onun, çarçabuk eriyip gideceğini bilmeden mana arayışımı dikkatle sürdürüyorum. Yüzünde daha önce kimseden tanımadığım kendini ele vermekten çekinen bir hal var, çözemiyorum. Deniz dalgalanıyor...

Beni alıp başka bir kıyıya sürüklüyor şimdi de. Garipçe'deyim. Göğüs kafesimin mutlulukla genişlediğini, tüm evreni içime sığdıracağımı hissettiğim pırıl pırıl bir sabah. Tekir bir kedi, havada nazlı nazlı süzülen martılar ve biz. Başka da kimse yok. Varsa da başka bir şey görmüyor gözlerim. İki kahve söylüyoruz. Karşımdaki, güneş gibi sıcacık. Gülüşüne, kahkahalarına sarınarak ısınıyorum. Adamın bilye gibi parıldayan gözlerinden bilmediğim renklerde ışıklar yansıyor. Minnet duyuyorum

evrene. Açıyor içini. Korkmuyorum, ne kadar derin, bilinmez olabilir ki böylesi yeşil sular diyorum kendi kendime. Aptalca bir cesaretle dalıyorum bilinmez sulara. Sarhoş ve kekeme bir babanın can sıkıntısını, hayata küskün bir annenin yürek yarasını anlatıyor uzun uzun. Anlattıkça soyunuyor, anlattıkça çırpınmayı bırakıyor, derin nefesler çekiyor sigarasından. Çırlıçiplak kalıyor karşımda, yeni doğmuş bir bebeğin mana arayan bakışı var gözlerinde. Gülümsüyorum. Sonra kovup elemi, bir müsamere çocuğu gibi birkaç rubai okuyor. Bir mucizeye tanık olur gibi dinliyorum Hayyam'ın dizelerini. Tutuyorum korkan, çokça yalnız kalmış, umar arayan ürkek çocuğun yüreğini. Artık ben varım diyorum, içimden. İşiyor gözleri, iştmiş gibi. Ya da ben öyle sanıyorum. Kapatıyorum gözlerimi mutlulukla...

Günler birbirini kovalıyor böylece. Bazen elinde bir gitarla, bazen smokiniyle siyah bir piyanonun başında, bazen elinde bir kar küresiyle çıkıyor karşıma... Başımı döndürüyor ya da dünya onun kanat çırpışlarına uyumlanmak ister gibi daha hızlı dönüyor. Geceleri uzun uzun sarf ettiği cümleleriyle yaşam dolu kahkahalarıyla içimdeki tüm burçlara tırmanıp kendi suretini asıyor.

Şaraba düşkünüz, şiiri seviyoruz. Her gece dizelerle aşkı

şaraba yatırıyoruz. Zaman aldıkça güzelleşsin diliyoruz her an. Ya da ben dilemişim, şimdi anlıyorum.

Dünya hızla dönüyor. Ama zamanla mukavemetimizi kaybediyoruz. Önce o terk etmek istiyor artık her karışını bildiği coğrafyayı.

Dünya döndükçe savruluyoruz. Savrulduğum köşelerde, artık sesini duyamaz oluyorum. En çok sesini kaybetmek ağır geliyor bana. Kulağım kırışte. Ben daha çok duymaya çalışıyorum, o daha az konuşuyor artık.

O susuyor.
Sustukça, sesim koca dünyada yankılanıp bana dönüyor.
O susuyor.
Sustukça sahibine ulaşmayan ucu yanık mektuplar posta kutumda birikmeye başlıyor.
O susuyor.

Sustukça yüküm ağırlaşıyor.
O susuyor
sustukça ben bileniyor, her gece kendimi kanatıyorum.
O susuyor,
sustukça safi kulak kesiliyorum.
O susuyor,
Sustukça gözlerim büyüyor, adeta bir hurifiye dönüşüyoruz.
Bir çizik daha!

Ve gece; artık daha çok düşünen, daha çok sevişen, bir yorgun doğuruyor sancıyla. Zamanından önce doğan yorgun, bir deri bir kemik. Aşk, emziremiyor onu bereketli göğüsleriyle. Yorgun, yaşayamadıklarını düşlemekten bezgin. Yorgun en çok geceleri dağılıyor. En çok geceleri acıyor canı, seviştiği ama yan yana uyuyamadığı sevgiliyi düşlerken. Psyche'nin sevdiğini tanımak isteyen merakı sarıyor en çok o yalnız uyuduğu gecelerde. Ama yorgun olduğundan artık takati yok göreceklere kabullenmeye, gerçeğini aslanlar gibi göğüslemeye. Takati yok, göğsünde saplı, onu en çok geceleri kanatan oku çekmeye. Alıştı yarasına...

Ve her gece derin bir iç çekişle tüm hayal kırıklıklarını göğsüne doldurup söndürüyor umutla yaktığı mumu.

Ne acı!

Bir çizik daha...

Adaya son bir gayretle gelmişti yorgun. Elinde verebileceği hiçbir şey olmamasının mahcubiyeti vardı yüzünde. Patika yolu titreyen dermansız bacakları ile tırmanıyordu.

Dağılmış, paramparçaydı benliği. Birlikte geçirdikleri onca zamanın sonunda geriye bir aşık bir maşuk kalmıştı. Belki ilk kez aşık ve maşuk ağır ağır telaşsız yürüyorlardı bitişe uza-

nan yolu. Maşuk maşuk olduğu için, maşuk maşuk olduğunu bildiği için uçmuyordu artık. Baş döndürmeye mecali yoktu ya da buna artık gerek duymuyordu. Ama bir süre sonra Maşukun, hep almaktan şişmiş tombul, yürümeye alışık olmayan, pişikli bacakları yoruldu. Sıkıntıyla durdu, birasından bir yudum aldı.

Gitmenin tam zamanıydı. Ne işi vardı bu patikada. Biraz soluklanıp ha gayret deyip kanatlarını çırpı. Hep almaktan, hep istemekten şişmiş, hantallaşmış bedenini zorlukla taşıdı kanatları. Ve göğe uzanmayı unutmış eğri büğrü bir ağacın dalına zorlukla bıraktı kendini. Kızgınlıkla havaya küfürler savurdu. Âşık bunlara sebepti, aşık bundan da sebeplendi.

Maşuk bütün maşuklar gibi kaçıp gitmek istiyordu. Ama bunun için geç kalmıştı. Bir şeylere geç kalmanın verdiği kızgınlıkla son bir gayretle uçmaya yeltendi. Denedi yine uçamadı... Bir şeyler eksikti. Kanatlarına telaşla dokundu kanatlar yerli yerindeydi, yüreğini yokladı, ondan tık yoktu ama aldırmadı.

Bir daha denedi, uçamadı... Ne hazindir ki aşığa ellerini uzatarak imdat diledi ondan son kez. Ve aşık son kez ellerini uzattı yüreği gaip maşuka. Tepeye varmışlardı.

Artık ayrı iki dünyaydılar. Çıktıkları tepede aynı güneşi batıramayacaklarını bile bile oturdular yan yana. Güzel bir yanılısma yakalayıp, tüm gerçekliği unutmak umuduyla son bir kez daha sarıldı elleri şarap şişesine. Şaraplar içilse de ne neşeli şarkılar ne sevgiyi yücelten cümleler çıkıyordu ağızlarından. Sıkıldı aşık, sıkıldı maşuk, sıkıldı kelebek, sıkıldı yorgun, sıkıldı dünya, sıkıldı bir gün sineği...

Biradan, şaraptan, çok alıp az vermektan pişikli, tombul bacakları üzerinde doğruldu ve haykırdı:

- Benim ömrüm bir gün!
Kadehinden bir yudum daha aldı yorgun;
- Duymuyor musun beni. Vaktim çoktan doldu diyorum. Bir gün sineğiyim artık bırak beni!
Yorgun, bezmiş bir halde,
- Git o zaman, diyebilirdi.
Şarabından bir kadeh bir kadeh daha aldı yorgun.

Dünya tekrar baş döndürücü hızına kavuştu. Yelkovan hızlandı, akrep gayretlendi. Yorgunun kalbi bir saatin tik taklarına uyumlanarak atıyordu artık. Neden sonra sineğin kanat çırpışının sesiyle vaktin dolduğunu anladı.

Ama yorgun o kadar yorgundu ki sineğin ardından bile bakamadı...

ÖYKÜ

İlknur YAZIYOR

© ilknuryaziyor

Zamanın Tozu

Doğup büyüdüğün yerden sen gitsen de o senden gitmiyor. Nereden mi biliyorum? Bunu sonra anlatırım çünkü uzun süredir hazırlandığım bir buluşmaya yetişmem gerekiyor. Uyku sersemliğini atamadan konuşmaya başladığımda tüm konuşmalarım girift bir hal alıyor, bu berbat huyum galiba ölünce son bulacak.

Çağımızın gerektirdiği gibi uyanır uyanmaz önce kahvemi yaptım çünkü bilirsiniz kahve içmeden ayılmak olmaz. Saçlarımı düzleştirmek için düzleştiriciyi prize taktım, o sırada yüzümü yıkayıp hemen makyaja başlamam gerekiyor. Malum bahsettim ya, uzun süredir beklediğim bir buluşma için bu kadar tantana. Hangi kıyafeti giysem abart-

mamış olurum acaba ya da ne giysem Ayşe teyze anneme gelip yetiştirmez? Bu soruların cevabı doğup büyüdüğüm mahallede saklı. Mahallenin ahlak zabıtalara yakalanmak gerek evden çıkarırken. Bin tane sorgu sual... Yine de onlara rağmen güzel giyinip gideceğim, pantolonum dar olabilir, makyajım fazla olabilir, omzum görünüyebilir; kısacası, el aleme göre cehenneme odun olmaya gelmişim dünyaya, onlar öyle uygun gördü çünkü. Sibel'i de çağırdım hazırlanmama yardım etmesi için. Bilirsiniz, kızlar bu tür etkinliklere toplu halde hazırlanırlar; "Event Koçları" ile... On ayrı kombin, beş saç modeli, birkaç çeşit makyaj silsilesinden sonra bir hal çıkardık ortaya. Ancak

hesaba katmadığım bir şey vardı: panikatak ve anksiyete. Bu iki arkadaş sürekli benimledir, bazen başarımın mimari olurlar, bazen en güzel günümü mahvederler. Bakalım bugün hangisi gelecek başıma?

Zor bela evden çıktım, mahalle teyzelerinin sorularını sıfır fire ile atlattım, bir de İstanbul trafiğinde görüşmeye vaktinde gidebilirim, değmeyin keyfime. Kısa, ama hızlı adımlarla yokuşu çıktım, içimde büyüttüğüm aşkın sahibine ulaşmaya çok az kalmıştı. Ellerim terlemişti ve kalbim aşırı çarpıyordu. Karada değil de havada yürüyordum sanki, öyle bir his.

Her şeyin yolunda gittiğini düşünürken, benimle yapışık yaşayan biricik dostum panikatakt yanımda belirtmişti. Yokuşu tırmanırken birden durdum, sanki kalbime bir şey saplanmıştı. Derin nefes alarak bu atağı başımdan savmaya çalıştım. Bir anda sanki birden fazla el boğazıma yapışmıştı ve tüm güçleriyle beni boğmaya çalışıyorlardı. Ellerim titremeye başladığı için telefonu elime alamadım, sanki çağırırsam hemen yardıma gelecek insan vardı etrafımda, laf. Defalarca başıma gelen bu hal, bazen bayılmakla sonuçlanıyordu ve bugün en son isteyeceğim şeydi bu. Günlerce bugünün heyecanını büyütüştüm içimde, haftalar boyu yapacağım konuşmayı defalarca kafamda kurmuştum. Bugün iyi olmam gerekiyordu, hastalıklı biri gibi görünmeyi istemiyordum, büyükler öyle derdi: “Hasta kadın-

ları kimse sevmez.” Bu aşırı heyecan ve kaygı yüzünden hayatım bir dönem zindana dönmüştü. Okula giderken mesela, acaba derse yetişebilecek miyim, araç kaza yapar mı, yaparsa annem çok üzülür, ya anneme bir şey olursa diye endişelenmekten bir hal olurdu. Akşam eve dönerken de aynı şeyler beynimde tekrar vukuu buluyordu. Böyle yaşamaya alışmıştım artık. Bu kaygı hali bir gün öyle bir duruma gelmişti ki, kalp krizi geçirdiğimi düşünüp ambulans çağırışlardı arkadaşlarım. Dershanede herkes başıma toplanınca iyice ayyuka çıkmıştı ataklar. Sakinleşmek ne mümkündü, göğsüme yapıştırılan tıbbi cihaz uzantılarının izleri vardı ve ben hiçbir şey olmamış gibi eve girip yemeğimi yiyip yatmıştım. Vücudumdaki yapışkanları kardeşim görüp ürkmüştü.

“Korkma ablacım, oyun oynadık biz” dedim. Tamam deyip geri yattı. İşler artık kontrolden çıkmıştı ve acilen yardım almam gerekiyordu. İlk kez gittiğim doktorum benimle çok ilgilenmiş, basit bir sınav kaygısı sandığı şeyin altından bu kadar travma çıkmasına şaşırılmıştı. Olanları ince detayına kadar anlatmış, “Hocam sokaktaki mazgallara basamıyorum, içine düşüp ölmekten korkuyorum” demiştim çaresizce. Yaşamın bu boyutu beni mahvediyordu. Evden çıkarken en az on kere cüzdanımı, kimliğimi, anahtarımı kontrol ederdim. Hatta varacağım yere gidene kadar devam ederdi bu. İlkokuldayken söz alıp ayağa kalktığımda istem dışı üstümü başımı düzeltiyordum, arkadaşlarım benimle hep dalga geçerlerdi: “Başladı yine düzeltmeye”.

Tüm bu olanların anormal olarak değerlendirildiğini çok sonradan öğrenecektim çünkü bana göre düzenli olmak, kurallara tam uymak, her şeyi en iyi şekilde yapmak, yolda hep en dipten yürümek, eşyalarımı hep aynı yere koymak gayet olağan ve sıradan şeylerdi.

Türlü zorbalıklarla ve alaylarla geçen yıllarım etrafımda kimseyi bırakmamıştı daha doğrusu ben artık anlaşılamamaktan yorulmuştum. Tanıştığım her insana yeni baştan kendimi anlatmak ve kendimi kabul ettirmeye çalışmak zihnimi ve ruhumu hırpalıyordu. Duvarlar arasında preslenmiş şekilde yaşıyordum sanki. Sahi, insanlar gerçekten kafamızda kurduğumuz gibi mi, yoksa biz öyle tanımak istediğimiz için mi kendi tasarladığımız şablonlara

uyduruyoruz? Daha önce yaşadığım onca hayal kırıklığı içimdeki çocuğu büyütememişti ama buna rağmen ben otuz küsur yaşında olduğum için bir yetişkin gibi yaşamak ve yaşlanmak zorundaydım. Kalp ağrısı yaş ilerledikçe daha mı az acıtıyordu acaba, yoksa ben hayattan alamadığım her şeyin üstüne örttüğüm o örtüden mi örtmüştüm?

Malum İstanbul trafiği yine formundaydı. Zor bela kendimi metrobüse atıverdim. Bindim diyemiyordum çünkü havada seyahat ediyordum, insanların üstünde. Artık alıştığımız yolcu-şoför, yolcu-yolcu kavgaları her zaman ki hızıyla devam ediyordu. İnsan yolculuk yaparken de çok şey düşünüyor. Gözümün gördüğü her şeyi beynim kaydetse de ben bazı şeylerin üstünü örtmek istiyorum.

Yanımdaki kadına kaba davranan adama gıcık oluyorum mesela, sokaklarda dilendirilen çocuklara üzülüyorum. Markette istediği alınmadığı için ağlayan çocuğuna şiddet uygulayan ebeveyni görmek istemiyorum mesela. Tabi bunların yanında şefkat dolu insanların her yerde olmasını istiyorum, mutluluğu ve sevgiyi bulaştırsınlar her yere. İnsanın içinde sevgi olduktan sonra, hiçbir kötülük yer edinmiyor kalbinde. Dört tarafı insanla kaplı şehirde yaşıyor olsan da bilirsin ki dünyaya geldikten sonra aslında yapayalnızsın, “İnsan eti ağırdır.” derlerdi büyükler, anlamazdım; kalabalıklar içinde mutlaka bir yer edinip kendimi bulacağım bir cemiyet mutlaka olur dedim. Koca koca insanların benim gibi her şeye “evet” diyen biriyle nasıl bir sorunu olabilirdi ki zaten?

Okul, iş derken çok güzel bir çevre edindim. Her telden insan vardı hayatımda, insan cümbüşünün sarhoşu olmuştum, keyfim yerindeydi.

En önemlisi de bana kattıkları şeylerdi, Kimiyle sinema konuşuyorduk, kimiyle söyleşilere katılıyorduk, kimiyle eleştiri yazıları değerlendiriyorduk. Böylece boş zamanım kalmamıştı, kendime dahi vakit ayıramazken, etkinlikleri takip etmekten bile yorulduğum dönemler oldu. Entelektüel olmak kesinlikle kendime olan borcumdu benim. Başka türlü yaşamak kendimi kafese kilitlemek olurdu.

Sonra ne mi oldu? Yaş ilerledikçe bu yaşa kadar biriktirdiğim insanlar menfaatleri azaldıkça beni birer birer terk ettiler. İnsana ve kalabalığa alışkın olan ben, yalnızlıklar içine itildim. Duvarlara boş boş bakarak günümü geçiriyordum. Eskisi gibi şiir de yazmıyordum üstelik, enerjim bitmişti. Son bir hamle ile hayat bana hayatımın aşkını bahşedip, altın vuruşu yapacaktı.

Düşene herkes vuruyordu ne de olsa.

Bin bir özenle hazırlandığım buluşma güzel geçmişti. Günlerdir kafamda dönüp duran konuşmaları yapamamıştım, kaygı yanı başımda dikiliyordu. Yeterince iyi ifade edemedim kendimi, ellerimin terleyişi, hızlanan kalp atışlarım bana şöyle fısıldıyordu:

“Hastanelik olmadan kalk eve git, rezil olacaksın!” Konuşuyordum; ama sanki düşündüğüm şeyle, konuştuğum şey aynı değildi. Galiba yine becerememiştim. Yıllarca kalbimde beslediğim bu aşk, kendi kendime yaptığım en büyük iyilikti belki de. İçten içe sevildiğimi düşünmek bile yetiyordu. Bu aşkı asla dile getiremedim, yalnızca hissettirmeye uğraştım. Kaygılarım beni mutsuz sona götürmesin diyeydi aslında, sevilmemeye asla hazır değildim.

Heyecanımı fark ettirmemek mümkün değildi, neyse ki karşımdaki olgun ve anlayışlı bir insandı. Onun sayesinde biraz çözülmüş ve konuşabilmişim. Yaptığım kekten de yemişti, şekerli olmasına rağmen. Anksiyetenin beni tamamen ele geçirmesi an meselesiydi, bugünü beklediğimi bilen arkadaşlarım arıyor, mesaj atıyorlardı durmadan.

Geç olmadan kalkmak gerekiyordu artık, ilk kez gelmiş olduğum semtten eve dönmek de yeni bir endişe kaynağıydı. Ben, beni belki yani en azından otobüse bineceğim durağa bırakır sanıyordum, bunca yıllık hukukumuz vardı. Bana otobüs durağını tarif etti. Hâlbuki daha az önce kendimi önemli hissetmişim.

Eve döndüğümde, günümün nasıl geçtiğini soran anneme,” Güzeldi anne” dedim gözyaşlarımı saklayarak. Annemin üzülmemesi lazımdı, hastaydı.

Hayatım boyunca sahip olamayacağım bu duyguların karşılığının olmadığını, yani buna engel olan bazı şeylerin olduğunu bilmek biraz canımı yaktı sadece. Hava buz gibiydi; ama ben soğuğu hissetmemiştim bile. İnsanın kalbinde yanan ateşin aslında tüm benliğini sardığını o gün anlamıştım.

Eve girdikten ve anne sorgusunu ağlamadan, göz teması kurmadan, ses titremeden başarıyla atlattığım için kafam rahattı. Sobadaki ateşin gölgesi tavana vuruyor ve ben gözyaşlarımı silerken bu ahenkli atmosferi izliyordum.

Kafamda dönüp duran şeyler vardı.” Acaba başka türlü olabilir miydi?” Ömür boyu bu sorunun cevabını bulamayacaktım.

"Hata yapmaktan korkmayın; çünkü gerçekte hata diye bir şey yoktur."

Miles Davis

ÖYKÜ

Murat ÖZTÜRK

© isteo.yleee

Serüven

Bir gün... Arıyordu... Gözüne tatlı tatlı vuran güneş ışıklarında, çimenlerde, ağaçların yapraklarında arıyordu. Gözlerinde hüznü bir ifade, ayaklarında kontrol edemediği bir hareketlilik, yüreğinde acımasız bir sızı. Kanı daha mı hızlı akıyordu ne? Aradığı bir şey vardı. Çocukların seslerinde, kadınların gülüşlerinde, şu gür sakallı adamın salıdığı tespihte arıyordu. Göğe savrulan su tanelerinde, kuşların cıvıltılarında, sigaranın dumanında devamlı arıyordu. Azıcık ötesine konan serçelere seslenmek, sormak istedi. Şu sapsarı saçları, pembe pembe yanaklarıyla koşuşturan kız çocuğuna sormak istedi. Serçeler cıvıdayarak

etrafında dönüyordu. Bir şeyler mi anlatıyorlardı? Sağa sola dans eder gibi sallanan yapraklar bir şeyler mi anlatıyordu? Rüzgâr mı fısıldıyordu kulağına? Tombul yanaklı oğlan çocuğu mu anlatıyordu aradığı şeyi çocukçaya mahsus kelimelerle? Düşünceleri; seslerin, silüetlerin arasında kaybolmuştu. Arıyordu. Bulamadıkça kayboluyordu. Sonra, kaybolmak hissi hoşuna gitmeye başladı. O zaman aramak isteği daha da çoğaldı. İçinde, ta derinlerde biri vardı. Bir taşın üzerine oturmuştu. Ona sormak istedi. Ama bulmak... Bulmak istemedi. Uzaklaştı sonra, kaçarcasına uzaklaştı. Dağlar geçti, ırmaklar aştı. Uzaklaştıkça içini bir ur gibi saran

huzursuzluktan sıyrıldı. Elinde gezinmeye başlayan karınca onu gayb aleminden çekti aldı. Ardından bir sigara daha yaktı zevkle. Bir başka gün... Bir hayal gibi yürüyordu insanların yanından. Gülhane Parkı'na girmiş Sarayburnu tarafından usul usul süzülüyordu aralarından. İnsanların kendini görmediğini, hakikat dünyasından sıyrıldığını hissediyordu. Yürüdü, yürüdü, Saray'ın surlarına yakın konulan bir bankta oturdu. Sevgililer gülüşüyor, kuşlar bildikleri en güzel aşk şarkılarını söylüyordu.

Çocuklar cıvıl cıvıl kıya-fetlerini giymiş çiçeklerle yarışlıyordu.

Belki de dedi birden... Hakikat buydu aslında. Görünenin ötesindeydi. Belki aynaların ardındaydı sır diye yine başladı arama serüvenine. Sahi, neydi hakikat? Birkaç kez sordu bu soruyu bir akşamüstü Gülhane Parkı'nda.

O sırada, kuşların nağmeleri vapur düdükleleriyle karışıyor, bir kedi oradan oraya zıplıyordu. Yaşlı bir adam, ağır aksak gelip oturdu bir banka. Gözlerini kapattı. Dinlemeye başladı sesleri. Kuşların cıvıltısı, vapurların düdüklere, kedilerin miyavlaması,

insanların konuştukları, sevgililerin gülüşükleri, çocukların çığlıkları, rüzgarların uğultusu muydu hakikat, yoksa hepsinin birlikte oluşturduğu şiir miydi hakikat?

Gözle gördüğümüz, elle tuttuğumuz şeyler mi hakikat, yoksa yüreğimizde olanlarda mı saklı hakikat?

Sahi neydi hakikat? Yürümeye devam etti sonra. Çizgili gömleğinin üstüne yeğeni giymiş bembeyaz saçlı adamı,

diğer bankta el ele oturan sevgilileri geride bıraktı. Bir kadın oturuyordu tek başına, bir noktaya odaklanmıştı. Ne düşünüyordu acaba diye çokça meraklandı ancak onu da geride bıraktı. Ne düşündüğünü bilmek istemiyordu kadının. Sorunun kendisiydi onu cezbeden.

Akşam hakimiyetini giderek güçlendiriyordu. Güneşin görevini lambalar üstleniyordu artık. İnsanlar çekiliyordu eteklerinden Saray'ın surlarınının.

Hayal ettiğiniz her şey gerçektir .

Picasso

ÖYKÜ

Yiğit GÜR

@ Yigit_gurr

Bisikletçi Dükkanı

Sabah vaktiydi. Kısa boylu genç çocuk dükkanın demir kepengini zayıf kollarıyla güçlükle kaldırdı. Birbirine takılmış anahtarlardan birini seçerek yarı cam olan kapıyı açmaya koyulmuştu ki ustası sokağın köşesinden yeni satın aldığı mavi bisikletiyle belirdi.

Genç çırak selamladı ustasını hemen.

“Günaydın usta!”

“Bugün hiç keyfim yok” diye cevap vermişti usta, omuzlarını silkerek.

Dudaklarını da büzüstürmüştü istemsizce. Kırılmış ön dişleri üst dudaklarını iyice küçültüyordu.

“Ne oldu usta? Bir şey mi oldu?”

“Güzel soru! Ben de bunu merak ediyorum; çünkü bilmiyorum!”

Usta, bir de küfür savurmuştu.

Kapının açılmasıyla çırak şalterleri bir bir kaldırdı.

Beyaz parlak ışıklar zemine işlenmiş koyu mavi seramikleri, renkli duvarları karanlıktan kurtarıp aydınlığa kavuşturdu. İçeride yan yana dizilmiş envaiçeşit bisiklet duruyordu. Genç çırak ilgi duymuyordu bunların hiçbirine. Sadece, işini düzgünce yapıp, evine yürüyerek gidip gelmekle yetiniyordu.

Usta, “kalan işleri yapalım hadi,” dedi.

“Tamam usta.”

Genç çırak bir yandan eskimiş radyonun anteniyle oynarken diğer yandan cızırdayan kanalların arasında gezip duruyordu. Bir kemanın notalarından fırlayan birkaç ses, birkaç tını duyulup kaybolmuştu ki Usta, “Dur! Dur orada!” diye bağırdı. Çırak da basit bir parmak hareketiyle kanalı geri

çevirdi ve kemanın sesi yeniden dükkanın içinde gezip durmaya başladı.

Usta bir anlığına gözlerini kapattı. Başını hafifçe yukarı kaldırdı ve “Ah! Ne hoş ne hoş bir müzik!” diye derin bir iç çekti. Tam o sırada göbeği en az yirmi santim önde giden orta yaşlı bir adam dükkanın içine girdi. Belli belirsiz saçları, kirli gömleğinin göğüs bölgesinden fırlamış kılları vıcık vıcık ter içindeydi ve garip, küflü bir koku yayıyordu. Elinde sürüklediği bisikletini iterken zar zor soluk alıyor gibiydi. Adamın hamurun cazibesıyla ihanete uğramış ıslak bedeni, çaresiz ve umutsuz iri bakışları ve homurtulu nefesi genç çırağın hafızasına sonsuza dek kazınmıştı.

“Buyurun” dedi usta.
“Tekerleğim patladı, yardımcı olabilir misiniz?” diye cevap verdi şişman adam.

Usta, “çırak baksın hemen,” diye mırıldandı ilgisizce. Adamın yüzüne sadece kısa bir anlığına bakmıştı. Çırağa doğru, “arkaya al, önce lastiği şişir, nereden hava kaçırıyor bir görelim.” dedi. Dükkânın içinden arkaya doğru uzanan bölüm daha da büyüktü. Duvarlarda asılı yüzlerce çeşit alet edevat ile doluydu. Çırağın arkasından ustası da gelmişti. Şişman adam da izin istemeden arkalarından damlamıştı içeriye.

“Usta, tekerleğin havası inmiyor.”

Usta, hızlıca bir göz gezdirdi. Bisikleti tepeden tırnağa iyice inceledi. Sonra adama doğru dönerek, “Bir problem görünmüyor gibi,” dedi.

Şişman adam, “başka bir maruzatım daha olacaktı,” diye geveledi, titrek bir sesle. “Şey...” dedi iyice uzatarak.

“Buyurun.”

“Şey... Efendim... Ben, genç bir kızla bir aşk yaşadım.”

“Ee... Bundan bize ne?” dedi usta, umarsız bir tavırla. Çırağa dönüp yüksek bir sesle, “delilerle uğraşıyoruz!” dedi. Omuzunu silkti hafifçe. Bir yandan da burukça gülümsedi.

“Uygunsuz bir birliktelikti efendim. Biz...”

“Ne var bunda uygunsuz? Sevişmek, sevmek insan bedeni için hiç kötü olabilir mi? Hele iki ruh, iki kalp bir olduğunda... Doğaldır. Doğallık aşktır.”

Usta hâlâ umarsızdı ve konuşurken adamın yüzüne bakmıyordu. Şişman adam, “uygunsuzdu efendim, çünkü... çünkü ben evliyim efendim!” dedi, burkulmuş, yıpranmış bir sesle.

Yere çömeldi. Gözleri içten içe kızarmıştı ve bir korku kaplamıştı yüreğini. Şişkin elleri titriyor, kirlenmiş, pisliğe bulanmış bedeni dünyaya adeta hapsolmüştü. Yitik ruhu orada değildi çünkü o da yolunu kaybetmiş bir yıldız tozu gibi bir boşluğa, bir hiçliğe itilmişti.

Usta sözcüklerin gücüyle irkilmış, yerinden fırlamış, iri burnunu, çatık kaşlarını ve büzüşmüş dudaklarını bu acınası adama doğru çevirmiş ve ilk kez gözlerini bir kinaye ile üzerinde gezdirmişti. Kızmıştı. Çırağa doğru dönerek, “heh!” diye bir çığlık attı. “Sabahki keyifsizliğimin sebebi çıktı çıktı ortaya!”

Çırak bir köşede başka bir bisikleti ters çevirmiş tekerleğini sökmekle uğraşıyordu. Usta, “onun rulmanı mı bozuk?” diye sordu konuşmanın ortasında. İleri geri yürümeye başlamıştı. “Ne yapacak? Bir hata yapmış.”

Kabul edecek, affedecek, basit, zor değil. Olmamalı...” diye kendi kendine geveledi. Şişman adamın yakınından geçerken, “ne biçim adamsın sen? Leş gibi kokuyorsun bir de! Ne iğrenç! Ne iğrenç!” diye haykırdı.

Çırak ustasının arkasından yaklaşıp sessizce, “Usta, beyefendi günah çıkarmaya gelmişler sanıyorum...” diye fisıldadı. Usta onaylarcasına kaşlarını ve bakışlarını yana çevirdi.

Dudaklarını yeniden büktü ve sivri burnu ortaya çıktı. Yürümeye devam etti. “Pekâlâ, pekâlâ!” dedi.

Düşündü...

Sakin bir sesle, “Pişman olmuş görünüyorsunuz,” dedi adama doğru, “siz beyefendi, basit bir zelzeleye kapılmışsınız. Eşinize ve kendinize hâlâ sevgi taşıyan birisiniz. İnsanlık ne günahlar tatmış bu dünyada; bayağılaşmış rüzgarlara koşmuş. Sizininki affedilir görünüyor. Evet. Öyle değil mi? Evet.”

“Ama efendim. Bir kez olmadı. Aklım başımda değildi. Değildi işte! Üzüntüm çok büyük, efendim!”

Usta çılgına dönmüştü adeta. Adamın başında bir zebani gibi dikilmiş, sanki ölüm emrini vermek istiyordu. Geri çekildi.

“Efendim bir şey söylemeyecek misiniz?” diye sordu adam. “Dur! Dur bir dakika!”

Sessizlik oldu.

Usta, cebinden çıkardığı tütün paketiyle aheste ve sakin bir biçimde ince bir sigara sardı. Dilinin

ucuyla kenarları açık kalan yerleri hafifçe yalayıp yapıştırdı, ağzına koydu ve bir kibrit yardımıyla ucunu ateşledi.

Dudaklarının arasında olan sigarayı güçlü ve derin bir şekilde içine çekti ve içine biriktirdiği dumanı öyle yavaş üfledi ki havaya doğru sanki bir soba bacası gibi tütüştü duman. Ayağa kalktı, sigarasını yere atıp üzerine bastı ve duvarın köşesine ilişmiş sandalyeyi alıp adamın karşısına oturacak şekilde yerleştirdi.

“Sen ne aşağılık, ne aşağılık...” diye köpürürken, çırak, “Ustaa!” diye haykırdı.

“Pekala, pekala, hakaret yok!” dedi usta. Sesini alçaltarak, “bakın beyefendi, siz mide bulandırıcı tatların geçici şehvetine mi kapılıyorsunuz? Yoksa ahlaksızlığın sofrasına şişmanlamak için mi oturdunuz?” diye ekledi. Şişman adam elleriyle yüzünü kapattı. Başı yere doğru bakıyor, hıçkırıklarla ağlıyordu.

“Görüyor musun çırak nelerle uğraşıyoruz?” diye sordu Usta. “Nelerle uğraşıyoruz?” diye tekrarladı. “Yürü, gidiyoruz!” dedi,

öfkeyle. “Bugün çalışmayacağız çünkü ben yeterince yoruldum! Çok yoruldum!”

Adamın bisikletini kaptığı gibi kucakladı. Kapıya doğru taşıyıp onu dışarı fırlattı.

Genç çırak önce ışıkları söndürdü, sonra da herkes çıktıktan sonra kapıyı kapattı. Kilitledi. Metal kepenk büyük bir gürültüyle aşağı düşerken, Şişman adam şişmiş, kırmızı ve buğulu gözlerle yerde yatan bükülmüş bisikletine bakıyordu.

Usta, bisikletine bindi. Çırak onun arkasına atladı.

“Nereye gideceğiz Usta?”
“Çay içmeye!”

“Peki ben ne olacağım?” diye sordu ağlamaklı adam. Bir düğmesi daha açık olan gömleği daha da kirli görünüyordu. Ustanın bisikleti de sokağın köşesinden kaybolmak üzereydi.

“Ben ne olacağım?”

“Affet, affet ve af dile!”

SON

Ŗiir

Esra KOYUNCU

imza__e

ibre 260

temeli atılmış mutluluğun
inřaatından geçtim
asgari sevginin yanında
yemek + yol
kiracısına yetmedi

fularımda susturduęum
tenimden geçtim
çitlenmiř çiçeklerinin
kabuklarını gördüm
bariyerlerde
gübre olmaya gelmedi

kendime bağladığım
köprülerden geçtim
yalanlar istedi canım
incinmeme deęmedi

beklemekten sıkılmış bir
yası boęuyorum
yerçekimsiz soluęuna
açılan kucağımda
ibre 260
önümü göremiyorum

Öykünün Kıyısında

Oğuz MARANGOZ

oguzmarangoz_yazar

Yeni bir gün, eskilere benzemeyen,
Senin olduğun yerden bu tarafa bir rüzgâr esiyor,
Ağaçlar daha yeşil, çiçekler daha renkli, gökyüzü daha mavi,
Papatyalar bir şarkı mırıldanıyor, sessiz ve derinden,
Geçmişimi silip atıyorum sayfayı çeviriyorum şimdi,
Bir şarkı söylüyorsun bana, ben o şarkının içinde kayboluyorum,
Bir hayal var, adın sonra,
Bol renkli bir rüyanın arifesindeyim,

O sokakları geç şimdi, ötekileri de,
Ezberlediğim yalan kuralları atıyorum ben,
Duvarlara attığım çentiklerin önemi yok,
Yeni bir gün, eskilere benzemeyen,
Senin olduğun yerden bu tarafa bir rüzgâr esiyor,
Ağaçlar daha yeşil, çiçekler daha renkli, gökyüzü daha mavi,
Papatyalar bir şarkı mırıldanıyor, sessiz ve derinden,
Geçmişimi silip atıyorum sayfayı çeviriyorum şimdi,
Bir şarkı söylüyorsun bana, ben o şarkının içinde kayboluyorum,
Bir hayal var, adın sonra,
Bol renkli bir rüyanın arifesindeyim ce,
Sayfayı çevirelim şimdi, başka bir roman olalım,

Adının mülteci olduğu sözlüklere uzağım şimdi,
Bir hayal istiyorum, bir kahve, bir şiirin sonunda,
Büyük cümleler geçiyor içimden, konuşamıyorum,
Kelimeler boğazımı tikiyor, nefes almayı unutuyorum,
Konuşmak şimdi, anlatmak içimden geçenleri,
Güneş doğuyor buzullarla kaplı yüreğime,
Çiçekler, papatyalar, bir bahar havası hâkim,
Yokluğuna sarıldığım zamanlar çok eskilerde kaldı,
Bir şiir başlıyor eskilerden farklı, sen ve ben ayrı yazılmaması gereken iki kelime,

En yoğun karanlığın ardından gelirmiş,
En güneşli günler,
Gözlerin ne renkti senin? Ne renkti gülüşlerin,
Öğrenmek istiyorum, bildiğim tüm yalan gerçekleri silmek,
Adını yazmak her şiirin başına,
Büyük cümleler geçiyor içimden,
Şiir yağıyor aklıma sen geldikçe, ben sıırıslıklam,
Yeni bir gün başlıyor, mevsimlerden yaz arifesi,
Günlerden pazar, yalnız perşembeyi geçeli çok oldu,
Sana ait bir hayalin tam ortasındayım, sesin zihnimde dolaşiyor,
Adınla başlayan bir şiir yazıyorum işte, bir şarkı söylüyorsun,
Eskilere benzemeyen bir günde hayallerine sığınıyorum...

Ergün TURHAN

enteli

Kelebekler gece de olsa uçar inadına

Burada, toz insanı boğar, sıcak insanı boğar...
tuğla ve betondan başka bir şey olmayan bu şehirde
yoksulluk ve yurtsuzluk boğmasa da kimyasallar insanları boğar...
Burada, güneş, bombaların alevlerinden sonra doğar.

Yaralarındaki sargıları çözdüm,
eski zamanlardan bir zamanda,
yaralıydım ama insanlığın daha fazla kanaması vardı, durmuyordu;
üstelik durumu daha harap ve ölümcüldü,
ona sarmam gerekti.
Çöl sıcaklarından çok, bombalardan insanların boğulduğu bu yerde
en çok biliyorum, vicdanlar acı çekti.
Ya da çekmedi...

Çöl kumuyla yapılmıştır evimiz, çöle kurulmuştur kentimiz,
yine de habublarda değil, fosforlarda boğulduk.
Topraklarında meyveler, çiçekler yetiştirirken değil,
sevdalımızın saçlarını değil,
evlâtlarımızın yanağını okşarken hiç değil,
insanlarımızı enkazlardan çıkarırken yorulduk.
Hep ve her daim de böyle olacak...

Evet, kutsallıkların lânetlenmiş gibi olduğu bu topraklarda
ekinler filizlenmedi yerden,
ölüler ve yarı diriler fışkardı en çok... ve her zaman...
“Haklı kimdi?.. Haksız kim?..” sorusu lükstü,
barış ve özgürlük ve insan hakları fikirleri absürt şeylerdi,
burada, buğday tanelerini gömer gibi gömdük çocuklarımızı toprağa...
Burada, zeytin ağaçları bile küskündü...

Üstümde, insanlık tarihini öğrettiğim okulun bir duvarı,
boynumdan aşağısı gömülü...

Vakit, cinlerin oyun oynama,
insanların tatlı rüyalar görme vakti
ama
ışıl ışıl aydınlık, yıkık binalarıyla şehir,
ölmüşler dışında herkes uyanık... ben de...
“Önce çocukları çıkarın!” diye bağıyor sızılı bir ses,
“onlar bizim geleceğimiz!.. umudumuz!..”
“Hayır!.. Hayır!.. La!.. La!..” diye haykırıyor
soğuk mu, metanetli mi bilemediğim bir ses,
“Büyükleri çıkarın önce, savaştacak insan lâzım!”
Oysa herkes biliyordu ki
insanlara sadece insanlık lâzımdı.
Okulumun bir duvarı üstümde, tek parça hâlinde,
boynumdan aşağısı gömülü...
Kimilerinde bir telaş, hırs ve öfke birilerinde,
üzerimde birileri de sessizce gezinmekte...
“İnsanlığı kurtaracak çocukları kurtarın önce!.. Çocukları!..” diye bağırmakta içim
ama sesim çıkmamakta...
Bir de baktım ki, havada toz bulutlarının arasında, gece kelebekleri de uçmakta.
Hilâl'e konmakta bazen biri, biri Haç'a, biri Davut Yıldızı'na...
Baktım onlara, baktım uzun uzun ve kavradım ki
benden olmayan algısı yok onlarda...
Pul kanatlarındaki güzelliği saçmakta dünyaya; barışın, insanlığın adına.
Onları ve olanları bir daha asla görmeyeceğimi bilerek kaparken gözlerimi,
bir kelebek kondu betonumun üstüne...
ve tam o esnada
bir zeytin ağacı büyümeye başladı kalbimin ortasında;
gözlerim kapanırken ve kelebekler tozlar arasında raks ederken...
Birden... sonra...

Şeyda BOZKURT

© seydabozkurtofficial

Aşka Yalnızlığım

Yüreğimi dağladılar
Beni karanlık akşamlarda yalnız koydular
Sahiller yoldaşım oldu
Sensizliği adım adım izledim
Sessiz, sessiz bağırdım İstanbul Boğazi'na
Neden ikiye böldün bizi?
Neden bizi bizden ayrı koydun?

Müsterih ol dedi yağmur
Benimle kendini bul
Baştan aşağı ıslan ve mutlu ol
Ben kırgınlıkları alacağım senden
Sense bana karışacaksın

Sokaklar seni saklayacağız dedi
Acın bir gölge olacak sen görmeyeceksin
Gün değiştiğinde gölgede acın ile yok olacak
Tüm bunlar bittiğinde huzura ereceksin
Kendine rastlayacaksın
Kalbin yeniden sana ait olacak
Kalbinde aşka yeni bir çocuk doğacak
Yeni bir isimle yeni bir kalpte
Yeni bir yolculuğun olacak

Seslendi Galata Köprüsü
Köprüler bağladım kalbine
Nefesin son gününe kadar
Her koşulda aşka rastlayabilir
Yeter ki müsterih ol! dedi

Dağladığın kalbin yeniden bulacak kendini
Yeniden rastlayacaksın yollara yağmurlara
Yeniden seveceksin!
Kalbinle yeni bir merhaba diyeceksin
Sarılacaksın seveceksin
Ve sonra tekrar öleceksin aşka

Alican ÖZTÜRK

© aleejann

Sen Bana Gelirsen

Sen bana gelirsen;
Hani gelmezsin de
gelebilmeye ihtimalinin yaşayabilme ihtimalimden yüksek olmasına istinaden;
Hayatı beş mevsim yaşarız
Yılı on üç ay
Haftayı 8 gün
Hani olur da gelirsen;
Vakit altıya çıkar
Gün yirmi beş saat olur.
Savaş unutulur.
Sınırlar ve vizeler kalkar
Avrupa birliği-Dünya birliğine dönüşür.
Aç tokun halinden anlar
Hatta ve hatta Zenginlik parayla değil mutlulukla ölçülür
Statü kalkar.
Afrika'da tabakta yemek bırakan çocuklar azar işitir.
Yeni bir lisan olur sevgi dili
Gözlerimin rengi maviye çalar
Dökülen saçlarım daha gür çıkar
Boyum uzar mesela
Ciğerlerim ilk günkü gibi nefes alır
Yaşım küçülür
Trafik ışıklarının rengi değişir
Irmaklar tersine akar
Kırmızı kar yağar
Çıkamaz ay gelir Çarşamba olur
Piraye Nazım'a kavuşur
Ahmet Arif mektup yazmaya devam eder
Yeni bir yaz sinemasında Türkan ŞORAY filmi oynar
Tamirci çırağı dükkan açar
Kansere çare bulunur
Demem o ki;
Sen gelirsen olmaz olan olur
Ama sen gelme
Şimdi ne gerek var
Düzen bozmaya
Hayal kurmaya
Yaşamaya.

SENARYO VE YÖNETMEN
ZEKİ DEMİRKUBUZ

HAYAT

MIRAY DANER BURAK ÖZAKAK CEM DAVRAN UMUT KURT MELİS BIRKAN OSMAN ALKAŞ ÖZAN DAĞARA DOĞU DEMİRKOL
KAYHAN AÇIKGÖZ MUTTALIP MÜJDECI SEYİT NİZAM YILMAZ BERFİN BAŞEL HANDE ÖZEN ÖZLEM TÜRKAD KANAK ÖYÜNCÜ CANER CİNDÖRÜK
TÜRKİYE & BULGARİSTAN ORTAK YAPIMI YAPIMCI ZEKİ DEMİRKUBUZ BİRLEK YAPIMCI BOSSİTSA VALKANOVA BİRLEK YÖNETİM MENKİ CEVAHİR SAHİN KUDŞAT ÜRESİN
SERKAL YÖNETİM MENKİ SİNEM ŞAN KURUCU ZEKİ DEMİRKUBUZ SES MANTIK BORIS TRAYANOV MOMCHIL BOZHKOV ÇUK SEYİT ORHAN GENÇAL SESİ KİMİLİ ZAFER ÇAMAŞLIĞLU DİYAN YAPIM KURUCUSU BÜYA ARABACI
KURUCU EYLÜL GÜRCAN SAÇ VE MAKYAJ PETYA SIMENOVA CASTING BUSRA DEMİRTAŞ SES TASARIMI BORIS TRAYANOV MUSTAFA DURMA DİYALOG MANTERİNG CENKER KOKTEN
EĞLEYİCİ ARTİSTE LEITH RIDLEY REKİK TASARIMI TODOR G. TODOROV ATEŞ TASARIMI BERKCAN OKAR

İNCELEME

Savaş AŞÇI

savasascii

“HAYAT”

Zeki Demirkubuz

Zeki Demirkubuz hayranı olarak Hayat filmini, vizyona girer girmez izledim. Beni bu yazıyı yazmaya iten şey, Zeki Demirkubuz sinemasına olan beğenim.

Zeki Demirkubuz sinemasına aşına olanlar, onun filmlerini başka gözle ve daha dikkatli izler. Kendisi, bana göre bir iç dünya anlatıcısıdır. Aksiyonlardan, hadiselerden ziyade karakterlerin hadiseler karşısındaki durumlarını, hadiselerin karakterlerde bıraktığı etkileri ve karakterlerin hadiselerine verdiği içsel veya dışsal reaksiyonları izleriz. Bu filmde de ana karakterin iç dünyasına yolculuğa çıkarıyor bizi Zeki Demirkubuz.

Filmden önce, oyuncular ve performansları hakkında birkaç kelam

etmek istiyorum. Miray Daner, Melis Birkan, Cem Davran, Umut Kurt, Burak Dadak, Doğu Demirkol ve Osman Alkaş'ın ön planda olduğu filmde, oyuncuların her biri, her sahneyi gerçek gibi yansıtmışlar. Bunda da büyük emek olduğu anlaşılıyor. Kurgudan, senaryodan bağımsız büyük alkış hak ediyorlar.

Hiçbir sahneyi, hiçbir anı yaşamadan, öylesine oynamamışlar. Umut Kurt'un kızını dövdüğü ve sonrasında kendi kafasını ahşap direğe vurduğu bir sahneyi bu gerçekçiliğe örnek olarak gösterebilirim. Umut Kurt ve Miray Daner sahneyi gerçekten yaşamışlar; sanki Umut Kurt gerçekten kızdığı bir şeylerden dolayı kızını dövüyor. O sahneyi izlerken elinizde olmadan aralarına girip

ayırma ihtiyacı hissediyorsunuz. Aynı şekilde Umut Kurt başını direğe vururken kendisine engel olmak istiyorsunuz. Dikkat çeken bir diğer oyuncu ise bana göre Doğu Demirkol; kendisini komedyen olarak tanımamıza rağmen ciddi bir karakteri canlandırıyor filmde. Bunu da üzerinde sırtımayan bir elbise gibi taşıyor.

Filmin bendeki ilk izlenimi, ilk hissiyatı şöyle oldu; merkezde güçlü bir kadın karakter olan Hicran var ve Hicran, kadını erkeği hep zaafı, zayıflıkları olan güçsüz karakterlerle çevrelenmiş. Hicran ise zayıfları sevmiyor onlara acıyor. Bu annesi olsa bile...

Anadolu'da yaşamın bir döngüden ibaret olduğu, her günün aynı olduğu ve saat saat yapılacak şeylerin belli olduğu mesajı sık sık verilmiş. Bu monoton yaşamı fark eden ve kendini oraya ait hissetmeyen tek kişi olan Hicran, bu durumu değiştirmek için arayışa giriyor ve kaçış yolu arıyor. Sonucunda da evini, ailesini ve sadece iki kez görmüş olduğu, hiç tanımadığı nişanlısı Rıza'yı da geride bırakarak İstanbul'a kaçıyor.

Hicran'ın iç dünyası ile ilgili ipucunu ilk bu başkaldırısıyla görmeye başlıyoruz; her günün, sıkıcı bir şekilde birbirini tekrar ettiği ve kendini ait hissetmediği, yabancılaştığı bu ortamdan kaçması... Bu mecburi, zamansız ve plansız kaçışı ise başına daha başka işler açıyor. Şehir yaşamı çok uzun sürmeyip evine geri dönüyor fakat babasının öfkesiyle karşılaşılıyor ve bir daha babası onu affetmiyor. Baba, burada bir anti karakter gibi karşımıza çıkıyor fakat buna rağmen Hicran'ın tek sevdiği kişi de yine babasıdır.

Kader ve Masumiyet filmlerinde olduğu gibi, yine erkek karakter kadının peşinden gidiyor. Bu filmdeki fark ise; erkek bunu sevgisinden, aşkından yapmıyor. Daha kızı sevip sevmemediğinden bile emin değil. Onu kızın peşinden sürükleyen şey; gururu ve şerefi. Kendisine göre; kadın onu ortada bırakarak tüm köye rezil etmiştir. Nişanlı Rıza'yı filmin başlarında zayıf, yetersiz bir kimlikte görüyoruz ancak kızın peşindeki kararlılığı, bir duruş göstermesine neden oluyor. Kızı içine düştüğü

ortam ve durumdan kurtarmak için bir de cinayet işliyor ve hapse düşüyor. Rıza'nın yokluğunda, köylük yerde söylenti olmaması için Hicran'ı yaşça büyük biri ile evlendiriyorlar. Kocanın şüpheliği, hayalperestliği, hayallerini gerçekleştirmek için eyleme geçme cesareti göstermemesi kısacası zayıflığı Hicran'ın ondan da kaçmasına neden oluyor.

Anadolu'ya has olarak bilinen, anlatılan; hürmet gören, nispeten bilgili ve nasihat vermeyi seven, babacan bir dede figürü de görürüz filmde.

Zayıf karakterlerden biri Hicran'ın annesidir. Bu yüzden annesini sevmez, ona acır. Anne üzerinden; aslında bir gen aktarımı da görüyoruz. Anne figürünün kendi annesi de büyük ihtimalle kocasının sözünden çıkmaz, sözünün üstüne söz edemez bir figürdü. Kendi aile ortamında, anne babasında da bunları gördüğünden, bunları olağan gören bir hal içinde gibidir. Kendisi de aynı şekilde, kocasının hükmü altında yaşıyor. Hatta kızını bile koruyamıyor kocasından. Annenin bu hali kızı karşısında da aynıdır; kızı da onu dövmeye kalksa büyük ihtimalle ona da sesi çıkmayacaktır.

Hicran karakteri film boyunca birkaç kırılma anı yaşıyor. Bunlardan birisi de sonlara doğru, bir ağacın altında önce usul usul sonra ise hıçkırık hıçkırık, iç çeke çeke ağladığı sahnedir. Bu sahnenin duygu bulaşımı üst seviyede. Dört beş dakikalık, sözün aksiyonun olmadığı fakat karakterin iç dünyasında yaşanan duygu yoğunluğu ve bu-

nun seyirciye geçtiği bir sahne. O ağlamanın ardından bir dönüşüm de yaşıyor karakter. O güne kadar babası dışında kimseyi sevmeyen, güler yüz göstermeyen ve bunları bakışlarıyla bile belli eden Hicran giderek yerine sevecen bir Hicran geliyor. Adeta "Hayat bu..." diyerek yaşamaya başlıyor.

Duygular, durumlar seyredene tamamen geçiyor. Bir karakterin hüznü de öfkesi de kargaşa da iç sorgulama da... Her duygu, her durum karşıya çok net geçti filmde. Birçok toplum gerçeğini yansıtmış yönetmen. Daha çok üretsin isterim.

Filmin üç saat civarında sürmesi, kesilip atılan muhtemel sahneler de düşünüldüğünde yönetmen Zeki Demirkubuz'un oldukça kafa patlattığı görülüyor. Büyük bir emek var filmde.

Filmde gerçek hayattan kesitler görüyoruz ve belki de bu yüzden adı Hayat. Karısını döven adam da gerçek hayattan, bulunduğu ortamı ve şartları kabullenemeyen kız da gerçek hayattan.

Kader, Masumiyet ve Yeraltı filmleri bugün bile nasıl beğeni ile anılıyorsa, sanırım on, on beş sene sonra Hayat filmi de anılacak ve en çok da Miray Daner oyunculuğu dile getirilecektir.

Filmi ayrı beğendim, oyuncu performanslarını ayrı beğendim. Özellikle oyuncu performansları anlamında son zamanlarda izlediğim en iyi performanslardandı.

İNCELEME

Esra KOYUNCU

© imza__e

İnsanlığın kaybediliş hikâyesi: Kuşlar da Gitti

Yaşar Kemal tarafından 1978 yılında kaleme alınan *Kuşlar Da Gitti*, yazarın tefrika edilmeden yayımlanan ilk kitabıdır. İstanbul'un çürüyen yüzünü "azat buzat" kuşları üzerinden anlatan eser, Yaşar Kemal'in en çok satan dördüncü eseridir. Roman incelemesine öncelikle kitabın önemli bölümünü kaplayan kuşçuluk ve azat buzatçılık ile ilgili bilgiler vererek başlamak istiyorum.

Kuşçuluk Geleneğine Kısa Bir Bakış

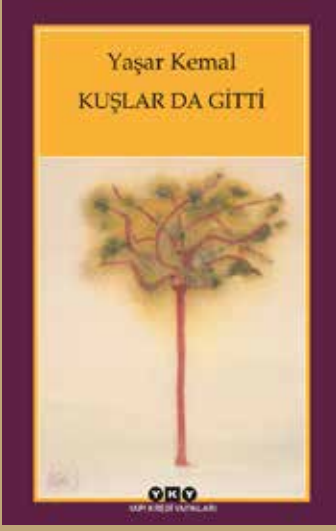
Gündelik hayatın ve inanç sistemlerinin bir parçası olarak kuş, İslamiyet öncesinden bu yana Türk kültüründe

önemli bir yere sahiptir. Özgürlüğün simgelerinden biri olan kuşa uçabilme yeteneğiyle özel bir anlam yüklenmiş ve Tanrı'ya yakın olmaları, yeryüzü ve gökyüzü arasında serbest bir şekilde gezebilmeleri (Bektaş, 2003: 28-29) nedeniyle kutsal görülmüştür. Özellikle de Türk toplumunda kutsal olarak kabul edilen türler kırlangıçlar, güvercinler, serçeler, kumrular ve leyleklerdir (Özen, 2012: 1079).

Osmanlı döneminde sokak hayvanlarına önem gösterilmiştir ve hukuksi olarak düzenlemeler yapılmıştır. Su ihtiyaçlarının karşılanması için çeşmeler ve mezar taşları

gibi birçok yapıda suluklar tahsis edilmiştir. Ayrıca sokak hayvanları için vakıflar kurulmuş ve bu işten sorumlu olanlar "Manacı" olarak adlandırılmıştır (Özçakı, 2021: 240). Kuş yemlerinin maliyetlerinin padişahlar tarafından karşılandığı ve hasta kuşlar için kuş hastanelerinin oluşturulduğu bilinmektedir.

19. yy'da leyleklerin ve göçmen kuşların bakımı için Osmanlı tarafından kurulan Gurabahane-i Laklakan (Leylekler Bakımevi) da kuşlara verilen önemin somut örneklerinden biridir (Çolak, 2019; Barışta, 2011: 131).

Taksim
Maksemi *

Kuşçuluk, avcılık ve yetiştiricilik olarak iki kola ayrılmaktadır. Yetiştiricilikte yırtıcı olan kuşlar avcılıkta kullanılması amacıyla eğitilir, avcılıkta ise güzel olanlar kuş pazarlarında satılır.

Güzel ötmeleri için kuşçu kahvelerine getirilen kuşlar burada diğer kuşlarla rekabet ederek güzel sesler çıkarmaya çalışırlardı (Somçağ, 1997b). Osmanlı döneminde her iki kol da maaşa bağlanarak bir

meslek haline getirilmiştir (Kurtuluş, 2012: 106-107)

Yok Olmuş Bir Osmanlı Geleneği: Azat Buzatçılık

“Azat buzat” geleneğini Malik Aksel Osmanlı’daki “esir azat etmek” ile ilişkilendirmiştir.

“Kuşlar ve Kuş Evleri” adlı makalesinde Aksel, günahlarının affedileceği inancıyla insanların

esir azat ettiklerini; bunu yapamayanların ise kuş satın alarak azat ettiklerini söyler: “Bunlara adak kuşları denirdi. Tuttuğu niyetin yerine geldiğini görenler adadığı sayıda kuş satın alıp, bunları elleri ile havaya salarak, azat mezat beni cennet kapısında gözet! diye bir çeşit celcelutiyeler tekrarlardı ki, bunlar sonraları çocuk oyunlarına geçmiştir” (Aksel 1971: 189).

* Mahmud tarafından 1732-1739 yılları arasında orman sularının şehrin farklı yerlerine ulaştırılması için yaptırılmış olan bir sarnıçtır. Günümüzde kurumuş olsa da varlığını devam ettirmektedir. Üzerinde “Her şeye su ile hayat verdik” manasına gelen bir ayet yazmaktadır.

Geleneğin yok oluşunu Somçağ yeşil alanların, “eski mahalle dokusunun kaybolması ve geleneksel kültürden uzaklaşılması” ile ilişkilendirmiştir (Somçağ, 1997).

Yabancılaşan Toplum ve Kuşların Gidişi

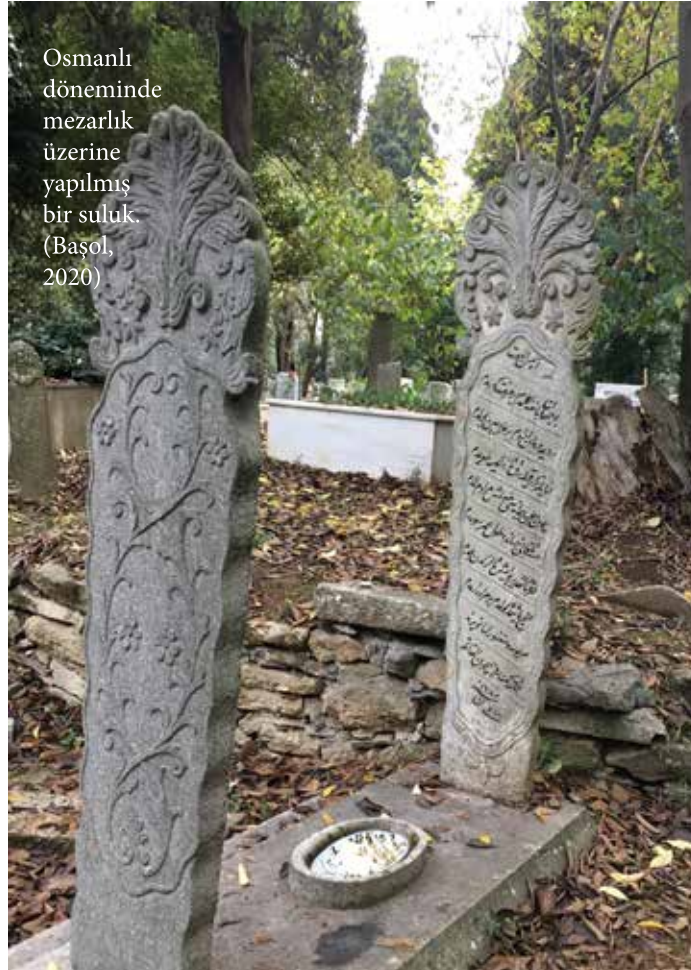
Roman, Florya düzlüğünde toplanan kişilerin ağ kurmalarıyla başlar. Çoğunun nereden geldiği belli olmamasına rağmen anlatıcı onlardan “Fatihli çocuklar” olarak bahseder. Romanın ana kahramanı olanlar Hayri, Süleyman ve Semih adındaki nereden geldiği belli olmayan, Florya düzlüğünde bir çadır içinde yaşayan gençlerdir.

Uçak ve helikopter uçuranlarla beraber kuş avlayanlar da aynı bölge içerisinde. Tuğrul adında bir gencin Florya düzlüğünde arkadaşlarıyla birlikte uçak ve helikopterleri izle-

meye geldiği ve kuş yakalamaya çalışan gençlerle bir süre sonra tartışmaya başladığı görülmektedir. Tuğrul ve arkadaşları “Siz, siz, acınızdan ölürkene, şu küçücük kuşların kafalarını koparıp koparıp yiyeceksiniz”

diyerek gençler üzerindeki yetersizlik hissini arttırmışlar. Üç arkadaş her ne kadar “acı-mızdan ölsek de bu küçücük kuşları pişirip yemeyiz” diyecek olsa da romanın sonunda Tuğrul’un sözleri gerçekleşecektir.

Eser boyunca bu üç arkadaşı

Osmanlı döneminde mezarlık üzerine yapılmış bir suluk (Başol, 2020)

gözlemleyen anlatıcı onlardan bir atmaca yakalamasını ister fakat ilk seferde yakalayamazlar. Çabalarının sonucunda yakalanan atmacı Semih olarak buldukları yerden kaçır. Anlatıcı atmacanın parasını önceden

verdiği için Hayri ve Süleyman mahcup olur. Azat bu zatçılık yapmalarını öneren anlatıcıya ise artık kimsenin azat bu zatlık kuş almadığını, bu yüzden de bu işi yapmak istemediklerini söylerler:

Anlatıcı çocukları eskiden

kuşculukla ilgilenen Mahmut adında bir balıkçıyla tanışmaya karar verir ve “azat bu zat” kuşlarının nasıl satılacağını öğrenmelerini ister. Bu sayede dükkânlara satamadıkları kuşları meydanlarda, cami önlerinde para karşılığında uçuracak ve para kazanacaklardır.

Hayri, Süleyman ve Selim’in kuşları sevdikleri için değil, hayatta kalmak için kuş avladıkları görülmektedir. Anlatıcı bir süre sonra her bir gencin hayat hikâyesini dinler ve farklı işlerde çalıştıklarını lakin tutunamadıklarını öğrenir.

Yalnızca hayatta kalma gayesinde olan üç arkadaş için kuşlar sadece para kazanmak için bir araçtır. Yazar tarafından verilen bu detay romanın akışına da etki eden önemli bir faktördür.

Gençler için bir hayatta kalma meselesi haline gelen kuşlar alıcı olmadığından kafesin içinde tikiş tikiş durmaktadır. Bu vaziyette kuşların birkaç günden sonra yaşama olanağı yoktur. Kuşların ölecek olması gençler için bireysel anlamda hiçbir şey ifade etmez:

"Ölsünler', dedi elindeki beş altı kuşu da artık ağzına kadar doldurmuş, içerdeki kuşların kanatları tellerden dışarıya çıkmış kafese teperken. 'Ölsünler, babamın kuşları mı? Onların günahları da bu İstanbulu Van gibi yapacak.'"**
Yıllardan beri süregelen kuşun ve kuşçuluğun artık yalnızca maddi bir değere sahip olduğunu yazar, gençlerin hayat hikâyeleriyle okuyucusuna hissettirmektedir. Öyle ki gençler kuş kafesini, Semih'in annesinin değerli kilimini satmasıyla almıştır. Maddi değer manevi değer çok daha üzerine çıkmıştır. "Kilimi kapıyorlar [fakat], kuşları kimse almıyor" dur artık.

Yazarın (ya da anlatıcının) İstanbul tasviri, değişen toplumu yan-

sitan en önemli yerlerden biridir. Modern toplumun bir tanımı olarak okunması mümkün olan bu bölümde ahlakın çöküşü ve buna bağlı olarak bireylerin psikolojik olarak farklılaşmalarına yer verilir:

"Şu Taksim alanında birbirlerini ezenler, o kadar insanın içinde hak tu, diye ortalığa tükürük savuranlar, sümükürenler, sümüklerini ağaç gövdelerine sürenler, hasta yüzlüler, vıcık vıcık boyalılar, suratlarından düşen bin parça olanlar, düşman gözlüler, gülmeyenler, birbirlerine düşmanlar gibi, birbirlerini yiyeceklermiş gibi, birbirlerinin gözlerini oyacak, kuyusunu kazacaklarmış gibi bakanlar, korkanlar, utananlar, bunlar mı, korkanlar, ben ben, ben diyenler, bunlar mı? Kuşlar da gitti... Giden kuşlarla..."

Taksim Meydanı'na gençlerle birlikte giderek onlara azat buzatlık kuşları satmakta yardımcı olmaya çalışan Mahmut başarısız olur. Kuşları kimsenin almasıyla birlikte "kent" insanının eleştirilerine maruz kalırlar.

Bedavaya yakalanan kuşların para karşılığında salınması insanları sınırlendirir ve beddualar yağdırırlar:

Gençlere karşı mahcup olan Mahmut sonraki gün balığa çıkar. Anlatıcı, çocukları merak etmesi üzerine bir akşam Florya düzlüğünde kaldıkları çadıra uğramak ister fakat çadırın yerinde olmadığını, onun yerine rengârenk kuş tüylerinin düzlüğü kapladığını ve önündeki ocağın yarı yarıya sönmüş olduğunu görür.

Ocağın altına doğru "o pis alaycı gülüşüyle" bakan Tuğrul'un baktığı yöne gözlerini çeviren anlatıcı gördüklerine inanamaz: "Baktığı yere doğru birkaç adım attım ve gözlerini diktiği yeri görünce vurulmuşu döndüm, yüreğim cızzzz etti. Kurumuş çimenlerin üstüne, bir tek uzamış gitmiş mavi çadırdikenlerinin dibine, baştan ayağa küçücük sümüklüböcek sıvanmış gövdesi yüksekliğinde kuş başları yığılmıştı, yüzlerce... Ve kesik, gözleri açık, solmuş başlara sarıca karıncalar çokuşmuştu."

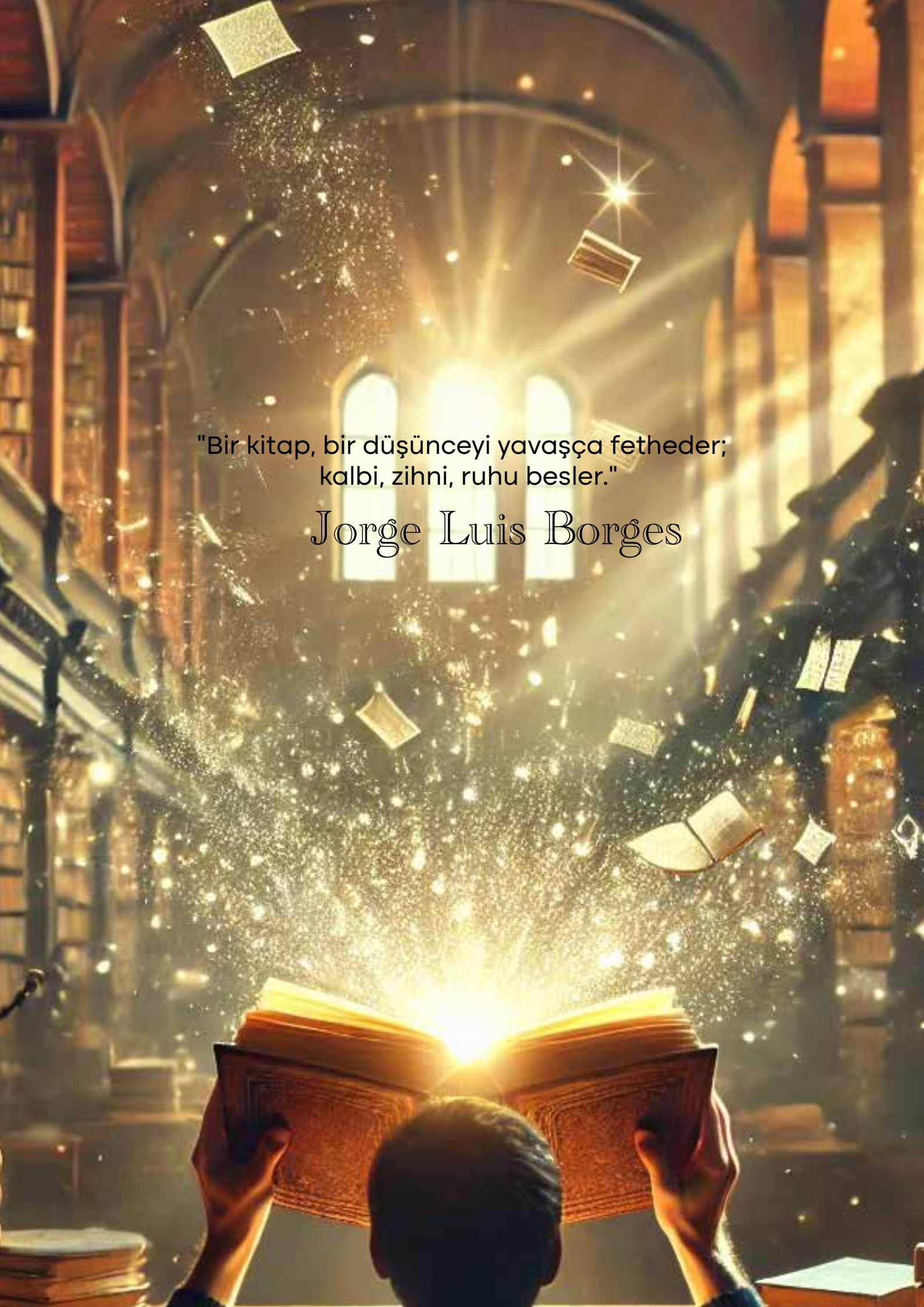
** Bahsedilen depremin 1976 yılındaki "Çaldıran depremi" olduğu tahmin edilebilir. Bölgedeki evlerin %95'i yıkıldı ve 615 kişi yaşamını yitirdi. 1939 Erzincan depreminden sonra Anadolu'da yaşanan en şiddetli depremdir. (CNN Türk)

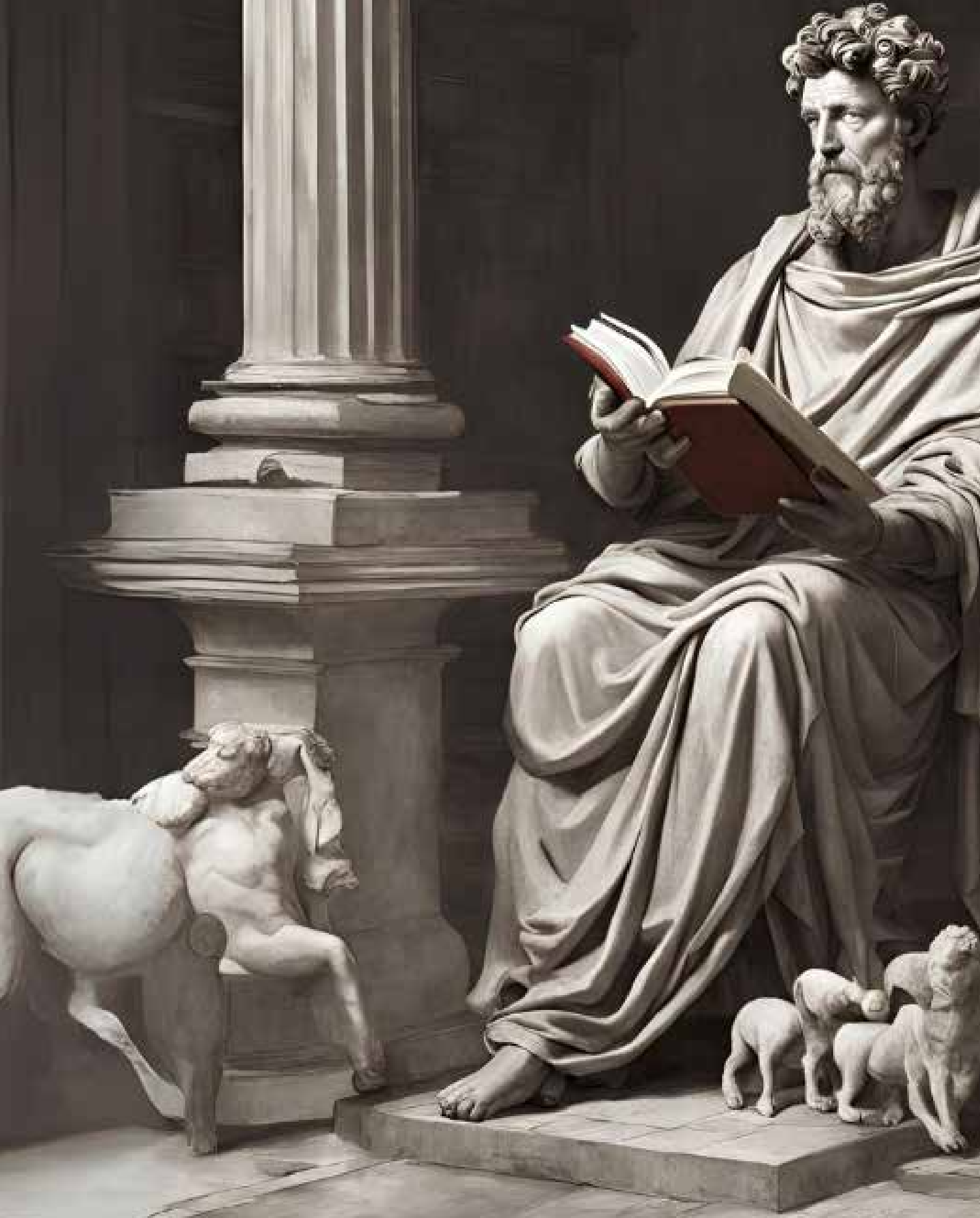
KAYNAKÇA

- AKSEL, M. (1971), "Kuş Evleri ve Kuşlar", Sanat ve Folklor. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, s. 186-197.
BARIŞTA, H. Ö. (2011), Osmanlı İmparatorluğu Dönemi İstanbul Camilerinden Kuşevleri, Din ve Hayat, (14), 130-133.
BAŞOL, B. (9 Ocak 2020), <https://pbs.twimg.com/media/EN2VQ-7WoAEpIqP?format=jpg&name=large> (e.t.: 25.04.2021)
BEKTAŞ, C. (2003), Kuş Evleri (Bird - Houses), İstanbul: Literatür Yayıncılık.
ÇOLAK, İ. (2019), Osmanlı Zamanının Mutlu Hayvanları, Zafer Bilim Araştırma Kültür Sanat Dergisi, (506) Şubat, 40-44
KEMAL, Y. (2020), Kuşlar Da Gitti. 36. baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
KURTULUŞ, M. (2012), Yaşar Kemal'in Kuşlar Da Gitti Romanında Kuşçuluk Geleneğinin İşlevi. Milli Folklor Dergisi, 12(96), 105 - 115.
ÖZÇAKI, M. (2021). Türk Kültüründe Güvercinlik ve Kuş Evleri ve Günümüze Yansımaları, Sanat ve Tasarım Dergisi, 10 (2), 238-261. DOI: 10.20488/sanattasarim.876545
ÖZEN, R. (2012), Bird Shelters in Turkey: Birdhouses and Dovecotes. Journal of the Faculty of Veterinary Medicine, Kafkas University, 18 (6), 1079-1082.
SOMÇAĞ, S. "İstanbul'da Kuşçuluk - 1". İstanbul Araştırmaları 1 (Nisan 1997).
SOMÇAĞ, S. "İstanbul'da Kuşçuluk - 2". İstanbul Araştırmaları 2 (Temmuz 1997).

"Bir kitap, bir düşünceyi yavaşça fetheder;
kalbi, zihni, ruhu besler."

Jorge Luis Borges

SOHBET

Şeyma İZLER

© matmazell

Amor Fati

Uçak biletleri, tamam. Otel rezervasyonları, tamam. Seyahat sigortası ve belgeler de tamam. Her şey tamam... Tatil Başlasın! Yoğun geçen çalışma günlerinden, yorgunluk hallerinden, mesailerden sonra harika bir tatili hak ediyordunuz ve bize verilen kısıtlı zamandaki tatilimizi en verimli şekilde planlama dürtüsü hissederiz. Herhangi bir aksiliğe yer yoktur. Her ayrıntı iyi düşünülmeli, organize edilmelidir. Böylece tatilimizde daha mutlu, keyifli ve eğlenceli vakit geçireceğimizi umarız. Kışın soğuk havalarda, yağışlı günlerde içimizi ısıtan bu tatil fikrini aylar öncesinden planlamışızdır. Peki noktası, virgülü-

ne kadar planladığımız tatil organizasyonunda hayatın da planlarına takılma ihtimalini hiç aklımıza getirir miyiz? Tıpkı domino taşları gibi bütün planların bozulmasının verdiği hayal kırıklığı ile ya kaderimize öfkelenip küseceğiz ya da kaderimizi sevip an'ın tadını çıkarmayı tercih edeceğiz. Size önerim Amor Fati sevgili okur... Latince'de 'kaderini sev' anlamına gelen felsefi bir kavram olan Amor Fati, Friedrich Nietzsche tarafından ortaya atılmış ve günümüze kadar gelmiştir. Friedrich Nietzsche'ye göre hayatın içinde karşılaştığımız olumlu ya da olumsuz her şey kaderimizin bir parçasıdır. Bizi memnun etmeyen,

mutsuz eden durumlara karşı çıkmak yerine onu sevgiyle kabul etmemiz gerekmektedir. Daha eskiye baktığımızda felsefe tarihinde önemli bir yeri olan stoacıların temel prensibi olarak görüyoruz Amor Fati kavramını. Kaderin ve doğanın düzenini kabul etmenin ve onunla uyum içinde yaşamının önemini vurgularlar. Onlara göre; insanın, kontrolü dışında gelişen olaylar karşısında üzüntü veya öfke duyması manasızdır. Olayları kabul edip bunlardan ders çıkarmak içsel huzuru bulmak demektir. Çünkü hayatta her şey olması gerektiği gibi olur ve bunu kabul etmek de bilgeliktir.

Kendi yaşam deneyimlerinde Amor Fati'nin derinliğini anladığımız, Roma imparatoru aynı zamanda stoacı filozof Marcus Aurelius "Kendime Düşünceler" kitabında insanı doğa tarafından kontrol edilen bütünün bir parçası olarak görür.

"Bütünün bir parçası olduğumu hatırladıkça ondan kaynaklanan her şeyi memnuniyetle kabul ederim." der.

Ona göre zararlı hiçbir şey bu bütün içerisinde yer almaz ve bu bütün içerisinde payına düşenlerden rahatsızlık duymaz.

Yaşamın rastlantılarına karşı gelmek yerine onları sevgiyle kucaklamak, her şeyin bir nedeni olduğunu, her şeyin kendi içinde bir anlamı olduğunu kabul etmektir. Bu kabul bizleri hayatımızda güçlü ve dirençli kılaçağı gibi yaşadığımız an'ın keyfini çıkarmaya, huzurlu ve mutlu hissetmeye götüren bir yol olacaktır ve hayatı olduğu gibi kabul eden birey kendi içsel bağımsızlığını ilan eder, kendi hayatının efendisi olur, derin bilgeliğe ulaşır. Sevgili okur; işler ters gidebilir, planlar bozulabilir ama emin ol

hayatta her şey olması gerektiği gibi oluyordur. Belki de her şeyi kontrol altında tutmaya çalıştığımız günümüz dünyasında hayatımızı akışa bırakmalı, olayları ve etrafı fark etmeli ve bütünün bir parçası olmalıyızdır. Hayatın her anı çok değerli, ufak tefek mutlulukları kutla, takdir et.

Olmayan şeyler bizim zararımıza değildir.

Olmadığı haliyle kabul et ve sev.

Düş Art®

OKUR
YAZAR
ÇİZER
PLATFORMU

MÜMKÜN DÜNYALAR

YENİ TİYATRO DEĞİŞİ
9. ULUSLARARASI
EMEK VE BAŞARI
ÖDÜLLERİ

EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN OYUNCU

• GÜL GÜLSÜN YILDIZ
• KARDELEN HACIOĞLU

EKİN YAZI DOSTLARI
TİYATRO ÖDÜLLERİ
2021-2022-2023

YILIN YARDIMCI ROLDE
KADIN OYUNCUSU
GÜL GÜLSÜN YILDIZ

Gül Gülsün Yıldız Kardelen Hacıoğlu Cem Gürleyen Seda İnangu Ecem İşcan

Yöneten: Petek Kırboğa Yazan: Ülkü Oktay Yönetmen Yardımcıları: Derman Susam, İncilay Şengüllüer

Dramaturg: Kumru Yaren Işık Tasarım: İlker Toğay Müzik: Merve Bolulu

İNCELEME

Gökçe ÖZDEMİR

© ozdemirgokcee

Aile trajedisi ile aile saadeti arasındaki oyun “Mümkün Dünyalar”

Asmalı Sahne tarafından sahneye konulan, Ülkü Oktay'ın kaleme aldığı, yönetmenliğini Petek Kırboğa'nın üstlendiği “Mümkün Dünyalar” oyunu Asmalı Sahne'nin düzenlemiş olduğu İkinci Kadın Yüzler Festivali kapsamında bir kez daha üstelik festivalin kapanış gününde seyirciyle buluştu.

Mümkün Dünyalar oyunu yetiştiğimiz ailenin, geçmişimizin ve travmalarımızın bizi bugünkü halimize nasıl hazırladığını oldukça yoğun duygularla, biraz sert ve gerçekçi bir şekilde anlatıyor. Baştan belirtmek isterim ki; herkesin kendinden, kendi hikâyesinden, tanıdığı insanlardan, bildiği duygulardan mutlaka bir şeyler bulabileceği, kendi sorgulama ve hesaplaşmalarını istemsizce

yapacağı, bizden, ailemizden bir hikâye Mümkün Dünyalar.

O halde başlayalım... Modern dönemde bile dışarıdan oldukça saygı uyandıran görünümüne rağmen kadınların söz hakkının olmadığı, fikirlerinin değer görmediği, önemli olanın erkeğin üstünlüğü ve onun imajının olduğu düşüncesine sahip “PRENS”ler görüyoruz.

Bu oyunda da ailesi tarafından prens olarak yetiştirilmiş, kendisinden ve onun isteklerinden, duygularından başka hiçbir şeyin önemli olmadığını, Hakan karakteri masaya ilk gelişinden itibaren hissettirmeyi başarıyor. Dolayısıyla Hakan karakteriyle ilgili olarak ilk göze çarpan şey Cem Gürleyen'in oyunculuğu oluyor. Yaptığı

her olumsuz tavır seyirciyi sınırlendirebiliyor, gerçekmiş gibi içten içe söylenebiliyorsunuz.

Anti kahraman veya kötü karakterlerde en önemli nokta, seyirciye bu “kötü”lüğün geçmesi olabilir.

Tam olarak kötü karakter sayılır mı bilmiyorum fakat sergilediği kişilik özellikleri nedeniyle insanı çileden çıkarmayı başaran bir performans sergiledi Cem Bey.

Ayrıca anti karakter olarak savurduğu yargıları için de itiraf etmek gerekir ki; belki de görmek istemediğimiz ama hemen hemen hepimizde var olan çok tanıdık düşünceleri de yansıtan bir karakter izledik. Alkış hak ediyor. Hakan'ın tabiriyle; kir-toz içindeki birini kimse hayatına almak istemiyor. Değil mi?

Prens konusuna geri dönecek olursak; birçoğumuz kendi hayatımızdan biliriz ki bu prenslerin bir de seçtikleri prensesleri vardır ki tümüyle, her yönüyle prensimize layık olmalıdır fakat Hakan'ın hikayedeki prensesi Nihal'in aslında bu tanıma pek uygun olmadığını-öncesinde sinyalinin alıyor olsak da- hikâyenin devamında anlıyoruz.

Nihal kendini yetiştirmiş, kariyerinde başarılı, iyi bir evlilik yapmış ve toplumun neredeyse dayattığı tüm niteliklere sahip bir genç kadındır.

Annesinin aniden gelişikle Nihal'in daha gerçekçi duygularıyla daha samimi bir halini görüyoruz.

Anne-kız ilişkisinin kavgalarını, inatlaşmalarını ve bu zıtlıklara rağmen sevgilerini kısacası tüm yoğunluğunu gördüğümüz bu sahneler oyunun en vurucu sahneleriydi diyebiliriz.

Annesinin karşısında toplumun dayattığı tüm o maskeleri bırakıp büyüyememiş küçük bir kız çocuğunu ve devamında çeşitli sorgulamalarla kendini bulmayı başaran bir genç kadını izlemek oldukça

keyifliydi. Aynı zamanda kendi geçmiş hikayesiyle barışmaya olan cesareti de ilham vericiydi.

Meliha karakteriyle de birçok farklı duyguyu aynı anda hissettiğimi söyleyebilirim. Belki biraz öfke, öfkeden daha fazla üzüntü, üzüntüyle beraber hissedilen sevince dair sorgulamalar... Ama en çok Meliha'nın hem bir anne hem de bir kadın olarak nefret ve öfkeden arınma, pozitif kalabilme gücüne hayranlık hissettim.

Hayatın akışı içerisinde mümkün olamayacağını düşündüğümüz, belki de düşünmek istemeyeceğimiz olaylardan ve bu olaylar karşısında yaptığı hatalardan kendini bu denli güçlü çıkarmayı başarmış bir kadın için hissettiğim en yüksek duygu hayranlıktı tartışmasız.

Nihal'i canlandıran Kardelen Hacıoğlu ve annesi Meliha'yı oynayan Gül Gülsün Yıldız, oyunculuklarıyla büyük alkış hak ediyor. Trajedi - Dram türünde olan oyunda tüm oyuncular anlık duyguları, duygu geçişlerini çok iyi yansıttı. Karakterlerle birlikte seyircilerin de gözleri doldu.

Ayrıca anne-kız arasında yaşanan

bu trajediye rağmen oyunun temposu oldukça dengeliydi, mizahın da dozunda kullanılmasının seyir keyfini artırmasının yanı sıra seyircinin oyunda kalmasını da sağladı.

Restoranda garsonu canlandıran oyuncu Ecem İşcan'ın sahnelerinde geçen diyaloglar da gayet keyifliydi, özellikle mimikleriyle hikayedeki ailenin kendi iç dünyalarının dışında nasıl görüldüğünün de ipuçlarını seyirciye sundu.

Sözün kısası; kurgusu, hikayesi ve oyuncuların performansı oldukça başarılıydı. Herkese tavsiye ederiz.

KÜNYE

Prodüksiyon : Asmalı Sahne

Yazar : Ülkü Oktay

Yönetmen : Petek Kırboğa

Oynayanlar : Kardelen Hacıoğlu,

Gül Gülsün Yıldız, Cem Gürleyen,

Seda İnangu, Ecem İşcan

Yönetmen Yardımcısı : Derman

Susam, İncilay Şengüller,

Eren Süloğlu

Dramaturg :

Kumru Yaren Cengiz

Işık Tasarım : İlker Toğay

Müzik : Merve Bolulu

Düşünme alışkanlığı edinmeden,
yaşama alışkanlığı ediniyoruz.

Albert Camus.

PARANA

www.paranayayinlari.com

www.babicandles.com

ASMALI
SAHNE

Düş Art[®]
OKUR
YAZAR
ÇİZER
PLATFORMU